

Skilda världar

EN GENOMLYSNING AV DEN
ORGANISERADE UNGDOMSRÖRELSEN

Svenska
kulturfonden

SLUTRAPPORT

Författare av rapporten:

Jens Berg
Anna Bertills
Göran Djupsund

**Svenska
kulturfonden**

SLUTRAPPORT

En genomlysning av den organiserade ungdomsrörelsen

2025

Innehåll

FÖRORD

DEL 1

2 1. GENOMLYSNINGENS UTGÅNGSPUNKTER OCH UPPLÄGGNING

- 1.1 Genomlysningens utgångspunkter
- 1.2 Genomlysningens uppläggning, material samt metoder

6 2. OMVÄRLDSANALYS – I DE UNGAS VÄRLD

- 2.1 Ungdomsrörelsen mellan tradition och förnyelse
- 2.2 Avgränsa och kartlägga
- 2.3 "Nativiteten är låg vi blir knappt na fleir"
- 2.4 Case Tegengren högstadieskola och årskurs nio i Vörå
- 2.5 Sammanfattning

DEL 2

11 3. HELIKOPTERIAKTTAGELSER AV DEN FINLANDSSVENSKA UNGDOMSRÖRELSEN

- 3.1 Organisationella aspekter
- 3.2 Verksamhetsaspekter
- 3.3 Medlemsstrukturen i de regionala förbunden

19 4. UNGDOMSFÖRBUNDENS EKONOMI I LJUSET AV NÅGRA NYCKELTAL

- 4.1 FSU
- 4.2 Statliga medel – med anledning att agera
- 4.3 NSU
 - 4.3.1 Verksamheten i NSU
 - 4.3.2 Föreningarna och ungdomarna
- 4.4 SÖU
 - 4.4.1 SÖUs verksamhet och uppgift
 - 4.4.2 Ny syn på projektverksamhet
 - 4.4.3 Föreningsfältet och framtiden
- 4.5 ÅUF
 - 4.5.1 Verksamheten vid ÅUF
 - 4.5.2 Framtiden
- 4.6 ÅLUF
- 4.7 Sammanfattning

42 5. DE NYLÄNDSKA LOKALFÖRBUNDEN

- 5.1 Verksamheten i de lokala förbunden i Nyland
- 5.2 Finansieringen
- 5.3 Utmaningar i framtiden
- 5.4 Möjligheterna i framtiden
- 5.5 Kontakten och arbetsfördelningen med NSU
- 5.6 NSU:s syn på den nyländska organisationsmodellen
- 5.7 FSU om den nyländska organisationsmodellen
- 5.8 Sammanfattning

52 6. TEATERVERKSAMHET INOM DEN ORGANISERADE FINLANDSSVENSKA UNGDOMSRÖRELSEN

- 6.1 Teaterverksamhet inom Ålands ungdomsförbund (ÅLUF)
- 6.2 Teaterverksamheten inom Svenska Österbottens ungdomsförbund (SÖU)
- 6.3 Teaterverksamhet inom Åbolands Ungdomsförbund (ÅUF)
- 6.4 Teaterverksamheten inom Nylands svenska ungdomsförbund (NSU)
- 6.5 Teaterverksamheten inom centralorganisationen Finlands Svenska Ungdomsförbund
- 6.6 Teaterkoordinators reflektioner
- 6.7 Sammanfattning

59 7. FSU SOM ORGANISATION

- 7.1 De övriga förbundens syn på FSU
- 7.2 FSU:s roller
- 7.3 Statsunderstödet och processerna kring stödet
- 7.4 Gemensamma forum
- 7.5 Ledningen inom FSU ger sin syn på frågeställningarna
- 7.6 Styrelsen
- 7.7 De interna processerna kring statsunderstödet
- 7.8 Forum och strategi
- 7.9 Kollision? Stadgade syften kontra faktisk verksamhet
- 7.10 Sammanfattning

DEL 3 73 8. UNGDOMSRÖRELSEN PÅ GRÄSROTSNIVÅ

- 8.1 Vår enkät; svarsaktivitet och representativitet
- 8.2 Föreningarnas syn på nuläget och framtiden
 - 8.2.1 Aktivitet och nya medlemmar
 - 8.2.2 Relationen till det egna förbundet
 - 8.2.3 Föreningarnas syn på FSU
- 8.3. Öppna svar om samarbetet med förbunden
 - 8.3.1 Föreningarna i Österbotten
 - 8.3.2 Föreningarna i Nyland
 - 8.3.3 Föreningarna i Åboland
 - 8.3.4 Föreningarna på Åland
- 8.4 Föreningarnas syn på sin framtid
 - 8.4.1 Föreningarna i Österbotten
 - 8.4.2 Föreningarna i Nyland
 - 8.4.3 Föreningarna i Åboland
 - 8.4.4 Föreningarna på Åland
- 8.5 Föreningarnas öppna svar om utmaningar och möjligheter
 - 8.5.1 Föreningarna i Österbotten
 - 8.5.2 Föreningarna i Nyland
 - 8.5.3 Föreningarna i Åboland
 - 8.5.4 Föreningarna på Åland
- 8.6 Är glaset halvt fullt eller halvtomt? Optimistiska och pessimistiska ungdomsföreningars syn på sig själva och sin framtid.
- 8.7 Case Gerby UF
- 8.8 Sammanfattning

DEL 4 95 9. SLUTSATSER OCH VÄGAR FRAMÅT

- 9.1 SWOT
- 9.2 Omvärldsanalys och möjligheter
- 9.3 Scenarier
 - 9.3.1 Scenario 1. FINSLIPA
 - 9.3.2 Scenario 2. OMFORMA
 - 9.3.3 Scenario 3. OMSTART

105 10. SLUTANALYS OCH REKOMMENDATIONER**BILAGOR**

- Bilaga 1. Om enkäterna
- Bilaga 2. Följebrev och enkät till föreningarna
- Bilaga 3. Workshop – På uppdrag av ungdomsrörelsen

Förord

Undertecknade inledde vårt uppdrag hösten 2024 på uppdrag av Svenska kulturfonden. Ungdomsrörelsen har alltid levt med och i sin samtid. Men i ljuset av de växande samhälleliga utmaningar som påverkar såväl medlemsrekrytering, statlig finansiering som formerna för engagemang, har behovet av reflektion och omställning blivit allt mer påtagligt. Svenska kulturfonden såg därför ett behov av att på flera plan undersöka de framtida förutsättningarna för den finlandssvenska ungdomsrörelsen, i synnerhet inom ramen för Finlands Svenska Ungdomsförbund (FSU).

Att få följa och genomlysra den finlandssvenska ungdomsrörelsen, så som den organiseras och bärs upp av FSU, har varit ett både intressant och meningsfullt uppdrag. Arbetet har gett oss en inblick i en rörelse som rymmer en stark tradition, men som också står i en tid av förändring. Vi har fått ta del av berättelser om passionerat engagemang, men också om utmaningar i att upprätthålla verksamhet i en tid då ungas livsvillkor, intressen och kommunikationsvanor förändras snabbt.

Genom samtal, observationer, enkäter, analys och data har vi fått fördjupad förståelse för hur ungdomar i dagens Finland relaterar till föreningsliv, identitet, samhällsengagemang och kultur. I vår analys har det också blivit tydligt hur bredare samhällsfenomen påverkar ungdomsrörelsen: från värderingsförskjutningar och behovet av tillhörighet, till digitaliseringens möjligheter och begränsningar, samt frågor kring klimat, trygghet och psykisk hälsa. Ungdomsrö-

relsen är inte isolerad, den speglar och påverkas av det samhälle den verkar i. I en otrygg värld behövs samtidigt stabilitet mer än någonsin.

Vi hoppas att denna rapport inte bara ska fungera som en nulägesbeskrivning och kartläggning, utan också som ett verktyg för utveckling, omställning och förnyelse. Vår ambition har varit att bidra med konkret kunskap, inspiration och analys som kan stötta FSU – och andra aktörer inom ungdomsfältet – i arbetet med att framtidssäkra verksamheten och fördjupa dess relevans för dagens och morgondagens unga.

I rapporten presenteras slutligen ett antal möjliga scenarier för rörelsens framtid, liksom centrala utmaningar som bör adresseras för att säkerställa vitalitet, delaktighet och långsiktig hållbarhet. Det handlar bland annat om att våga ompröva organisatoriska strukturer, hitta nya former för ungas engagemang, säkra resurser och samverka mer strategiskt med andra samhällsaktörer. Vi lyfter också fram behovet av att stärka representation, synlighet och språkmedvetenhet i ett alltmer pluralistiskt finlandssvenskt sammanhang.

Vi vill rikta ett varmt tack till Svenska kulturfonden för uppdraget och till FSU med dess personal, föreningar och förtroendevalda för det goda samarbetet. Ett särskilt tack går till de ungdomar och föreningsaktiva som deltagit i workshops, enkäter och intervjuer och generöst delat sina erfarenheter, utmaningar och drömmar. Tack också till skolor, regionala förbund och andra organisationer som möjliggjort möten och dialog.

Vi väljer att kalla rapporten för "Skilda världar", vilket i sig handlar om de olikheter som finns inom ungdomsrörelsen sett till regionala aspekter, demografiska och så även förutsättningar för verksamhet. Och för att skilda världar ska kunna leva parallellt och förenas med jämna mellanrum, behövs ständig förändring av strategi och verksamhet som motsvarar den värld vi lever i.

Det är vår förhoppning att denna rapport ska inspirera till fortsatt samtal och konkret utvecklingsarbete – för en finlandssvensk ungdomsrörelse som är inkluderande, öppen, framtidsinriktad och djupt förankrad i ungas verklighet.

Jens Berg
Göran Djupsund
Anna Bertills

1. Genomlysningens utgångspunkter och uppläggning

1.1 Genomlysningens utgångspunkter

Senaste september träffades företrädare för den finlandssvenska organiserade ungdomsrörelsen, representanter för en av dess centralaste finansiärer Svenska kulturfonden samt vi som skrivit denna rapport för att diskutera en möjlig genomlysning av ungdomsrörelsen. I samband med detta möte upprättades, i samråd mellan nämnda parter, ett uppdrag för denna genomlysning. Det bör genast framhållas att ungdomsföreningsrörelsen är en av Svenskfinlands största och mest välförgrenade folkrörelser. UF-rörelsen har djupa rötter i medborgarsamhällets uppkomst i Finland under 1800-talets sista och 1900-talets första decennier och framväxten av idén om en särskild svenskspråkig identitet i Finland. Rörelsen har nu i medlet av 2020-talet ca 40 000 personmedlemmar, 316 enskilda föreningar, sammanlagt 12 förbund samt 250 föreningshus. Ungdomsföreningsrörelsen är starkt lokalt förankrad i de svensk- och tvåspråkiga landskapen Nyland, Åboland, Åland och Österbotten.

Vårt uppdrag beskrivs på ett allmänt plan sålunda att vår genomlysning bör ge underlag för långsiktigt utvecklingsarbete i UF-rörelsen och de respektive förbunden (NSU, SÖU, ÅUF, ÅLUF) samt takorganisationen (FSU) i ljuset av både aktuella trender och svaga signaler i verksamhetsomgivningen och rörelsens roll som både ungdoms- och kulturorganisation.

Konkret enades parterna på mötet om följande frågeställningar för genomlysningen:

1) UF-ORGANISATIONEN SOM STRUKTUR OCH NÄTVERK

- A. Motsvarar dessa dagens** behov och de krav som en effektiv och framgångsrik verksamhet i framtiden förutsätter överallt i Svenskfinland?
- B. Vilka myter florerar** om rörelsen? Har dessa täckning och hur spräcker vi dem?
- C. Hur kan rörelsen** utveckla gemensam kompetens i utvärdering för att bättre kunna påvisa värdet och omfattningen av sin verksamhet?
- D. Finns det outnyttjade** resurser som kunde hanteras effektivare som en del av helheten?

2) VERKSAMHETEN IDAG

- A. Vilka verksamhetsområden** är livsviktiga och vilka mer perifera?
- B. Hurdana verksamheter** sköts väl och hurdana behöver aktivare utveckling?
- C. Vilka nya områden** har seglat upp under senaste tid?
- D. Vilka områden** är kritiska för en resultatrik verksamhet i framtiden?

3) NYREKRYTERING OCH KOMMUNIKATION

- A. Hur attraherar rörelsen** nya engagerade medlemmar och deltagare?
- B. Hur kommunicerar rörelsen** gentemot sina medlemmar, deltagare, medlemsföreningar och omvärlden?
- C. Hur kan förbunden** bättre stöda sina frivilliga förtroendevalda och förebygga uppdragsutbrändhet?

Ytterligare understöds i uppdraget att genomlysningen bör ske mot bakgrund och med beaktande av UKM:s så kallade trafikljus och PAF:s motsvarande kriterier. Trafikljusen är en uppsättning kriterier som nämns i ungdomslagen och förordningen om ungdomsarbete. Dessa kriterierna är efter den senaste lagändringen:

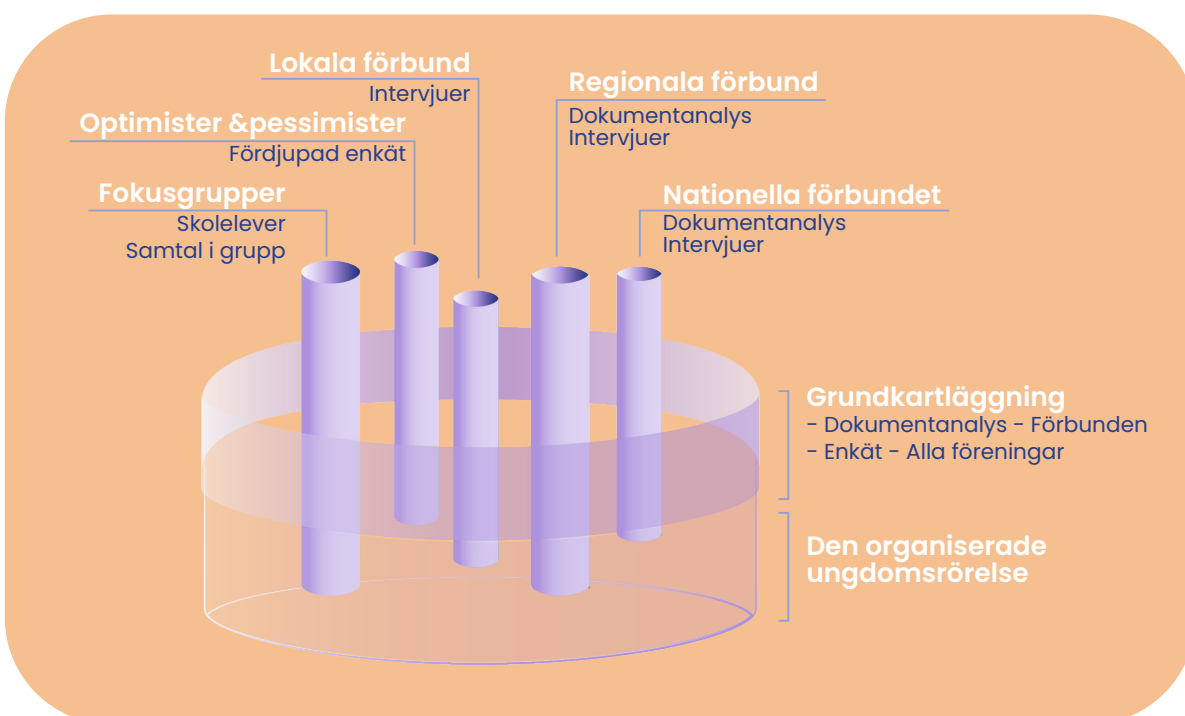
1. VERKSAMHETENS ART OCH GENOMSLAGSKRAFT
2. VERKSAMHETENS AKTUALITET
3. VERKSAMHETENS OMFATTNING OCH TILLGÄNGLIGHET
4. FRÄMJANDE AV LIKSTÄLLDHET OCH JÄMLIKHET BLAND UNGA
5. FRÄMJANDE AV UNGAS DELAKTIGHET
6. SKÖTSEL AV EKONOMI OCH FÖRVALTNING

Låt det **genast** vara sagt att vi som arbetat med genomlysningen till fullo kunnat omfatta uppdragets allmänna formulering samt dess frågeställningar. Vi finner det även ytterst centralt att ministeriets och PAF:s finansieringskriterier tydligt lyfts fram då ungdomsrörelsens verksamhet såväl idag som i framtiden mycket långt är beroende av det ekonomiska stödet från offentligt håll. Vår ambition i arbetet har varit att enligt bästa förmåga kunna leverera svar och reflektioner kring ovanstående både mer allmänna och specifika frågeställningar. Detta för att skapa ett ytterligare underlag för ungdomsrörelsen att framgångsrikt kunna möta dagens och morgondagens utmaningar.

1.2 Genomlysningens uppläggning, material samt metoder

Men hur har vi då gått till väga då vi sökt svar på våra frågor? Ett högst relevant och befogat spørsmål som vi nu skall försöka belysa. Vilken har alltså varit genomlysningens uppläggning och hur, med hjälp av vilka metoder och material har vi närmat oss de olika frågorna? Vår ambition att närma oss ungdomsrörelsen ur ett möjligast brett perspektiv medför att frågorna är många och att sökandet efter svar kräver olika material och arbetsmetoder för olika frågeställningar. Att arbetsmomenten skall kunna stöda varandra förutsätter att de läggs upp på ett fruktbart och logiskt sätt. Vår lösning bygger på att vi gått från bredare, mer kartläggande frågor till mer fokuserade frågor.

BILD 1: Visuell beskrivning av hur arbetet med genomlysningen lagts upp

Våra inledande, mer kartläggande och parallella arbetsmoment riktade sökljuset åt tre olika håll. För det första utförde vi en skälig ingående omvärldsanalys som bestod i en granskning av såväl finländska, svenska som internationella studier främst av trender gällande ungdomars liv och värderingar; detta i form av bland annat en lång rad olika ungdomsbarometrar. Vår ambition är här att skapa en kontext till vilken vi senare kan relatera vår iakttagelser kring den organiserade finlandssvenska ungdomsrörelsens aktuella styrkor och utmaningar. Som ett komplement företog vi även ett möte och diskussioner, ett slag av fokusgruppanalys, med en grupp ungdomar i åldern 14-15 år. Här ventilerades och prövades trender som den mer generella omvärldsanalysen lyft fram. Vår omvärldsanalys presenteras i kapitel 2. Givet att vår kännedom om den organiserade ungdomsrörelsen inte inledningsvis var speciellt ingående så föresatt vi oss, för det andra, att försöka skapa oss en översiktlig uppfattning om rörelsen, dess uppbyggnad och verksamheter. Detta helikopterperspektiv på ungdomsrörelsen redovisar vi i kapitel 3.

För det tredje önskade vi skapa oss en möjligast god uppfattning om vår ungdomsrörelsens övre skikt, det nationella centralförbundet Finlands Svenska Ungdomsförbund (härefter FSU) och de regionala förbunden, Nylands Svenska Ungdomsförbund, Svenska Österbottens Ungdomsförbund, Åbolands Ungdomsförbund samt Ålands Ungdomsförbund (härefter NSU, SÖU, ÅUF, ÅLUF, FSU, NSU, SÖU, ÅUF, ÅLUF). För förbundens del granskades de, deras ekonomi och verksamheter i första skedet via dokumentanalyser. Dokumenten som granskats utgörs av centralförbundets samt de regionala förbundens verksamhetsplaner, årsberättelser samt bokslut och revisionsberättelser för åren 2005, 2010, 2015, 2020 och 2023. Fokus i denna granskning låg på olika aspekter på förbundens ekonomi. Centralförbundet har varit mycket behjälpligt då man tillställt oss dessa dokument. Materialet är i det närmaste fullständigt och gav oss en god inblick i förbundens ekonomi och dess utveckling över en skälig lång tidsperiod. Eftersom en generell trend som upptäcktes var att statsstödens relativa andel sjunkit på bekostnad av stöd från den privata sidan, främst en rad stiftelser, fonder och föreningar så utvidgades tematiken med en särskild granskning av hur statsstödet och ansökningarna om statsstöd utvecklats och hur läget ser i detta nu. Slutligen kompletterades analysen av förbundens ekonomi med intervjuer med förbundens verksamhetsledare och centralförbundets ordförande. Resultaten av alla dessa granskningar redovisas i kapitel 4. Såsom det framkommer i kapitlet kring helikopteriakttagelser så skiljer sig organisationsformen för ungdomsarbetet i Nyland sig från de övriga regionala förbunden. Detta sålunda att man i Nyland mellan föreningarna på lokal nivå och det regionala förbundet NSU håller sig med ytterligare en organisationsnivå, nämligen lokala förbund. Dessa är i dagsläget till sitt antal 7 stycken. För att ens någorlunda vederhäftigt täcka in även detta fenomen i vår genomlysning så har vi företagit en skild granskning av NSU och dess lokala förbund. Denna granskning har skett i stöd av såväl dokumentanalys som intervjuer med verksamhetsledare för NSU och dess lokala förbund. Resultaten av dessa granskningar redovisas i kapitel 5.

Slutligen önskade vi redan initialt skapa oss en bild av ungdomsrörelsens själva bas, förbundens medlemsföreningar. I den tidigare figuren har vi illustrerat även detta som en del av de breda men inte särskilt djupa neddykningar i ungdomsrörelsen (den streckade översta cirkeln). Då det kommer till förbundens medlemsföreningar, gräsrotsnivån så att säga, så önskade vi inledningsvis skapa oss en bild av hur – i stora drag – dessa föreningar mår och verkar. För att kunna skapa denna bild byggde vi upp en enkät som vi sände till samtliga medlemsföreningar inom de regionala förbunden. I dessa tider då enkäters svarsprocenter, med bara en påminnelse, som regel ligger en god bit under, eller på sin höjd närmare 30 % så kan vi med glädje konstatera att denna enkät uppnådde en mycket tillfredsställande svarsprocent, nästan hälften av föreningarna inkom med svar; något som vittnar gott om föreningarnas intresse att bidra till utvecklingen av ungdomsrörelsen. Mer om enkäten, dess representativitet samt vår bortfallsanalys i samband med den senare redovisningen. I ljuset av resultaten i den breda föreningsenkäten, framstod det som intressant att något närmare granska själva ungdomsföreningarna och deras verksamhet. På basen av föreningarnas svar rörande tillfredsställelse med sin nuvarande verksamhet och synen på framtiden valde vi ut fyra föreningar vilka hade en positiv syn i dessa avseenden – ”optimisterna” och fyra föreningar vilka rörande dessa frågor såg sin verklighet i klart dovare färger, – ”pessimisterna”. Dessa fördjupade enkäter syns i den tidigare figuren över uppläggning som en av de smalare, mer djupt dykande cylindrarna. Till dessa åtta föreningar utsände vi en fördjupad enkät där vissa frågor var gemensamma medan andra skilde sig mellan dessa två kategorier av föreningar. Resultaten av bägge enkäterna presenteras i kapitel 8. Vare sig den ovan omtalade dokumentanalysen av förbunden eller enkäten till föreningarna, med sina mixer av mer kvantitativa och kvalitativa metoder, kan borra sig särskilt djupt i verksamheter, deras utveckling eller premisser. Den uppenbara fördelen med dessa granskningar är att de gav oss en grund för att vaska fram ytterligare, mer djuplodande spörsmål. Dessa har vi i den

ovanstående figuren illustrerat med de smalare cylindrar vilka dyker djupare med i ungdomsrörelsens verklighet.

De regionala förbunden, NSU, SÖU, ÅUF och ÅLUF, är såsom vi nämnt sinsemellan olika uppbyggda i organisatoriskt hänseende. De två sistnämnda har sina medlemsföreningar direkt under sitt regionala förbund, och dess personal medan NSU och SÖU har en organisationsnivå mellan sig och sina medlemsföreningar. I SÖU:s fall handlar det om vad man kallar ringar medan NSU opererar med lokalförbund. Det visade sig dock att de österbottniska ringarna i praktiken spelat ut sin roll varför intresset riktades mot de nyländska lokalförbunden. Vi har i en figur försökt illustrera ungdomsrörelsens totala organisatoriska, ganska komplexa och mångförgrenade uppläggning. Heterogeniteten i sättet att organisera ungdomsarbetet väckte alltså vårt intresse för att i Nyland närmar granska även denna så att säga mellanliggande nivå.

En terminologisk anmärkning kan vara på sin plats angående de olika lagren i organisationen. Huvudsakligen används ordet centralförbund om FSU, men en del respondenter använder ordet takorganisation om FSU. Orden centralförbund och takorganisation skall ses som synonyma i denna rapport. Samma anmärkning kan göras om de regionala förbunden (NSU, SÖU, ÅUF och ÅLUF). En del respondenter kallar dessa förbund för landskapsförbund. Regionala förbund och landskapsförbund är med andra ord synonyma i denna rapport. Med lokalförbund avses enbart de förbund som finns i Nyland och som med andra ord sorterar under det regionala förbundet NSU.

Metodologiskt sker denna granskning via kvantitativa nedslag rörande bland annat ekonomi samt antal anställda men därtill genom intervjuer med anställda och förtroendevalda. Resultaten av denna granskning redovisas i Kapitel 5. I samband med arbetet rörande helikopterperspektivet på ungdomsarbetet fann vi flerstädes belägg för att verksamhet i anknytning till teater, såväl utbildningsinsatser som uppsättning av teaterföreställningar, intar en högst väsentlig roll i ungdomsrörelsens arbete. Rollen föreföll så pass framträdande att vi såg oss föranledda att företa en närmare granskning av teaterverksamheten i förbunden. Ambitionen var ingalunda att granska och bedöma kvaliteten i denna verksamhet; därtill har vi inte den nödvändiga kompetensen. Vad vi granskat berör mängden och formerna av teateranknuten verksamhet inom förbunden och även medlemsföreningarna. Resultaten av dessa granskningar redovisas i kapitel 6.

Den avslutande granskningen har handlat om FSU och dess regionala förbund som organisation. Frågorna har varit hur man arbetar och verkar inom denna helhet, vilka är relationerna mellan de parter, och personer, vilka ingår i denna helhet, vilka är relationerna mot utomstående parter, bland annat statliga aktörer samt hur ser olika aktörer inom rörelsen på dessa frågor. Metoden att närma sig dessa frågor har varit att vi närmat oss anställda inom centralförbundet, de regionala förbunden samt

vissa lokalförbund och gjort så kallade tema-intervjuer med dessa personer. Temaintervjuer är en kvalitativ metod som innebär att vissa centrala temata tas upp i alla intervjuer men samtidigt är vare sig intervjuaren eller respondenten helt bunden till dessa temata utan samtalet kan även spåra in på andra temata och frågor. Såsom vi tidigare nämnt har vi sett det som både undersökningsetiskt nödvändigt som för resultaten fruktbart att de intervjuade anonymiseras i denna rapport. Resultaten av dessa granskningar redovisas i Kapitel 7.

Denna rapport avslutas med två särskilda kapitel. I och med att vi strävat till att kortfattat avsluta alla substanskapitel med en kort sammanfattning så har vi inte skrivit en traditionella längre sammanfattningstext. I stället fann vi det mer fruktbart att ge vår sammanfattning formen av en så kallad SWOT-analys. Alltså en analys där vi i ljuset av vårt arbete pekar på ungdomsrörelsens Strengths/Styrkor - Weaknesses/Svagheter - Opportunities/Möjligheter - Threats/Hot. Denna analys utgör rapportens nästsista kapitel, kapitel 9, och bildar även bas för det sista kapitlet. I detta riktar vi blickarna framåt och frågar oss; Givet resultaten av SWOT-analysen så vilka vägar kunde ungdomsrörelsen välja för sin framtida utveckling? Efter en hel del av tänkande och överväganden så stannade vi för att skissera upp tre olika scenarier, möjliga vägar framåt. Dessa presenteras sålunda i kapitel 9.

Vi är helt medvetna om att en genomlysning av den organiserade finlandssvenska ungdomsrörelsen kunde ha företagit utifrån en annan uppläggning och med hjälp av andra metoder. Den arbetsprocess vi genomfört i nära kontakt med olika företrädare för ungdomsrörelsen har dock övertygat oss om att vår mix av olika nedslagspunkter och material samt olika metodologiska grepp har givit en skäligen bred men även djuplodande bild av var vår ungdomsrörelse står idag.

2. Omvärldsanalys – i de ungas värld

2.1 Ungdomsrörelsen mellan tradition och förnyelse

Ungdomsrörelsen i Finland, ofta kallad ungdomsföreningsrörelsen, uppstod under det sena 1800-talet som en reaktion på ungdomens levnadsvanor och behovet av folkbildning. De första föreningarna grundades på finskt håll som en del av det nationella uppvaknandet, med den första i Kauhava 1881 under ledning av Matti Sippola. Rörelsen växte snabbt, och 1897 bildades en centralorganisation, Suomen nuorisoseurojen liitto.

Den första finlandssvenska ungdomsföreningen grundades 1888 i Malax på initiativ av Johannes Klockars. Målet var att förbättra ungdomars fritidsvanor och främja folkbildning. Föreningar grundades snabbt på fler orter, och 1900 fanns redan 66 svenska ungdomsföreningar. För att stärka samarbetet grundades 1906 Finlands Svenska ungdomsförbund (FSU) tillsammans med flera landskaps- och lokalförbund. Här börjar historien och ungdomsrörelsen har genom åren lyckats vara före sin tid på många sätt och tack vare sin uppgift också kunnat förstå omvärlden. "För att en rörelse ska kunna kalla sig rörelse behövs en gemenskapskänsla som går utöver de enskilda aktörerna. Att det i denna gemenskap finns utrymme för disharmoni och oliktankande är snarare ett tecken på livskraft än svaghet."

I FSU:s historik "Mellan tradition och förnyelse!" beskrivs ungdomsrörelsens olika skeden, utmaningar och förnyelsebehov genom åren. Det som bär genom historien är gemenskapen i olika former - idag finns givetvis andra möjligheter men också utmaningar jämfört med efterkrigstiden. Det som vi tar fasta på i omvärldsanalysen är att rörelsen formas av historien, men inte i alla skeden stått för den förnyelse man velat. Debatten inom ungdomsrörelsen har ständigt berört behovet av moder-

nisering och förnygring. Så även nu. Samtidigt har mångsidigheten gjort att man lyckats förena generationer. Det här är en ständig paradox - att ha en stor bredd i verksamheten blir en utmaning för många men är också en framgångsfaktor i hur man lyckas generationsväxla och ta med nya i rörelsen.

Omvärldsanalys är numera ett viktigt begrepp när det kommer till ledarskap, verksamhetsstyrning, strategisk planering, marknadsföring och i stort sett allt annat som har att göra med verksamhetens framtid. I tider då omvärlden till följd av globalisering hela tiden kommer närmare den egna verksamheten så är det i princip oundvikligt att inte beakta den i samband med beslutsfattande. Till skillnad från många övriga utvärderingsmodeller så säkerställer en väl genomförd omvärldsanalys att man får en övergripande bild av både interna och externa faktorer. Det som händer i omvärlden påverkar alla - för vår egen del handlar det om hur vi agerar. Det är en systematisk process för att bevaka och analysera omvärldsinformation - samt dra slutsatser omvärlden är allt som ligger utanför egen organisation, den egna organisationen är i världen huvudregeln 1) avgränsa 2) kartlägga 3) bevaka 4) analysera 5)slutsatser.

Genom omvärldsanalys ämnar vi minska kunskapsglappet mellan nutid och framtid, arbeta förebyggande och proaktivt och utföra en effektiv planering som kan peka rätt riktning för verksamheten inom ungdomsrörelsen. Slutligen är det tydligt att till exempel de mätare som Undervisnings- och kulturministeriet använder har klara paralleller till det som en pågående omvärldsanalys kan ta fram.

2.2 Avgränsa och kartlägga

Ungdomsrörelsens framtid ligger i dess förmåga att anpassa sig, engagera och inspirera. Med rätt strategier kan FSU inte bara möta dagens utmaningar utan också lägga

grunden för ett mer inkluderande och dynamiskt samhälle. Ungdomsrörelsen i Finland står inför ett dynamiskt och komplext landskap där unga möter betydande samhällsutmaningar, samtidigt som de också uppvisar unika möjligheter till förändring och engagemang. Finlands Svenska Ungdomsförbund (FSU) spelar en central roll i att skapa plattformar för deltagande, stödja ungas utveckling och stärka den svenskspråkiga ungdomens röst i ett föränderligt samhälle. Denna omvärldsanalys bygger på insikter från aktuella rapporter som Ungdomsbarometern 2024 (Magma samt Nuorisobarometri), Futurions rapport "Generation Genväg" och Ungdomens Nordiska Råds rapport kring regionutveckling "From Fields to Futures" och identifierar de viktigaste trenderna, drivkrafterna och utmaningarna för ungdomsrörelsen.

Den finlandssvenska ungdomsrörelsen står inför en komplex samtid präglad av snabbt föränderliga värderingar, teknologiska framsteg och globala utmaningar. FSU har en nyckelroll i att skapa relevanta, engagerande och inkluderande miljöer för ungdomar. Genom att analysera trender och drivkrafter som påverkar unga idag kan vi bättre förstå hur FSU kan anpassa sin verksamhet och stärka sitt inflytande.

FSU står inför en viktig roll att navigera och leda i ett samhälle där ungdomars behov och förväntningar förändras snabbt. Genom att anpassa sin verksamhet till dessa nya verkligheter kan FSU inte bara befästa sin roll som en central aktör i den finlandssvenska ungdomsrörelsen, utan också leda utvecklingen av en inkluderande och engagerande ungdomspolitik. Nyckeln till framgång ligger i att balansera tradition och innovation: att fortsätta bygga gemenskap samtidigt som man öppnar dörrar för individualitet, digitalisering och kulturell förnyelse. Genom att sätta unga i centrum och skapa möjligheter för deras röst att höras, kan FSU stärka sin relevans och bidra till en mer hållbar och dynamisk framtid för ungdomar i Finland.

I möten med ungdomar har gjorts några nedslag för att kunna diskutera gruppens egen respons på vilka värderingar som är viktiga, vilket behovet av samlande gemenskap finns i den roll FSU fungerar och huruvida lokala UF-föreningar är bekanta vad gäller verksamhet. De samtal som förts har visat att värderingarna i sig har förändrats vad gäller synen på påverkan och demokrati - vilket också skolornas samhällslärare betonar. Fortfarande verkar de lokala frågorna vara de närmaste men det digitala sättet att röra sig visar att influenser tas globalt. De kommande unga generationerna söker möjligen en annan form av gemenskap, i en värld som är mera fragmenterad. Där kan FSU ha en viktig roll framåt - påverkan, viss provokation och gemenskapsarenor där kultur och musik möts.

Många unga känner en växande distans till politiska institutioner och upplever att deras röst inte blir hörd. Samtidigt finns ett starkt engagemang för lokala och konkreta frågor, såsom trygghet, miljö och sociala problem. Denna utveckling ger FSU en unik möjlighet att stärka ungdomars inflytande genom att fokusera på frågor som känns relevanta och nära. För att möta denna trend bör FSU prioritera projekt och initiativ som ger synliga resultat och stärker ungas förtroende för demokratin. Genom att skapa forum där unga kan delta i beslutsprocesser och kompensera dem för deras insats, kan rörelsen bidra till att validera deras engagemang. Ledarskapsutbildningar och möjligheter att påverka lokala frågor kan också stärka ungas känsla av delaktighet.

2.3 "Nativiteten är låg vi blir knappt na fleir"

Det är ett obestriddigt faktum att medlemsunderlaget för föreningar överlag blir mindre i Finland, samma utmaning står alla inför. De snabba svängningarna kan till viss del bemästras genom att identifiera drivkrafter, trender och konsekvenser. FSU har en viktig roll att navigera i ett samhälle där ungdomars behov och förväntningar förändras snabbt. Genom att anpassa sin verksamhet till unga människors unika utmaningar kan FSU befästa sin roll som en relevant och kraftfull aktör. Ungdomsrörelsens framtid ligger i dess förmåga att anpassa sig, engagera och inspirera. Med rätt strategier kan FSU inte bara möta dagens utmaningar utan också lägga grunden för ett mer inkluderande och dynamiskt samhälle.

I TABELLEN
IDENTIFIERAS DRIVKRAFT,
TREND OCH KONSEKVEN
S I DET SOM BERÖR
UNGDOMSSEKTORN

TABELL 1. UNGDOMSFÖRBUNDENS ORGANISATION

Drivkraft	Trend	Konsekvens
TRYGGHET OCH INDIVIDUALISM	Dagens unga, särskilt Generation Z, präglas av en stark längtan efter trygghet, balans och meningsfullhet. Ungdomsbarometern 2024 och rapporten Generation Genväg (Futurion) visar att unga i högre grad än tidigare generationer prioriterar ekonomisk säkerhet, stabilitet i vardagen och närhet till familj och vänner. Samtidigt uttrycker de en ökad individualism och söker personliga lösningar snarare än kollektiva.	Detta innebär en utmaning för traditionella ungdomsrörelser som FSU, vilka historiskt sett byggts på gemenskap och solidaritet. För att möta dessa förändringar behöver rörelsen reformera sitt budskap och visa hur engagemang kan bidra till personlig trygghet och utveckling, utan att det upplevs som en börda. Att lyfta fram föreningslivet som en arena för nätverkande, framtida karriärmöjligheter och individuell utveckling kan göra det mer attraktivt för unga.
DIGITALISERINGEN	Den digitala världen har blivit en naturlig del av ungas liv. Sociala medier som TikTok och Instagram är idag de främsta kommunikationsplattformarna för unga. Här formas identiteter, utbyts idéer och skapas rörelser. Samtidigt bidrar den digitala närvaron till ökad jämförelse och isoleringsgrad än tidigare generationer och samtidigt prioriterar man ekonomisk säkerhet, stabilitet i vardagen och närhet till familj och vänner. Samtidigt uttrycker de en ökad individualism och söker personliga lösningar snarare än kollektiva.	FSU har möjlighet att använda dessa plattformar för att nå ut till unga på ett modernt och engagerande sätt. Genom att skapa korta, visuellt lockande budskap som är lättillgängliga kan rörelsen stärka sin digitala närvaro. Samtidigt är det viktigt att erbjuda hybridlösningar där digitala och fysiska mötesplatser kompletterar varandra. Detta möjliggör för unga, oavsett geografisk plats, att delta i aktiviteter och skapa gemenskap.
FORTSATT URBANISERING	Tillväxtcentran tar fart. 15-minuters städer / samhällen efterfrågas.	Befolkningsmängden växer i tillväxtcentran i Södra Finland, vilket ger en möjlighet i Nyland att se tillväxten genom att möta målgruppens behov i ny utsträckning. För regioner som Östergötten, Åboland och Åland är inte tillväxten lika självklar eftersom urbaniseringen kan fortsätta göra landsbygden mera sårbar.
EN FÖRÄNDRAD DEMOGRAFI	Nativiteten låg i hela Norden, lägst i Finland: 1,25. Målgruppens behov förändras snabbare än tidigare.	En svag demografisk utveckling kräver nyorientering. Att krympa smart i kommuner börjar bli ett vedertaget förhållningssätt. Här behöver UF-rörelsen tänka i nya banor.

2.4 Case Tegengren högstadieskola och årskurs nio i Vörå

Den 17 december 2024 genomfördes en workshop med niondeklassister från Tegengrenskolan i Vörå som en del av arbetet för att förstå ungas behov och synpunkter, och därmed stärka ungdomsverksamheten och det demokratiska deltagandet i regionen. Workshopen fokuserade på ungdomarnas engagemang i kommunen, deras syn på föreningslivet och de möjligheter de upplever att de har för att påverka sin omvärld.

Under workshopen samlades värdefull respons från deltagarna, som gav både insikter om möjliga åtgärder och pekade på utmaningar för FSU:s och SÖU:s framtida arbete. Ungdomarna uttryckte ett starkt behov av fler aktiviteter, bättre information och en tydlig väg för att kunna engagera sig och påverka i kommunen. FSU har en viktig roll att spela i att stärka ungdomars inflytande, synliggöra föreningslivet och skapa mer dynamik i kommunerna.

RESPONSEN:

1. "DET SKA HÄNDA MERA" I KOMMUNEN:

Ungdomarna efterfrågade fler aktiviteter och evenemang. Ett stort behov av större och mer synliga musikarrangemang, såsom konserter och andra kulturevenemang, uttrycktes tydligt.

2. KUNSKAP OM VERKSAMHET I UF-LOKALER OCH FÖRENINGAR:

Majoriteten av ungdomarna kände inte till den befintliga verksamheten i UF-lokalerna, och ungefär 50 % av deltagarna var inte engagerade i någon som helst föreningsverksamhet.

3. SVAGT INFLYTANDE OCH PÅVERKAN:

Ungdomarna upplever att deras möjligheter att påverka är begränsade, vilket pekar på ett behov för FSU att arbeta mer med frågor om demokrati och ungdomars inflytande.

4. BRISTANDE KÄNNEDOM OM FSU OCH SÖU:

Få deltagare kände till FSU, SÖU eller UF-verksamheten. En återkommande kommentar var att föreningslivet upplevdes som dominerat av äldre generationer.

5. SOCIALA MEDIER:

Sociala medier är fortsatt viktiga för ungdomarna, men de producerar mindre eget innehåll än tidigare. Plattformar som Instagram och TikTok framhölls som centrala för kommunikation och engagemang.

6. VILJAN ATT GÖRA SAKER FINNS MEN OKUNSKAP OM HUR:

Ungdomarna uttryckte intresse för att delta och skapa aktiviteter, men saknar kunskap om hur de kan gå tillväga.

2.5 Sammanfattning

EN omvärldsanalys ska se närmare på drivkrafter och trender och utgående ifrån det underlag som finns kunna kartlägga och identifiera de faktorer som i det här fallet FSU står inför. Den är till för att förbättra förändringsberedskap och skapa en organisation som kan reagera snabbare än tidigare. En omvärldsanalys kommer inte med ett facit, snarare är det så att den på en bred nivå försöker förutspå konsekvenser och i sista hand en analys och hantering av det vi ser i näromgivningen. I det som berör ungdomsrörelsen finns det ett extra stort behov av återkommande omvärldsanalyser och trendspaningar, detta givetvis för att just denna målgrupp som unga utgör ofta är de som är snabba på att ta till sig nya impulser.

IDAG står FSU inför en förändrad omvärld där unga söker trygghet, digitala möten och meningsfullt engagemang. FSU:s uppdrag är att stödja ungas utveckling, skapa plattformar för delaktighet och representera ungdomars röst i ett snabbt föränderligt samhälle. Organisationen verkar i en samtid där ungdomar uttrycker minskad tilltro till institutioner men ett starkt engagemang för konkreta frågor – exempelvis klimat, trygghet och lokalt inflytande.

FSU:S roll blir att anpassa sin verksamhet till dessa verkligheter – att kombinera traditionell gemenskap med nytänkande kring plattformar, projekt och deltagande. Workshopen med Tegengrenskolans niondeklassister i Vörå är enbart en enskild pilot, men bekräftar samtidigt på ungas behov av mer synlig och engagerande verksamhet, bättre tillgång till information, och starkare möjligheter till påverkan. Det är ett arbete som behöver ske lokalt men som behöver drivas nationellt och regionalt.

DET handlar mycket om tydligare kommunikation och synlighet, att stärka ungas inflytande lokalt, regionalt och nationellt, skapa underlag för verksamhet som engagerar och ett föreningsliv som sker på ungas villkor. FSU står inför en tid då anpassning, förnyring och relevans är avgörande. Genom att fokusera på

ungas faktiska livssituation, stärka digital närvaro, och erbjuda tydliga vägar till engagemang, kan FSU fortsätta spela en nyckelroll i att bygga en inkluderande, hållbar och levande ungdomsrörelse i Svenskfinland.

Här har vi sammanfattningsvis sett att följande trender och drivkrafter är bärande:

UNGA söker personlig utveckling, stabilitet och nära gemenskaper snarare än breda kollektiva sammanhang.

SOCIALA MEDIER är avgörande kontaktpunkter, men skapar även stress och isolering. Hybridlösningar behövs.

BEFOLKNINGEN koncentreras till tillväxtcentra, medan landsbygden tappar. Låg nativitet kräver nytänk inom föreningslivet.

3. Helikopteriakttagelser av den finlandssvenska ungdomsrörelsen

Då vi inledde vår genomlysning av den finlandssvenska organiserade ungdomsrörelsen såg vi det som viktigt att skapa oss en översiktlig bild av rörelsen med betoning på aktörerna och deras karaktär. I detta avsnitt ger vi en grov sammanfattning av vår iakttagelser.

Materialet som här sammanställt baserar sig i huvudsak på uppgifter på respektive förbunds hemsidor. Se därför detta som ett slag av första övergripande orientering som behöver breddas, fördjupas och preciseras på olika punkter.

Nedan presenterar vi data kring tre aspekter på ungdomsförbunden, nämligen:

1. VISSA ORGANISATIONELLA ASPEKTER PÅ FÖRBUNDEN

2. EN ÖVERGRIPANDE, LITE SYSTEMATISERAD GRANSKNING AV VERKSAMHETERNA I DE REGIONALA FÖRBUNDEN

3. MEDLEMSSTRUKTUREN FÖR DE REGIONALA FÖRBUNDEN

Tabellens uppgifter är hämtade från förbundens hemsidor och berör 2024

TABELL 2. UNGDOMSFÖRBUNDENS ORGANISATION

Förbund	Styrelse	Personal	Medlemsförbund	Föreningar	Personmedlemmar
FINLANDS SVENSKA UNGDOMSFÖRBUND	Ordf. +8	6 st.	4 förbund	304	46 890
NYLANDS SVENSKA UNGDOMSFÖRBUND	Ordf. +6	2 st.	7 lokala förbund	119	18 000
SVENSKA ÖSTERBOTTENS UNGDOMSFÖRBUND	Ordf. +9	4 st.	8 ringar	134	15 000
ÅBOLANDS UNGDOMSFÖRBUND	Ordf. +7	5 st.	-	33	10 000
ÅLANDS UNGDOMSFÖRBUND	Ordf. +8	2 st.	-	19	1 400

3.1 Organisativa aspekter

Beträffande de regionala förbunden noterar vi att de, föga överraskande, varierar till sin storlek såväl rörande antal medlemsföreningar som antal personmedlemmar. Denna variation korrelerar skäligen kraftigt med antalet finlandssvenskar i regionerna under de tider den organiserade ungdomsrörelsen fick sin begynnelse. Vad gäller mängden personal inom förbunden så kan det redan nu nämnas – detta återkommer vi till – att faktumet att det största ungdomsförbundet mätt med personmedlemmar, NSU, även har anställda inom sina lokala förbund, något som de lite motsvarande ringarna i SÖU inte uppger sig ha. En iögonfallande iakttagelse är även att Åbolands Ungdomsförbund som är klart mindre än NSU och SÖU håller sig med fler anställda än dessa två; även detta återkommer vi till.

Beträffande förbundens organisationer kan man här ytterligare beakta:

ATT FSU

under sig har en Ungdomsföreningsstiftelsen (grundad år 2005) som har till uppgift att stöda projekt av betydelse för den finlandssvenska ungdomsrörelsen i sin helhet

ATT FSU

även under sig har en ytterligare självständig förening, nämligen Ungdomsrörelsens Stöd r.f. (grundad år 1981); inledningsvis grundades för att stöda UF-rörelsen ekonomiskt men sedan alltmer fungerat som ett organ för UF-rörelsens veteraner och för dokumentation av UF-arbetet över tid.

ATT NSU

innehär en egen fastighet "Festsalen Bygdehemmet" som hyrs ut även kommersiellt; denna verksamhet handhas av NSU.

ATT ÅUF

upprätthåller grundläggande konstundervisning inom teater- respektive bildkonst för barn och unga genom Åbolands Teaterskola och Åbolands Bildkonstskola; Konstila. Detta i samarbete med städerna Pargas och Åbo vilka även godkänt läroplanerna. Noterbart är att ingendera skolan har en egen organisation i form av exempelvis styrelse utan de underlyder helt ÅUF och all deras personal listas som tillhörande ÅUF.

3.2 Verksamhets- aspekter

Vi kommer senare i vår genomlysning att närmare granska olika aspekter på de olika förbundens organisering och verksamheter. Här är vår ambition endast att i ett deskriptivt perspektiv bekanta oss med de regionala ungdomsförbunden.

I detta syfte har vi utifrån de aktuella verksamhetsplanerna och årsberättelserna försökt sammanställa en bild av de verksamheter vilka direkt ligger under och bedrivs av respektive regionala förbund. Vi vill här höja ett litet varningens finger; detta är en ögonblicksbild i ljuset av de senaste dokumenten från förbunden vilket betyder att de över åren kan ha haft såväl fler som färre verksamhetsformer. Men en rimligt god bild av förbundens, så att säga egna verksamheter torde vi nog få. Detta med reservation för att vissa av verksamheterna förefaller att i varierande grad utföras i samarbete med något lokalt förbund eller någon, några medlemsföreningar. I den nedanstående tablan har vi försökt öka tydlighet och jämförbarhet genom att dela in verksamheterna i en rad kategorier. Dessa hade eventuellt kunnat vara andra men även de aktuella tjänar syftet att ge en helhetsbild.

Utan att här närmare gå in på de förtecknade verksamheterna till höger så noterar vi att det skiljer en hel del mellan de regionala förbunden gällande deras profilering av de egna verksamheterna. Vi har skäl att och vi återkommer senare till detta.

TABELL 3 . DE REGIONALA FÖRBUNDENS EGEN VERKSAMHET

Verksamhet/Region	
TEATER	
MUSIK	
BILDKONST	
LÄGER, KOLONIER	
FESTER, PRISER	
KOMMUNIKATION	
ÖVRIGT	

Nyland	Österbotten	Åboland	Åland
Två teaterklubbar Tre turnépjäser Allt i samarbete med föreningar	10-talet revy- och sommartater- upsättningar Rekvisitabanken	Åbolands teaterskola Cirkusturne	Bentes sommarteater
Ukuleleklubb	Stöd till föreningars evenemang, inte egen verksamhet	-	Sångtävlingar: De Luxe o. Vokalist
Bildkonst på fyra olika ställen	-	Åbolands bildkonstskola	-
Dagskoloni 3 veckor under sommaren	-	Två Cityläger	-
Nyländsk Afton, årlig gala 5 årliga priser	Årlig Johannesgala för föreningarna Tre priser årligen	-	Självstyrelse - dagens fest
Bulletinen; med- lemsblad Stöd för webb- sidor, FB, IG åt medlemsföre- ningarna	Österbottenposten Österbottenpodden Youtubekanal Föreningsposten En massa publikationer, handböcker både i print och digitalt	Korta medlemsbrev, ca 5/år	Hemsida, Facebook
Inget direkt om kurser men en hel del service för grafik, bokföring mm åt med- lemsförening- arna	En lång rad, främst digitala kurser, handled- ningsmaterial av olika slag åt medlemsföre- ningarna	Lilla talkodagen kring föreningshusen	-

3.3 Medlemsstrukturen i de regionala förbunden

Ovan har vi presenterat uppgifter om antalet medlemsföreningar i de fyra regionala förbunden. Vi kunde då konstatera att antalet varierar stort mellan regionerna men att det i grunden ganska väl korrelerar med mängden finlandssvenskar i regionerna vid tidpunkten för ungdoms- och hembygdsrörelsernas framväxt. Den långa tid – ett sekel i runda slängar – som gått sedan dess väcker nyfikenhet för frågan vad som idag kännetecknar förbundens medlemsstruktur. Vilka slag av föreningar har förbunden idag som medlemmar och kan vi på denna punkt se likheter och skillnader mellan förbunden?

Då vi sökt svar på dessa frågor har vi i första hand använt oss av de redovisningar om medlemsföreningar som förbunden erbjuder på sina hemsidor. I vissa fall har detta kompletterats med uppgifter ur förbundens årsberättelser. Alla data gäller året 2024. För att om möjligt kunna fånga upp och beskriva brokigheten rörande föreningarnas natur så har vi använt oss av några kategorier. Detta bland annat för att kunna se i vilken utsträckning de mer traditionella ungdoms- respektive hembygdsföreningarna ännu tar plats i förbunden.

TABELL 4. DE REGIONALA UNGDOMSFÖRBUNDENS MEDLEMSFÖRENINGAR

	FÖRBUND	FÖRENINGAR	UNGDOM
NSU	ÖSTRA NYLAND	18	12
	BORGÅBYGDEN	19	10
	SIBBO	11	4
	HELSINGE-TUSBY	12	8
	ESBOBYGDEN	9	6
	KYRKSLÄTTSNEJDEN	9	8
	VÄSTRA NYLAND	27	16
	ÖVRIGA MEDLEMMAR	12	3
SÖU	1 RINGEN	11	8
	2 RINGEN	17	7
	3 RINGEN	12	7
	4 RINGEN	11	7
	5 RINGEN	40	21
	6 RINGEN	16	9
	7 RINGEN	11	10
	8 RINGEN	13	9
ÅUF	SOM HELHET	33	13
ÅLUF	SOM HELHET	18	11
	TOTALT	299	169

HEMBYGD	UF+HF	TEATER- FÖRENING	ÖVRIGA FÖRENINGAR
5	17	-	2 Skärgårdsföreningar
6	16	-	3 Allmogeföreningar
5	9	-	1 Allmoge-, 1 Idrottsförening
1	9	1	1 Sångkör, 1 Treväpplingen
1	7	-	1 Skärgårdsförening, 1 Nytt o Nöje i Noux
-	8	-	1 Kyrksläotts Svenska Kulturförening
8	24	1	1 Medeltids Sällskapet i Raseborg, 1 Svenska föreningen i Lojo
-	3	3	1 DUV, 1 Balett och Musikföreningen, 1 Arbetets Vänner, 1 Föreningen Brage, 1 Skolhusföreningen, 1 Stadsdelsfö- rerering, 1 Bygdehemmet
2	10	2 (HF)	1 folkpark
-	7	-	Resten blandad verksamhet; hembygd, idrott, dans, loppis etc.
1	8	1	1 Ungdomsorkester, 2 dans, ungdoms- o byaverk- samhet
1	8	1	1 Biblioteksförening
6	27	4	1 Film i Österbotten, 1 Rollspelsförening, 1 Kaboom, 1 Lan-förening, 1 Omställning i Österbotten, 1 Byaråd, 1 Skafferiet/Ritz, 1 SÖU kamratförening, 1 Doo Bop Club, 1 Vasa Bridgeklubb
3	12	-	1 Folkpark, 1 IT-förening, 1 Art-form, 1 Prästgårds- museum
-	10	1	En av föreningarna har folkpark med dansbana
2	11	-	1 Stiftelsen Kilens hembygdsgård, 1 Föreningen Brahe- gården
11	24	1	1 Gaming Community, 1 Top Radio Club, 1 ÅA:s Student- kår, 1 Måka-yhdistys, 1 Åbolands brandkårsförbund, 1 Ämnesföreningen Stadga, 1 Åbolands Bildkonstskola, 1 Åbolands Teaterskola
7	18	-	
59	228	15	

TABELL 5. UNGDOMS- OCH HEMBYGDSFÖRENINGARNAS ANDEL AV DE REGIONALA FÖRBUNDENS OCH DE LOKALA FÖRBUNDENS/RINGARNAS MEDLEMSKÅRER.

FÖRBUND	MEDLEMS- FÖRENINGAR	UNGDOMS- FÖRENINGAR		HEMBYGDS- FÖRENINGAR		UF+HF	
		n	%	n	%	n	%
NSU	117	67	57	26	22	93	79
ÖSTRA NYLAND	18	12	67	5	28	17	95
BORGÅBYGDEN	19	10	53	6	32	16	85
SIBBO	11	4	36	5	45	9	81
HELSINGE-TUSBY	12	8	67	1	8	9	75
ESBOBYGDEN	9	6	67	1	11	7	76
KYRKSLÄTTSNEJDEN	9	8	89	0	0	8	89
VÄSTRA NYLAND	27	16	59	8	30	24	89
ÖVRIGA	12	3	25	0	0	3	25
SÖU	131	78	60	15	11	93	71
1 KARLEBY	11	8	73	2	18	10	91
2 JAKOBSTAD, LARSMO, PEDERSÖRE	17	7	41	0	0	7	41
3 NYKARLEBY	12	7	58	1	8	8	64
4 VÖRÅ	11	7	64	1	9	8	73
5 VASA, KORSHOLM	40	21	53	6	15	27	68
6 MALAX, KORSNÄS	16	9	56	3	19	12	75
7 NÄRPES, KASKÖ	11	10	91	0	0	10	91
8 KRISTINESTAD	13	9	69	2	15	11	84
ÅUF	33	13	39	11	33	24	72
ÅLUF	18	11	61	7	39	18	100
TOTALT	299	169	57	59	20	228	77

299

MEDLEMSFÖRENINGAR

n 169
% 77

UNGDOMSFÖRENINGAR

n 59
% 20

HEMBYGDSFÖRENINGAR

n 228
% 77

UF+HF

Då ungdomsrörelsen tog sina första steg, för drygt ett sekel sedan, låg tyngdpunkten vid grundandet av såväl ungdoms- som hembygdsföreningar. Det förefaller inte ha funnits någon entydig förklaring till vilket av dessa slag av förening som grundades på en ort. Verksamheterna i dessa slag av föreningar kunde mycket långt likna varandra samtidigt som de självfallet även kunde skilja sig åt. För att beskriva skiljelinjerna mellan föreningarnas verksamheter kunde man måhända låna president Kekkonens beskrivning av skiljelinjen mellan utrikes- och inrikespolitik som "En i vattnet dragen linje" (fi. "Veteen piiretty viiva.")

En i dagens läge intressant fråga är i vilken utsträckning dessa ungdomsrörelsens grundpelare – ungdoms- och hembygdsföreningarna – fortsättningsvis utgör stommen i den organiserade ungdomsrörelsen? Vidare; finns det i detta hänseende variationer mellan och inom regionerna? För att svara på denna fråga presenterar följande tabell en granskning av vilken andel just ungdoms- och hembygdsföreningarna utgör av förbundens och lokalföreningarnas medlemskår.

Tabell 5 innehåller måhända lite väl mycket, lite väl detaljerad information och självfallet bör man vara ytterst försiktig då det gäller att tolka procentsatser vilka är uträknade på mycket små absoluta tal. Men vi menar dock att uppgifterna i tabellen pekar på ett par fenomen som det kan vara intressant att uppmärksamma.

För det första noterar vi att då det gäller ungdoms- och hembygdsföreningarnas gemensamma andel av medlemsföreningarna så ligger de regionala förbunden, NSU, SÖU och ÅUF på en frapperande lika nivå (79, 71, 72%). Likhetererna mellan förbunden är, för det andra, även mycket stora då det gäller de rena ungdomsföreningarnas andel av deras medlemskårer; detta med undantag av Åboland där andelen rena ungdomsföreningar relativt klart är lägre än i de andra regionala förbunden. Åland skiljer sig även lite ut i och med att dess förbunds medlemskår består enbart av ungdoms- och hembygdsföreningar. Några nya medlemmar har detta förbund tydligen inte fått under de senaste decennierna.

4. Ungdomsförbundens ekonomi i ljuset av några nyckeltal

Tidigare slog vi fast att vi i ett inledande skede av vår genomlysning önskar skapa oss en översiktlig bild av dels förbunden och deras verksamhet, dels förbundens medlemsföreningar situation och verksamhet. Vi betonade i det sammanhanget att dessa bilder inte borrar särskilt djupt in i verksamheter, att deras funktion långt är att bilda en grund utifrån vilken vi kan orienteras oss mot mer specifika frågor förande förbunden och föreningarna.

I vår inledande granskning av förbunden, såväl det nationella som de regionala har vi tytt oss till dessas verksamhetsplaner, årsberättelser samt bokslut och revisionsberättelser. Detta för åren 2005, 2010, 2015, 2020 och 2023.

Innan vi går vidare så vill vi framhålla att tillgången till uppgifter varierar mellan såväl förbunden samt mellan de olika nedslagsåren inom förbunden. Principerna för hur resultaträkningen är uppställd varierar även den mellan år och förbund; detta bland annat gällande hur olika bidrag, främst från den privata sidan, redovisas. Vi har då försökt komplettera granskningen av bokslut med att även granska årsberättelserna för de aktuella åren.

I merparten av, men inte i alla fall har detta hjälpt men samtidigt tvingas man konstatera att det i några fall visat sig att en del uppgifter skilt sig mellan de aktuella boksluten och årsberättelserna.

Mot bakgrunden av dessa reservationer kan inte uppgifterna i de nedanstående tabellerna i alla fall ses som absoluta sanningar, någon siffra kan vara marginellt missvisande. Men samtidigt menar vi att granskningen nog ger en klart rimligt god bild av hur centrala ekonomiska aspekter utvecklats för förbunden under den granskade tidsperioden.

I denna granskning har vi fäst uppmärksamhet vid två huvudfaktorer. För det första vid verksamhetens volym och hur den utvecklats över tid. Här har vi använt oss av två olika mått. Vi har granskat volymen på förbundens ekonomi; vilken omsättning redovisas i boksluten. Därtill har vi intresserat oss för hur stor personalinsatsen varit. Eftersom det finns variationer mellan förbunden och även årliga variationer inom enskilda förbund gällande antalet heltids-, deltid- och projektanställda så har vi valt att se på den i boksluten redovisade totala personalkostnaden. Återigen beklagar vi, och reserveras oss för att dessa alla uppgifter inte funnits att tillgå för alla förbund för alla år och att det i vissa enskilda fall kan föreligga smärre osäkerheter rörande uppgifternas exakthet.

4.1 FSU

Vi inleder med att rikta sökljuset mot centralförbundet, Finlands Svenska Ungdomsförbund r.f. (härefter FSU).

I DEN NEDANSTÅENDE
TABELLEN REDOVISAS
RESULTATEN AV VÅR
GRANSKNING.

TABELL 6. EKONOMISKA NYCKELTAL FÖR CENTRALFÖRBUNDET FSU UNDER PERIODEN 2015 – 2023

ASPEKT PÅ EKONOMIN	2015 €	2015 %	2020 €	2020 %	2023 €	2023 %
OMSÄTTNING; ÖVER-/UNDER- SKOTT TOTALT	494.889;-		627.011;-		505.537;-	
STATSSTÖD	194.748;- **	39 %	214.995;- *	34 %	154.700;-	31 %
FONDER- OCH STIFTELSE	223.441;-	45 %	309.093;-	49 %	348.150;-	69%
PERSONAL- KOSTNADER	289.560;-	59 %	315.714;-	50 %	306.848;-	61%

Här är det skäl att notera att för det som betecknats ”statsstöd” gäller att vi från det totala stödet från UKM här har borträknats den summa som FSU fördelat vidare till de regionala förbunden. Den här uppgivna summan har alltså helt disponerats av FSU. Vidare bör man notera att år 2020 skiljer sig från de övriga åren i det att i stödet det året även inkluderar även de stöd FSU erhållit från STEA (16.295 €) samt ett allmänt statligt understöd för Covid-året (44.000€).

Slutligen har för året 2015 inkluderats ett extra anslag på 54.000€ från UKM för teaterverksamhet samt ett stöd från ELY-centralen (39.057€).

Givet att vi här haft tillgång till uppgifter för endast tre år så kan man egentligen inte med säkerhet uttala sig om trender. Vi vill dock, med denna reservation i minnet, lyfta fram tre iakttagelser. För det första så ligger omsättningen under två av åren kring en halv miljon euro medan år 2020 avviker med att ligga klart högre. Dels förklaras detta av en uppenbar höjning av den privata sidans stöd, dels ligger säkerligen andra rimliga förklaringar bakom undantagsåret. För det andra noterar vi att perso-

nalkostnaderna över dessa tre år ligger på nog så stabil nivå. Slutligen, för det tredje, pekar siffrorna på något som man kunde se som en faktisk trend, nämligen att statsstödet andel av FSU:s finansiering ser ut att stadigt minska. Detta medan fondernas och stiftelsernas andel av finansieringen ser ut att stadigt öka och detta i en nog så betydande grad.

När vi då vänder oss till ledningen i FSU för reflektioner är det tydligt att fördelningen internt har skapat vissa friktioner och att man försökt ändra på fördelningsmodellen och även lagt till en alumnbaserad arbetsgrupp. Ordförande noterar att stödet från staten har minskat och att det finns begränsningar för hur fondfinansieringen växer. Därför framhåller han behovet av att bredda finansieringsbasen – EU-finansierade projekt lyfts som ett område med stor potential som ännu inte är fullt utnyttjat. När det gäller ekonomisk strategi betonar ordföranden vikten av balans: FSU:s egna projekt ska gagna gräsrotsföreningarna, inte stå i konkurrens till dem. Genom att utveckla projekt där föreningarna enkelt kan koppla på egen verksamhet, ökar nyttan och förtroendet för FSUs arbete.

Det viktigaste är vidarefördelningen av statsbidraget, det spelar en enorm roll. Men annars är behoven rätt olika i de olika landskapen. Det gör att insatserna varierar och också upplevs olika. Vi ska vara det forum där man kommer samman. Det är onödigt att man på olika håll i regionerna samtidigt sitter och försöker uppfinna hjulet.

Sammanfattningsvis ser ordföranden ekonomin som både en utmaning och en möjlighet: statsstödet är fortsatt en hörnsten i verksamheten, men måste kompletteras med externa resurser och genomtänkta projekt som skapar mervärde för hela rörelsen. Transparens, rättvis fördelning och tydlig koppling till föreningsfältets behov är centrala principer i detta arbete.

4.2 Statliga medel - med anledning att agera

Statligt understöd utgör en omfattande finansiell grund för FSUs verksamhet. Statsunderstödet mottagare är FSU och det fördelas internt av en grupp som är utsedd för att bedöma verksamhet enligt vissa principer. Noteras bör att det är Undervisnings- och kulturministeriet som fördelar statsunderstöd mellan organisationer årligen. Eftersom det följer ungdomslagen är det också verksamhet för unga som inte fyllt 29-år som är det som räknas in i bedömningar. I dagens svåra ekonomiska läge och med regeringsprogrammet som riktgivande, är det föga överraskande att rörelsernas medel sjunker rätt drastiskt. Det budskapet ger också kontakterna med

UKMs tjänstemän och politiska stab. Det betyder att den bas som finns 2024-2025 inte nödvändigtvis ser ut så de kommande åren på grund av den statliga ekonomin. De mätare som finns måste man som organisation optimera och samtidigt också svara som organisation på de bud som tydligt kommer nu. Det skapar givetvis en oro i alla organisationer men samma situation råder inom allt som berör tredje sektor och är inte unikt ungdomsrörelsen.

Verksamhetsledaren för FSU beskriver en komplex ekonomisk verklighet, där organisationens handlingsutrymme i hög grad styrs av statsunderstödet. Under de senaste åren har de så kallade UKM-mätarna, som påverkar bidragsnivån, visat en negativ trend, men för 2025 har poängen åter stigit något, vilket skapar ett visst andrum. Trots detta är det tydligt att statsstödet inte är stabilt, vilket gör att FSU kontinuerligt måste överväga nya inkomstkällor och alternativ finansiering. Nedskärningar i en del av verksamheten innebär i praktiken att andra områden måste prioriteras ned – ett ständigt dilemma i en organisation där resurserna inte är i balans med uppdraget. Verksamhetsledaren uttrycker frustration över bristen på transparens i statsbidragsprocesserna, där bedömningarna från UKM inte alltid upplevs spegla organisationens faktiska arbete. Ett exempel är det låga resultatet i mätaren för ungas delaktighet och påverkan. Här uppger FSU att de tolkar indikatorn i enlighet med UKM:s anvisningar – det vill säga både internt inflytande i organisationen och externa färdigheter att påverka i samhället – men att begreppet fortsatt är oklart och behöver förtydligas.

För att kunna bedöma och bevilja statsunderstöd för ungdomsverksamhet använder Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) ett fastställt system med sex huvudsakliga utvärderingskriterier. Varje kriterium består av flera underliggande utvärderingsfaktorer. Kriterierna vägs inte mot varandra i någon specifik ordning – det innebär att samtliga kriterier har lika värde i bedömningen. Understödsbeloppet för FSU:s verksamhet bedöms utifrån flera faktorer: organisationens ekonomi, verksamhetens omfattning och samhällsnytta, arbete med likställdhet och inkludering, mål- och resultatstyrning, volym och tillgänglighet samt ungas faktiska delaktighet. Kostnadseffektivitet och andelen personal-/förvaltningskostnader vägs också in. Grunden för bedömningen är den tidigare beviljade summan.

Innehåll i bedömningen:

ORGANISATIONENS EKONOMI

Bedömning av den ekonomiska stabiliteten och resurstillgången i organisationen. Granskning av budgetens realism samt ansvarstagande i ekonomisk förvaltning.

VERKSAMHETENS OMFATTNING

I vilken utsträckning verksamheten är rikstäckande – alltså om den når ungdomar i olika delar av landet. Hur verksamhetens art och innehåll speglar relevanta samhällsbehov. Bedömning av dess samhälleliga verkan, det vill säga vilken påverkan verksamheten har på unga och deras omgivning.

FRÄMJANDE AV LIKSTÄLLDHET OCH JÄMLIKHET

Hur organisationen arbetar för inkludering och delaktighet. Vilka metoder används för att nå underrepresenterade grupper, såsom minoriteter, nyanlända eller personer med funktionsvariation. Om det finns en uttalad strategi för jämställdhetsarbete och hur denna implementeras.

MÅLSTYRNING, UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING

I vilken grad verksamheten är målinriktad och strategiskt planerad. Om målen följs upp regelbundet och om resultaten utvärderas systematiskt. Hur verksamheten utvecklas med stöd av uppföljningsdata.

VERKSAMHETENS VOLYM, MÅNGSIDIGHET OCH TILLGÄNGLIGHET

Hur omfattande organisationens verksamhet är – t.ex. antal evenemang, projekt och geografisk spridning. Hur mångsidig verksamheten är vad gäller innehåll, målgrupper och genomförandeformer. Antal deltagande ungdomar och hur tillgänglig verksamheten är för olika grupper.

VERKSAMHETENS BETYDELSE OCH PÅVERKAN

Vilken roll verksamheten spelar inom ungdomsarbetet nationellt. Hur stark koppling till ungdomspolitik organisationen har. Om verksamheten har en mätbar påverkan på det samhällsområde den verkar inom.

Bedömningen bygger på två huvudsakliga dokumenttyper:

1. ANSÖKNINGSFORMULÄRET FÖR PLANERAD VERKSAMHET

där organisationen redogör för sina mål, metoder och resursanvändning för det kommande året.

2. ÅRSRAPPORTEN FÖR FÖREGÅENDE VERKSAMHETSÅR

där det framgår hur statsunderstödet faktiskt använts i praktiken.

Det är på basen av dessa dokument som UKM bedömer den sökande organisationens verksamhet och fastställer understödsnivån. UKM:s bedömning är att FSU i dagsläget ligger nära botten i jämförelser mellan ungdomsorganisationer, med ett snittbetyg på 2,7. För att förbättra detta krävs bättre rapportering, uppföljning och ungas delaktighet i beslutsprocesserna. Årliga resultatrapporter och konkreta feedbacksystem kan öka transparensen och visa på faktisk påverkan. Med rätt strategier, stärkt ledarskap och samarbete nationellt och internationellt kan FSU bli en mer kraftfull aktör inom ungdomspolitik och svara på både dagens och framtidens behov.

Många ungdomsorganisationer har idag planer för jämställdhet och likabehandling, men det finns stora skillnader i hur de implementeras och följs upp. Otydliga riktlinjer och brist på resurser gör att arbetet ofta blir osystematiskt. FSU har därför möjlighet att ta en aktiv roll genom att sätta tydliga, mätbara mål som integreras i hela verksamheten. Genom att erbjuda utbildningar, skapa en digital resursplattform och bygga regionala samarbeten kan organisationen stärka jämställdhetsarbetet och nå fler, särskilt underrepresenterade grupper. Erfarenheter visar att organisationer som arbetar strategiskt med jämställdhet ser positiva effekter som ökad representation och förändrad verksamhetskultur. FSU bör därför utveckla stödstrukturer som hjälper lokalföreningar att integrera värdegrundsarbete i sin kärnverksamhet.

TILL HÖGER I FÄRG FSU:S MÄTARE, ÄVEN KALLAD TRAFIKLJUS, FÖR STATSUNDERSTÖD. DET BÖR NOTERAS ATT INGEN GRÖN MÄTARE FINNS 2024. I VARJE MÄTARE FINNS FÖRKLARING TILL FÄRGEN OCH BEDÖMNINGEN – DE BEDÖMS ENLIGT FÄRGERNA: GRÖN – GUL – ROSA – RÖD.

TABELL 7. FSU:S MÄTARE FÖR STATSUNDERSTÖD

KVALITET OCH PÅVERKAN	AKTUELL VERKSAMHET SOM MOTSVARAR ORGANISATIONSSYFTE
MÄTARE 1	MÄTARE 2
FSU - ROSA NIVÅ	FSU - GUL NIVÅ
SÖKANDEN har satt upp mål för sin verksamhet, men målen är varken tydliga eller realistiska i förhållande till organisationens målgrupp och tillgängliga resurser. De uppsatta målen uppnås bristfälligt genom verksamheten. Organisationens utveckling inom ungdomsarbete och -verksamhet motsvarar organisationens behov endast i begränsad utsträckning. Ungdomsarbetet och -verksamheten följs upp bristfälligt. Måluppfyllelsen bedöms otillräckligt. Mål som handlar om organisationens uppställda syfte Kvalitetsmätning Fokuserar på utvecklingsvilja och genomförd aktivitet.	DEN ungdomsverksamhet som sökanden anordnar svarar mot målgruppens behov. Organisationen undersöker behoven hos ungdomar, personer som arbetar med ungdomar eller ungdomsorganisationer i samband med sin verksamhet. Organisationen använder forskningsbaserad information för att utveckla sin verksamhet och säkerställa dess aktualitet. Organisationen tar hänsyn till främjandet av ekologisk hållbarhet i sin verksamhet. Måluppfyllelsen bedöms otillräckligt. Målgruppspecifikt Hörande av målgrupp Anpassning av verksamhet Ekologisk hållbarhet

MÅNGSIDIG VERKSAMHET, ANTAL MEDVERKANDE, MÅLGRUPPSFRÅGOR	LIKABEHANDLING OCH JÄMSTÄLLDHET	DELAKTIGHET FÖR UNGA	HUR ORGANISATIONENS FÖRVALTNING OCH EKONOMI SKÖTS
MÄTARE 3	MÄTARE 4	MÄTARE 5	MÄTARE 6
FSU - GUL NIVÅ	FSU - ROSA NIVÅ	FSU - GUL NIVÅ	FSU - GUL NIVÅ
SÖKANDE har en relativt omfattande verksamhet som är ganska mångsidig, och organisationen har åtminstone ett måttligt antal ungdomar, personer som arbetar med ungdomar eller ungdomsorganisationer som regelbundet deltar i verksamheten, i förhållande till organisationens syfte och tillgängliga resurser. För en organisation vars verksamhet baseras på centralorganisationens och dess medlemsorganisationers individuella medlemskap finns ett relativt stort antal ungdomsmedlemmar i förhållande till målgruppen och verksamhetsområdet. Den ungdomsverksamhet som sökanden anordnar täcker hälften eller mer av landet (9-14 landskap, på svenska 5-6) med hänsyn till målgruppen för sökandens verksamhet. Tillgänglighet har beaktats tillräckligt i sökandens verksamhet. Medlemsskap - nyrekrytering Antalet unga i åldern enligt ungdomslagen Mycket likt föreningsverksamhet	SÖKANDE brister i arbetet med att främja jämlikhet och jämställdhet inom sin verksamhet. Organisationen undersöker, följer upp och mäter jämlikhets- och jämställdhetssituationen i verksamheten i begränsad utsträckning. Organisationen har få specifika metoder för att förebygga och hantera situationer som hotar jämlikhet och jämställdhet. Genom sin verksamhet bidrar organisationen endast i liten utsträckning till jämlikhet och jämställdhet i samhället. För lite synligt arbete för jämställdhet (gäller plan + utvärdering) Dokumentering bristfällig Bedöms inte bidra i nuläget. Finns nämnt i ansökningar	SÖKANDEs verksamhet erbjuder unga minst de vanliga möjligheterna att delta i organisationens beslutsfattande, vilket organisationsdemokratin förutsätter, och uppmuntrar till deltagande, med hänsyn till organisationens verksamhetsform och medlemsstruktur. Genom organisationens verksamhet får unga, antingen direkt eller indirekt, kunskaper och färdigheter som de kan använda för att delta i samhället, med hänsyn till organisationens arbetssätt och mål. Ekologisk hållbarhet utveckla jämställt arbete Riskkartläggningar Riskhantering	SÖKANDE har tillräckliga dokumenterade rutiner för organisationens administration, inklusive planering av verksamhet, beslutsfattande samt att säkerställa effektivitet och smidighet i genomförande och uppföljning av beslut. Organisationen har säkerställt att lagen, organisationens stadgar och bidragsvillkor följs i verksamheten. Organisationen har ganska goda interna riktlinjer, instruktioner och rutiner för att säkerställa att ekonomin sköts ansvarsfullt samt metoder för att hantera eventuella missbruk. Resultatfokusering Ekonomihantering bedöms Finansieringskällor + utveckling Risker och hantering

FSU har en unik möjlighet att stärka sin roll inom ungdomsarbete och ungdomspolitik genom att arbeta strategiskt i linje med regeringens ungdomspolitiska program RUNGPO:s och UKM:s mål. För att främja ungas välbefinnande bör FSU skapa fler sektorsövergripande initiativ som adresserar psykisk hälsa och engagemang. Att inkludera lågtröskelverksamhet och erbjuda aktiviteter i hela Svenskfinland är avgörande för att nå högre deltagarsiffror och skapa trivsel. Genom att involvera ungdomar i beslut och strategier, exempelvis via ungdomsråd och workshops, kan organisationen stärka delaktighet och inflytande.

För att möta kraven på jämställdhet och inkludering bör FSU implementera strategier som gör det möjligt att nå underrepresenterade grupper. Genom att erbjuda utbildning för ledare och "frivilliga" i jämställdhetsfrågor samt utveckla stödresurser till lokalföreningar kan organisationen säkerställa att alla unga får möjlighet att delta i verksamheten. Mätbara mål och regelbundna utvärderingar är viktiga för att kunna följa utvecklingen och skapa verklig förändring.

FSU bör också fokusera på att stärka sin regionala spridning och hållbarhetsarbete genom fler projekt och evenemang i glesbygden. Klimatrelaterade initiativ kan engagera unga och samtidigt bidra till organisationens relevans i frågor som rör framtidens samhälle.

För att skapa transparens och visa konkreta resultat kan FSU införa tydligare mätningar och rapportering av sitt arbete. Genom en årlig rapport om måluppfyllelse, baserad på UKM:s mätare, kan organisationen visa på sina framsteg och engagera både medlemmar och finansiärer. Ett feedbacksystem som gör det möjligt för medlemmar att följa hur deras idéer implementeras kan också bidra till ökad delaktighet och förtroende.

På lång sikt är det viktigt att FSU investerar i ledarskapsutveckling bland unga och stärker sina samarbeten både nationellt och internationellt. Genom att arbeta strategiskt med utbildning och kompetensutveckling kan organisationen inte bara utveckla sitt eget arbete utan också bidra till samhället i stort. Kombinationen av sektorsövergripande insatser, mätbara mål och fokus på välbefinnande, delaktighet och hållbarhet gör det möjligt för FSU att möta både dagens och framtidens behov inom ungdomsarbete och ungdomspolitik.

I kontakterna med UKM är deras råd även att en ständig och aktiv kontakt behöver finnas mellan FSU och UKM, de svarar gärna på frågor och bistår med feedback.

4.3 NSU

Över till granskningen av NSU. En uppenbar utmaning då det gäller NSU är att bokslutens uppläggning skiljer sig mellan de olika åren. Sålunda upptas exempelvis lönekostnaderna som en egen post i resultaträkningarna för vissa men inte för alla år. Det samma gäller för de kostnader för Nyländsk afton vilka täckts av bidrag från utomstående parter, främst stiftelser och fonder. Det har även från boksluten varit vanskligt att kunna fastställa vad förbundet totalt omsatt. Därmed har vi här valt att granska lönekostnadernas andel av totalite-

TABELL 8. EKONOMISKA NYCKELTAL FÖR NSU UNDER PERIODEN 2005 – 2023

EKONOMISK ASPEKT	2005 €	2005 %
STATLIGT STÖD	47.850	51 %
FONDER OCH STIFTELSE	34.750	36 %
STÖD TOTALT	82.600	
PERSONAL-KOSTNADER	?	?
NYLÄNDSK AFTON	21.250	26 %

ten av stöd som inkommit från UKM och fonderna och stiftelserna. Måttet är därmed ett lite annat än det som användes för FSU men i princip mäts på motsvarande sätt hur lönekostnaderna utvecklats i relation till övriga centrala utvecklingsparametrar.

Trots vissa luckor i datamaterialet så förefaller materialet peka på två trender. För det första så har statsstödet andel av finansieringen minskat på det privata, fondernas- och stiftelsernas, bekostnad; de sistnämndas andel av stödet har vuxit skäligen markant. För det andra noterar man att lönekostnadernas andel stadigt ökat. I och med de privata bidragens väsentliga belopp och ökningen i dessas betydelse för NSU så väljer vi att presentera ännu en tabell; en som, dels för varje år ger data om de olika fondernas, stiftelsernas bidrag, dels visar hur det årliga bidraget från dessa donatorer utvecklats under den aktuella tidsperioden.

2010 €	2010%	2015 €	2015 %	2020 €	2020 %	2023 €	2023 %
60.562	57 %	55.470	48 %	59.886	33 %	55.395	36 %
45.000	43 %	60.500	52 %	123500	67 %	97.000	64 %
105562		115970		183386		152395	
50.754	55 %	?	?	115280	63 %	131925	87 %
17.500	17 %	16.500	14 %	29.500	16 %	Ej skilt Bokförd	?

**TABELL 9. PRIVATA BIDRAGSGIVARES, FONDERS OCH STIFTELSERS
STÖD TILL NSU UNDER ÅREN 2005 – 2023**

Bidragsgivare	2005	2010
KULTURFONDEN	11.500	33.5000
BMR	8.500	8.500
SVF	1.000	-
TRE SMEDER	-	-
KONSTSAMFUNDET	1.000	5.000
GESELIUS STIFT.	3.000	3.000
THURINGS STIFT.	1.000	1.500
LOKALA SPAR- BANKSSTIFT.	5.750	2.000
NYGRENSKA STIFT.	4.000	-
TOTALT	37.750	53.000

	2015	2020	2023	Inalles
	29.000	45.000	40.000	159.500
	10.500	37.000	27.000	91.500
	1.500	3.000	-	5.500
	2.000	4.000	5.000	11.000
	6.000	3.500	2.000	17.500
	3.000	9.000	5.000	23.000
	2.000	7.000	5.000	16.500
	6.500	4.000	3.000	21.250
	-	-	-	4.000
	60.500	112.500	87.500	349.350

Förvisso är det intressant med de enskilda bidragsgivarna och utvecklingen av deras bidrag över tid. Men mer intressant är att notera att den totala mängden ekonomiskt stöd från dessa privata aktörer ökat markant under denna period på knappa tjugo år; stödet har klart mer än fördubblats.

4.3.1. Verksamheten i NSU

NSU betonar att man mestadels bedriver verksamhet för barn och unga.

Vi försöker skapa en vettig sysselsättning som en motvikt till att unga sitter framför sina skärmar. Ungas psykiska ohälsa är ett växande problem och fundamentet i vår verksamhet är att skapa något som – i verkliga livet – väcker geisten hos de unga. De får ett mål, exempelvis en teaterpremiär, och något som driver dem. De ska känna att de växer och får inspiration av vår verksamhet.

NSU har 1,6 personer på den administrativa lönelistan, och utöver det har de över 20 klubb- och deltidsanställda det som jobbar för NSU under året. 10-12 av dessa jobbar som ledare med deras regelbundna klubb- och kursverksamheter.

Enligt egen utsago försöker man hålla administrationen på en minimal nivå för att maximera verksamheten

Vi drivs av inspiration och lever på knappar och nålar”.

Finlandsmodellen är central för verksamheten: Syftet med Finlandsmodellen för hobbyverksamhet är att erbjuda alla barn och unga (årskurs 1–9 inom den grundläggande utbildningen) en avgiftsfri hobby som de tycker om i samband med skoldagen. Finlandsmodellen togs i bruk för cirka 4 år sedan och deras klubbverksamhet har vuxit varje år sedan dess. NSU var tidigt ute med att jobba med Finlandsmodellen.

Vår grej är klubbar och kurser för barn och unga. Vi försöker fokusera på det och vara så effektiva vi kan. I fjol hade vi kurser och klubbar i elva olika skolor och i år blir det närmare dubbelt upp. Vi utökar från Helsingfors till Vanda och Tusby. Den bästa respons vi kan få är att barnen och de unga vill fortsätta i klubbarna. Vi försöker satsa på bra ledare och verksamhet med hög kvalitet.

I fjol (2024) ordnade man klubbverksamhet i drama och konst för cirka 150 barn i veckan (totalt 2500 timmar undervisning). Antalet timmar väntas stiga kraftigt i år.

Nya intressenter som börjat köpa tjänster av NSU är bland annat Hem och skola. Utöver det arrangerar NSU flera klubbar som är finansierade av fonder och stiftelser.

Målet är att växa. Vi ser ju på flyttrörelserna att huvudstadsregionen växer, så underlag för vår verksamhet finns. Och sedan brukar det som är bra växa, och det som inte fungerar att dö ut. Just nu växer vi och det vill vi fortsätta med. Men när vi växer kraftigt kräver det också ett större stall och mer personalresurser för att koordinera verksamheten.”

NSU jobbar med föreningarna via verkstäder, samtal, digitala möten och mejl men också genom fältbesök och anordnade kurser. Man hjälper bland annat med webbsajter och tekniska system för medlemsregister, bokföring och ger stöd i allmänna föreningsrelaterade frågor.

Vi stödjer alla som behöver hjälp. Om inte vi kan svara så styr vi dem vidare till rätt adress. Om det till exempel handlar om svårare föreningstekniska frågor styr jag dem till FSU. Men mest brukar föreningarna höra av sig om all dagliga frågor som till exempel webbsajter, medlemsregister, ekonomi, och allmänna föreningsfrågor.

Ekonomi bygger (som ovan beskrivet) på mestadels på understöd och bidrag (Kulturfonden och BMR är de enskilt största privata bidragsgivarna) samt på statsstöd (cirka en fjärdedel).

Vi söker allt som bara går att söka. Understödet från Kulturfonden har under de senaste åren ökat till 40 000. Samtidigt har den del vi får i statsbidrag minskat. Som mest fick vi över 60 000 i statsbidrag men i år kommer det att ligga närmare 45 000, med risk för att det framledes sjunker ytterligare. Störst har ökningen varit i understöd från stiftelsen BMR.

4.3.2 Föreningarna och ungdomarna

Det finns drygt 120 föreningar i Nyland. Aktiviteten i föreningarna beskrivs som allt från “jätteaktiva till sackande”.

Av de drygt 120 föreningarna är kanske 10–12 sådana föreningar som håller på och slocknar. Men under mina 15 år i rörelsen är det endast en eller två föreningar som sedan på riktigt har avslutat sin verksamhet. Ofta är det så att de återuppväcks efter en kris. Det är någon som läser om att den lokala föreningen ska läggas ner och så tar den här nya eldsjälén över. Då börjar det hända saker och föreningen är igång igen.

I Nyland finns det över 100 föreningshus som “fungerar som gemensamma samlingspunkter i byn”.

Man reser traditionellt midsommarstänger vid husen eller så man håller sin bröllopsfest eller annan större festlighet där, eller så arrangerar den egna föreningen eller någon annan förening i nejden verksamhet i huset. Jag vågar påstå att föreningshusen i många fall fungerar som en ryggrad i samhället. Och i flera fall finns det föreningar som är byggda kring sitt föreningshus och deras nuvarande huvudsakliga uppgift är att förvalta huset. Det är en viktig uppgift att sköta och man kan också se det som en placering för framtiden och en möjlighet för nästa eldsjäl att starta ny verksamhet i huset.

Samtidigt bör ändå nämnas att många nya föreningar som ansöker om medlemskap idag har grundats på basis av en verksamhetside som de vill föra fram och är inte förknippade till något område eller specifikt föreningshus.

Med över 120 olika föreningar i förbundet är det fråga om mångfacetterad verksamhet - och “positivt med en så stor mångfald av föreningar”. Det handlar främst om ungdomsföreningar men det finns även hembygdsföreningar och några enstaka specialförening/stödföreningar.

Alla har sina egna problem, vi får en bred bas av kunskap.

Antalet ungdomar som är aktiva i föreningarna är en utmaning.

Det beror på var det bor folk och ungdomar. På landsbygden kan det vara svårt om det inte bor så många ungdomar i byn. Men man måste jobba för att få med ungdomarna. Det

kan också hänga på en enda eldsjäl, om det är den rätta personen på den rätta platsen kan det lyckas.

Förbundet försöker hjälpa till så gott de kan.

Vi har ambulerande kurser och turnerande teaterföreställningar, som vi tar ut till föreningarna och föreningshusen. Vi berättar också om våra modeller på NSU och ger föreningarna våra idéer att copy-pasta om de vill. Vi bollar gärna med föreningarna hur de ska få igång en verksamhet som lockar barn och unga.

Pengarna, och den framtida finansieringen med sjunkande statsbidrag, är det största orosmolnet.

Vi vill ha en snöbollseffekt i vår verksamhet. Bra kurser leder till nöjda deltagare som vill ha fler kurser och klubbar. Det ger oss sedan större muskler och möjligheter att växa på flera fronter. När det går bra för oss ger det positiva synergieffekter på våra andra verksamheter som utmynnar till föreningarna. Det handlar om ökande resultat som ger en positiv snöbollseffekt, och via det skapas ett nätverk av goda effekter som växer.

4.4 SÖU

Att notera gällande det offentliga stödet är att det i Österbotten är lite mer mångförgrenat än i Nyland. Sålunda har den lokala ELY-centralen två år stött SÖU; 2010 med 140.686 € och 2015 med 55.400 €. Regionalförvaltningsverket har stött SÖU med 6.796 € år 2020 och med 45.000 € år 2023. Därtill har det EU-baserade Interregprojektet Aurora år 2023 kommit med ett stöd på 25.340 €.

Vi kan här, för det första, notera att stödet från den privata sektorn varierar i ringa mån mellan de granskade åren, det håller sig i stort sett kring 200.000€. Att dess andel av finansieringen ser ut att växa förklaras därmed i huvudsak av variationen och minskningarna i det offentliga stödet.

För det andra så kan vi även konstatera att mängden privata bidrag under perioden 2010-2023 varit väsentligt större hos SÖU (769.807€) än hos NSU (148.000€) samt att mängden av och spridningen av bidragsgivare är något större för SÖU än för NSU.

TABELL 10. EKONOMISKA NYCKELTAL FÖR SÖU UNDER PERIODEN 2010 – 2023

EKONOMISK ASPEKT	2010 €	2010 %	2015 €	2015 %	2020 €	2020 %	2023 €	2023 %
STATLIGT STÖD*	294.739,-	62 %	120.000,-	37 %	68.291,-	25 %	134.552,-	42 %
FONDER OCH STIFTELSE	177.484,-	38 %	201.460,-	63 %	202.225,-	75%	188.632,-	58 %
STÖD TOTALT	472.223,-		321.460,-		270.516,-		323.184,-	
PERSONAL-KOSTNADER	277.795,-		230.032,-		209.988,-		239.679,-	

Med endast tre nedslag och nivåer som kastar mellan åren så vågar man inte här tala om tydliga trender rörande offentligt respektive privat stöd. Så mycket kunde man dock säga att för det offentliga stödets del har man de olika åren varit olika framgångsrik i rekvisering medan andelen stöd från fonder och stiftelser generellt förefaller ha stigit till en något högre nivå.

På motsvarande sätt som gällde NSU kan det vara av intresse att lite närmare granska de privata bidragsgivarnas bidrag till det regionala ungdomsförbundet.

Tabell 10. presenterar utvecklingen å denna punkt.

4.4.1 SÖUs verksamhet och uppgift

Förbundets huvuduppgift är att driva medlemsföreningarnas frågor, stödja en gynnsam utveckling av föreningarnas verksamhet samt driva ungdomsfrågor lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. SÖU riktar sin verksamhet till målgruppen som består av ungdomsföreningar, föreningar som bedriver verksamhet som riktar sig till unga samt regionens ungdomar. För-

TABELL 11. PRIVATA BIDRAGSGIVARES, FONDERS OCH STIFTELSERS STÖD TILL SÖU UNDER ÅREN 2010 – 2023

Bidragsgivare	2010	2015	2020	2023	Totalt
KULTURFONDEN	132.755	163.400	138.249	136.000	570.404
KONSTSAMFUNDET	3.000	-	3.000	5.000	11.000
HARRY SCHAUMANS-STIFTELSE	-	1.000	6.000	-	7.000
SVENSK-ÖSTERBOTTNISKA SAMFUNDET	-	-	5.000	10.000	15.000
NYGRENS STIFTELSE	3.000	3.000	4.000	-	10.000
GESELIUS STIFTELSE	-	3.000	3.000	4.000	10.000
THURINGS STIFTELSE	781	2.000	2.000	5.000	9.781
KULTUR-ÖSTERBOTTEN	1.000	-	500	-	1.500
SFV	3.000	5.760	6.026	3.632	18.418
SPARBANKSSTIFTELSEN	1.174	2.300	1.000	3.000	7.474
SVENSKA STUDIECENTRET	2.774	-	-	-	2.774
KULTURFONDEN SVERIGE - FINLAND	1.000	-	-	-	1.000
BRITA MARIA RENLUNDS STIFTELSE	8.500	12.000	15.000	22.000	57.500
NISSIS FOND	1.000	-	-	-	1.000
OTTO MALMS FOND	-	3.000	-	-	19.500
ALLIANSSI	19.500	-	-	-	3.000
FINLANDS FILMSTIFTELSE	-	6.000	-	-	6.000
AKTION ÖSTERBOTTEN	-	-	18.456	-	18.456
TOTALT	177.484	201.460	202.231	188.632	769.807

bundet har 134 medlemsföreningar. SÖU:s verksamhet kan indelas i tre huvuduppgifter med utgångspunkt i medlemsföreningarnas behov och intressen. Huvuduppgifterna berör medlemservice, ungdomarna och utveckling av ungdomsrörelsen.

Vi ser det som vår kärnuppgift att stöda medlemsföreningarna i deras verksamhet, vara närvarande för ungdomarna och samtidigt bidra till att utveckla ungdomsrörelsen som helhet – både på lokal och nationell nivå. Våra medlemsföreningar är navet i vårt arbete, och det är deras behov och villkor som styr våra prioriteringar.

Relationen till fältet har stärkts och genom systematiska kontakter och en mer lyhörd dialog upplever SÖU att förtroendet ökat.

Föreningarna bär i stor utsträckning det lokala ansvaret – det är de som känner sina orter, sina medlemmar och sina resurser bäst. Vi finns som ett stöd i bakgrunden, inte som en aktör som ska styra.

Under pandemin ställdes SÖUs verksamhet, liksom hela föreningsfältet, på sin spets. Det blev tydligt hur sårbart systemet är när lokalt engagemang bromsas. Samtidigt födde den tiden också en ny sorts beredskap.

Vi blev bättre på att läsa av vad som verkligen behövs, att matcha behov med resurser, och att identifiera vilka insatser som har verklig bärkraft.

Styrelsens arbete har också utvecklats – idag har vi en tydligare arbetsfördelning, vilket i sin tur har minskat detaljstyrningen och skapat bättre förutsättningar för förtroende internt.

4.4.2 Ny syn på projektverksamhet

År 2014 låg SÖUs budget närmare en miljon euro. Det var ett år med stor rörelse men också med hög risk. Idag arbetar SÖU långsiktigt och medvetet med att bredda inkomstkällor, minska bidragsberoendet och bygga upp stabilitet. En central förändring under det senaste årtiondet har varit SÖUs förhållningssätt till projektverksamhet.

Idag har vi en bra kostym. Vi har inte överdrivet med projektverksamhet. Vår roll är att serva fältet med det som föreningarna behöver.

Efter en period där projekten dominerade, har vi medvetet styrt om mot att förstärka basverksamheten. Det betyder inte att vi släppt utvecklingsarbetet – tvärtom. Men det betyder att vi noggrannare väljer våra insatser utifrån vad som verkligen gynnar våra föreningar.

Vi vill inte bygga luftslott, vi vill vara relevanta för och i vardagen.

Evenemang som Johannesgalan spelar en viktig roll för den egna intjäning, men de ser också tydligt att många av satsningarna i praktiken går plus/minus noll och kräver extern finansiering. SÖU menar att ett helhetsgrepp krävs – där både regionala och nationella aktörer bedöms utifrån vad de faktiskt levererar, inte bara utifrån en schablonmässig procentfördelning.

Samtidigt finns det strukturella utmaningar i hur statsbidragen fördelas inom hela ungdomsfältet.

Det är ett återkommande samtalsämne inom vårt förbund, och vi upplever att transparensen i systemet behöver stärkas. Varför bedöms bara förbundens verksamhet i den interna processen?

4.4.3 Föreningsfältet och framtiden

När det gäller föreningsfältet ser vi ett splittrat landskap. Vissa föreningar blomstrar, särskilt de som kopplat sin verksamhet till starka värderingar och ett tydligt samhällsengagemang. Andra kämpar, framför allt där tyngdpunkten ligger på fastigheter och förvaltning snarare än på själva verksamhetsinnehållet. Generationsväxlingen sker ojämnt, och det är inte alla föreningar som lyckas rekrytera unga in i styrelser eller aktiviteter.

Här är vår roll att stötta – inte att ersätta. Den lokala relationen måste byggas där den hör hemma, men vi kan vara med och underlätta processen.

Ringarna i Österbotten, som historiskt haft en organisatorisk roll i hur SÖU:s styrelse utses, har idag inte någon aktiv verksamhet. De fungerar främst som en "kanal" för representation, men inte som aktiva arenor för samarbete eller utveckling. Framåt ser ledningen positivt på den process som förbundet begått de senaste åren, där man koncentrerat sin uppgift bättre och med större tydlighet kring sin uppgift jobbat framåt.

Sammantaget känner vi att SÖU idag står på en stabil grund. Vi har skalat bort det som inte längre fyller sin funktion, vi har renodlat vår roll, och vi har ett tydligt fokus på att vara till nytta för fältet. Men vi ser också vart vi måste gå vidare. Vi måste fortsätta utveckla vårt stöd till föreningarna, stärka vår ekonomiska uthållighet och arbeta mer strategiskt – både internt och tillsammans med FSU. Det är vår övertygelse att ungdomsrörelsen förtjänar en tydlig riktning, öppenhet i beslutsfattandet och en struktur där olika nivåer kompletterar varandra, inte konkurrerar.

Vi vet vad vi ska göra. Vi behöver bara få verktygen och förutsättningarna att göra det riktigt bra.

4.5 ÅUF

*) Andel offentligt respektive privat stöd har här räknats på det totala stödet

TABELL 12. EKONOMISKA NYCKELTAL FÖR ÅUF UNDER PERIODEN 2010 – 2023

EKONOMISK ASPEKT	2010 €	2010 %	2015 €	2015 %	2020 €	2020 %	2023 €	2023 %
STATLIGT STÖD	46.313		52.209		61.806		68.724	
KOMMUNALT STÖD	8.100		8.400		9.850		17.950	
OFFENTLIGT STÖD TOTALT	54.413	44 %	60.609	37 %	71.656	38 %	86.674	38 %
FONDER OCH STIFTELSE	70.500	56 %	101.500	63 %	114.438	62 %	143.380	62 %
STÖD TOTALT	124.913		162.209		186.094		230.072	
PERSONAL-KOSTNADER	94.488	76 %	108.584	67 %	139.092	75 %	219.571	95 %
OMSÄTTNING TOTALT	126.711		169.379		186.665		269.354	

Då vi går över till det Åboländska ungdomsförbundet måste det nämnas att jämförelserna med de två tidigare förbunden lite haltar för de två senare tidpunkterna. Detta till följd att resultatredovisningen under dessa år för ÅUF inte är alls lika detaljerad gällande bidragsgivare. För de två första tidpunkterna har årsberättelserna underlättat granskningen då de även redovisat för bidrag från den privata sektorn. En rimligt god översiktlig bild av ekonomins utveckling kan dock skapas.

Preliminärt lyfter vi här fram följande iakttagelser. För det första noterar vi att ÅUF, lite till skillnad från NSU och SÖU lyckats rekvirera ett märkbart stöd från den kommu-

nala sektorn. Förklaringen torde ligga i de nära banden mellan Pargas stad och den teater- respektive konstskola som ÅUF upprätthåller. Vidare noterar vi, för det andra, att stöden från såväl den offentliga som den privata sektorn vuxit starkt under denna period. I euron ser det ut som stora skillnader i tillväxt men de facto har bägge bidragsformerna vuxit med över femtio procent under denna tid. Slutligen, för det tredje, är det skäl att lyfta fram att personalkostnaderna för ÅUF:s del är avsevärda och att de vuxit markant under tidsperioden. Jämfört med läget inom NSU och SÖU ligger dessa kostnader i Åboland på en snart sagt pyramidalt högre nivå.

Till följande uppgifter om bidragen från den privata sidan. Dessvärre är dessa uppgifter inte till alla delar jämförbara med uppgifterna rörande NSU och SÖU då ÅUF:s resultaträkning för åren 2020 och 2023 skiljer sig i detaljrikedom från de tidigare åren; för dessa år har man slagit

TABELL 13. PRIVATA BIDRAGSGIVARES, FONDERS OCH STIFTELSENS STÖD TILL ÅUF ÅREN 2020 –2023

Bidragsgivare	2010	2015	2020	2023	Totalt
KULTURFONDEN	47.500	63.000			
BMR	8.500	15.000			
KONSTSAMFUNDET	9.000	15.500			
SFV	1.000	2.000			
THURINGS STIFTELSE	2.000	2.000			
GESELIUS STIFTELSE	-	1.500			
LÖFGRENS STIFTELSE	2.500	2.500			
TOTALT	70.500	101.500	114.438	143.380	429.818

I detta skede nöjer vi oss med att konstatera att mängden och spridningen av arten av privata bidragsgivare här är uppenbart lägre än då det gällde NSU och speciellt SÖU.

4.5.1 Verksamheten vid ÅUF

Verksamheten består av tre huvudsakliga delar:

1. FÖRENINGSSERVICE.

Kurser, nätverksträffar, information om aktuella saker, erbjuder webbverktyg, rådgivning mm.

2. BARN - OCH UNGDOMSVERKSAMHET.

Läger, verkstäder, ungdomsverksamhet i samarbete med andra aktörer (exempelvis skolor och övriga aktörer inom tredje sektorn).

3. GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNING I TEATER OCH BILDKONST

(sammanlagt cirka 160 barn och unga deltar på veckobasis).

Under de senaste 10-15 åren har det skett stora förändringar i omgivningen som har påverkat verksamheten. Bland annat den tekniska revolutionen har speciellt påverkat verksamheten i föreningarna, via exempelvis sociala medier, marknadsföringen och "en mer papperslös tillvaro".

En förändring man ser bland föreningarna är att det är svårare att engagera medlemmarna. Det är på många ställen en handfull människor som rullar den operativa verksamheten. Många traditionella föreningshus är i dåligt skick och borde renoveras, men det blir allt svårare att få in pengar till föreningarna via deras egen verksamhet. Det krävs att de är aktiva och söker pengar, för exempelvis renoveringar. Det i sin tur har lett till att byråkratin har ökat och det är bland annat därför det är svårt att locka med nya aktiva personer i föreningarna.

Byråkratin har också ökat kraftigt på annat håll. Tex. då man ska ordna tillställningar krävs diverse lov, ordningsvakter osv. Lagstiftningen ändrar ofta utgående från företagets synvinkel och kan skapa problem då den också tillämpas på föreningar. Ett bra exempel nu på senaste tiden är lagen om laddningsstationer för elbilar där vi tillsammans med FSU lyckades lobba för en tolkning som likställer föreningar med mikroföretag och således behövdes inga åtgärder.

På många ställen i Åboland minskar underlaget av barn och unga.

Med det minskande underlaget kan vi inte jobba på samma sätt som tidigare. Vi kan inte konkurrera med volymen i verksamheten, vi måste satsa på kvalitet och tillgänglighet. Vi vill att även barn och unga på exempelvis öarna i skärgården också ska kunna få ta del av verksamheten.

ÅUF strävar efter en tydlig arbetsfördelning mellan vilka saker förbundet ordnar och vilka föreningarna ansvarar för. ÅUF vill stötta och sporra det lokala engagemanget, inte konkurrera. ÅUF har det övergripande ansvaret för att ordna större saker, som en enskild förening inte har muskler till. ÅUF beviljar också ett verksamhetsbidrag på max 500 € per förening och ansökan.

Verksamhetsbidraget har två ansökningsomgångar per år (februari och september), sammanlagt beviljas 1100€/omgång på basen av föreningarnas ansökningar. Maxsumma som beviljas per förening per ansökan är 500€. I teorin är det alltså

möjligt att en förening kan få 1000€/år fördelat på två ansökningar men i praktiken brukar vi försöka fördela bidragen till olika föreningar.

Verksamhetsbidraget är till för att sporra föreningarna att testa något nytt. Det handlar om att "ge tillbaka" de pengar som föreningarna betalar till oss som medlemsavgifter. Det är ju små summor, men de skapar en morot för föreningarna att aktivera sig. Dessutom får vi en bild av hur de skriver ansökningar och hur de redovisar för sin aktivitet. Via det här kan vi också hjälpa föreningarna att skriva proffsiga ansökningar.

Omsättningen har ökat kraftigt (se närmare ovan. Ny verksamhetsformer är bland annat teaterskolan (2009) och bildkonstskolan (2021).

ÅUF jobbar med "att optimera resurserna" och ta vara på personalens kunskande. ÅUF har nu fem anställda. Verksamhetsledaren och koordinatören (kombinerat med projekt) är anställda på heltid. De tre personerna inom den grundläggande konstundervisningen är anställda på 75 procent.

I perioder har också GRK-personalens arbetstid kunnat öka ifall vi tex. haft utvecklingsprojekt som givit tilläggsfinansiering och vi då har haft möjlighet att erbjuda mera arbetstid. Inom Skapa projektén säljer vi nu paket till Pargas stad och den arbetstiden betalas ut i timlön åt pedagogerna utöver den normala 75% arbetstiden. Detta sporrar också arbetstagarna då de får "extra" inkomster. Modellen infördes 2024.

Vi har pumpat upp volymerna och gör nu mera med samma insats. Vi får ungefär samma bidrag som tidigare, men kostnaderna stiger. Vi har till exempel haft den lyckliga situationen att personalen har trivts hos oss, men det leder i sin tur till att lönekostnaderna stiger. Vår köpkraft har helt enkelt minskat.

Inom ÅUF ser man ingen räddning från de statliga och kommunala bidragen i framtiden. Tvärtom, det finns ett tryck att spara på de offentliga medlen och det leder sannolikt till nedskärningar i den delen av finansieringen för förbundet.

Varifrån ska vi ta pengarna i framtiden? Den här frågan har vi bollat en längre tid. Alla inkomster sjunker eller hålls på samma nivå, medan kostnaderna stiger. Vi kan inte heller höja avgifterna för deltagarna när vi vill att alla ska kunna

delta. Vi måste därför hitta nya sätt att få inkomster. Kan vi skapa verksamhet för seniorer för att finansiera barn - och ungdomsverksamheten? Eller ska vi satsa på att skaffa fler regelrätta sponsorer? Vi jobbar nu med olika spår för att hitta ny finansiering.

4.5.2 Framtiden

Frågan om de åboländska föreningarnas framtid är både stor, mångfacetterad och svår.

Det beror på var föreningen finns. Om föreningen finns i centrum av något kan de få andra aktörer på orten att använda deras hus och samarbeta. Men om föreningen finns ute på en ö, där året om-boendet är litet, koncentreras aktiviteterna till sommarmånaderna. För de här föreningarna ute i skärgården är det en ödesfråga att få med de sommarboende i verksamheten, annars riskerar de att dö ut.

Inom ÅUF tycker man att även impopulära tankar måste kunna vädras.

Det är ofta samma människor som sitter i föreningarna på små orter. Jag har lyft frågan om de inte borde överväga att slå ihop föreningar över gamla gränser. Nu kan det finnas en marthaförening, en förening inom Folkhälsan och en ungdomsförening på en liten ort. Alla har samma utmaningar och i princip samma människor försöker hålla igång dem. Man borde effektivisera det här. Samma gäller med föreningshusen. Måste vi ha kvar precis varenda föreningslokal? Det är inte populärt att säga de här sakerna, men jag tror att vi måste våga uttala det.

Frågan om att locka med fler ungdomar i föreningslivet är också mångbottnad.

Vi ser ju att de inte vill binda upp sig till ett traditionellt medlemskap, men de deltar gärna i en verksamhet som passar dem. De kommer till och med gärna med och styr upp evenemang om de brinner för något. Men ett medlemskap i en förening i den klassiska bemärkelsen är främmande för dem. Vi måste därför se på medlemskapet på ett nytt sätt.

ÅUF:s medlemmar idag är de föreningar som är anslutna till förbundet.

Det är inte lätt för oss att styra in ungdomarna till en förening. Det hänger också ihop med att de inte är lika starkt kopplade till bostadsorten längre. De tänker på många sätt mera globalt i vissa frågor. För oss blir det viktigare att få dem delaktiga i det vi ordnar. Vi måste därför få input från ungdomarna om vilken typ av verksamhet de vill ha. Jag tror inte att vi ska försöka fiska efter att de ska bli traditionella medlemmar i en förening. Vi måste istället se hur många vi lyckas få aktiverade i olika projekt eller evenemang.

ÅUF påminner också om det minskade underlaget av ungdomar på flera orter. Det leder till att olika aktörer river i de "aktiva ungdomarna" och försöker locka med dem i någon typ av verksamhet. Och av det krympande underlaget är det endast en liten del som vill aktivera sig i något överhuvudtaget. Den här ekvationen blir i förlängningen omöjlig.

Angående ÅUF:s framtid bollas det nu med flera olika scenarion. Det finns några riktigt intressanta möjligheter just nu,

Dörren står lite på glänt för en modell där vi skulle samla alla aktörer som ägnar sig åt den grundläggande konstundervisningen under samma tak i Pargas. Huvudman skulle vara musikinstitutet Arkipelag. I modellen skulle vi tappa ett av de ben vi står på, men jag ser det inte som en dålig sak. Det skulle kanske vara en bra sak för själva verksamheten, och för barnen och ungdomarna, att samla teatern, konsten och musiken på samma ställe. Men det här måste förstås göras så att ingen del lider av det. Vi måste våga diskutera de här lite mera drastiska sakerna också.

Samtidigt pågår en annan intressant diskussion där ÅUF är inblandat. Frågan handlar om den kris som pågår inom föreningsrådet, Luckan och den svenska gården i Åbo.

Då vi hörde att föreningsrådet i Åbo hade börjat fundera på att det kanske kunde vara bra att ge över verksamheten åt en annan huvudman erbjöd vi ÅUF som ett alternativ vilket en del av styrelsen och personalen gillade. Vi är ju en av få aktörer som har verksamhet i hela Åboland och vi är vana att ge service åt föreningar. Vi är egentligen den

enda stora aktören som inte är så nischad. Och det finns ju redan ett exempel i Kyrkslätt där KNUF driver Luckan.

Föreningsrådet (en bred skara av många olika föreningar, ex marthor och församlingar) är tudelad till förslaget. Ett läger är mot den här förändringen av huvudman. Det andra lägret är för att ÅUF tar över verksamheten.

Vi kunde utveckla hela föreningslivet och det svenska i Åboland. Vi kunde också effektivisera bokföringen, personalfrågor och system. Vi är en stark aktör med ett stort nätverk. Vi har goda möjligheter att ta in fler aktörer under våra vingar.

Beslutet fattas troligen redan före sommaren. Om föreningsrådet bestämmer att ÅUF blir ny huvudman kunde den nya verksamheten inledas 2026.

4.6 ÅLUF

Över till Åland och dess ungdomsförbund.

Inledningsvis är det skäl att minnas att ÅLUF till sin volym är klart mindre än de andra regionala ungdomsförbunden och att man verkar i en kontext, den åländska, som på många punkter skiljer sig från den fastländska.

Detta till trots kan det vara intressant att granska den ekonomiska utvecklingen för ÅLUF på motsvarande sätt som för de andra regionala ungdomsförbunden.

Vi kan här notera att det offentliga, landskapets bidrag vuxit stadigt under denna period, med ett hopp mellan 2020 och 2023, samtidigt som bidragen från den privata sektorn lyst med sin frånvaro under de två senare tidpunkterna. Personalkostnadernas andel av utgifterna ligger på det hela taget på skäligen hög men ganska konstant nivå.

I syfte att hålla fast vid en konsekvent redovisning presenterar följande tabell de olika bidragsgivarna; detta trots att ÅLUF här avviker klart från de övriga ungdomsförbunden.

TABELL 14. EKONOMISKA NYCKELTAL FÖR ÅLUF FÖR PERIODEN 2010 – 2023

EKONOMISK ASPEKT	2010 €	2010 %	2015 €	2015 %	2020 €	2020 %	2023 €	2023 %
LANDSKAPS- BIDRAG	120.000	79 %	118.000	83 %	125.000	100 %	173.496	100 %
FONDER OCH STIFTELSE, PRIVAT	31.979	21 %	24.500	17 %	-	38 %	-	
STÖD TOTALT	151.979		142.500		125.000		173.496	
PERSONAL- KOSTNADER	100.430	66 %*	94.861	67 %	84.913	68 %	102.750	59 %
OMSÄTTNING TOTALT	142.571		141.741		151.813		173.496	

**TABELL 15. PRIVATA BIDRAGSGIVARES, FONDER OCH STIFTELSERS STÖD TILL ÅLUF
UNDER PERIODEN 2010 –2023; EURO**

Bidragsgivare	2010	2015	2020	2023
KULTURFONDEN	1.000	16.500		
BMR	5.000	5.000		
FSU UNGDOMS- COACHPROJEKTET	25.979	-		
TOTALT	31.979	21.500		

Denna, liksom tabellen innan visar med all önskvärd tydlighet att det åländska ungdomsförbundet och dess verksamhet är helt beroende av det offentliga stödet från landskapet. Men samtidigt skall det framhållas att detta stöd märkbart vuxit och förefaller i detta nu tillräckligt för ÅLUF:s verksamhet. Det är att beklaga att vi inte fått tillgång till boksluten för åren 2020 och 2023; detta eftersom det i intervjuerna med verksamhetsledaren klart framgick att man till de större evenemangen i förbundets egen regi lyckats insamla högst väsentliga bidrag från företag och andra parter.

Överlag är det förbundet som handhar de större evenemangen, De Luxe, Vokalisten och Bentes sommartheater, eller som verksamhetsledaren säger:

Jag brukar säga att cirka 70 % av verksamheten sker så att säga i egen regi och cirka 30 % är riktad till medlemsföreningarna.

Vi har ju De Luxe, Bentes Sommartheater, Vokalisten och Självstyrelsefirandet. Firandet initierade landskapsstyrelsen att vi skall ta hand om vilket är ett stort förtroende som vi är mycket tacksamma för.

Kontakten till medlemsföreningarna är kontinuerlig och sköts huvudsakligen av förbundets koordinator.

Beträffande ekonomin och landskapets stöd via PAF-medel bör det noteras att dessa medel inte beviljas utan preciserande villkor utan landskapet värnar här speciellt om de större evenemangen. Detta klargörs då verksamhetsledaren på frågor om nya verksamheter såsom upprätthållandet av en teatergarderob, något man från landskapets sida föreslagit, säger:

Vi kan inte heller få PAF-medel för detta eller handhavandet av teatergarderoben för då vi får PAF-medlen så står det i beslutet att de gäller för Bentes och De Luxe och dom grejerna.

Rörande sångtävlingarna Vokalisten och De Luxe är det skäl att märka att det här inte handlar bara om ett tävlingstillfälle utan förberedelserna, övningarna med de unga sker som regel minst varannan vecka under flera månaders tid.

Då det kommer till de lokala föreningarna så varierar dessa på Åland, liksom i övriga regioner, till sin karaktär. Eller som verksamhetsledaren uttrycker läget.

Det är jättevarierande! Jag vill ju se till ungdomsverksamheten och hur levande den är då har vi ju Hammarlands UF som har en jättefin barn- och ungdomsverksamhet. I Jomala är det samma situation där man också får in unga i styrelsen och de har också ett ungdomsråd. Så kommer man till typ NN där det är konflikter och ett hus som står och förfaller där man skulle behöva ha fokus på verksamheter.

Ett uttalande som ytterligare understryker nyare positiva trender rörande de yngres engagemang lyder:

Ja det varierar riktigt mycket; det finns föreningar till exempel Eckerö som har en jätteung styrelse och en massa verksamhet. Varför? Vi har tre ungdomar i vår egen styrelse, en från just Eckerö och där startar det i skolan och nu har man ett bra samarbete med kommunens fritidsledare...

...Samma sak i Hammarland som har en jättebra ungdomsverksamhet. Där vill man inte dra en gräns vid 18 år för det finns en hel del ungdomar som är lite äldre men vilka s.a.s. är uppvuxna i ungdomsgården och som vill fortsätta komma dit.

Vid sidan av föreningarna som uppenbart satsat på att engagera unga så förefaller man även på Åland lite, så att säga trampa på i gamla hjulspår, eller som verksamhetsledaren uttrycker sig om föreningarnas verksamheter:

Den är nog hemskt lika på de flesta ställen. Man ordnar midsommarfest, lite danser och så försöker man hyra ut lokalen för det är ju den enda egentliga inkomstkälla man har.

Den övergripande bilden blir att ungdomsrörelsens verksamhet, både inom förbundet och många föreningar, är aktivt och att väsentliga delar av verksamheten är inriktad på barn och unga och att man även väl lyckats engagera dessa i verksamheterna som man erbjuder.

4.7 Sammanfattning

SAMMANFATTNINGSVIS kan vi beträffande förbundens ekonomi konstatera förekomsten av en gemensam, övergripande trend, nämligen; andelen stöd från privata aktörer, stiftelser och fonder, har vuxit högst betydelsefullt på bekostnad av stödet från den offentliga sektorn.

PERSONALKOSTNADERNAS utveckling skiljer sig däremot mellan förbunden. För centralförbundet FSU, samt de regionala förbunden SÖU och ÅLUF gäller att personalkostnaderna över tid, vissa smärre kast till trots, legat på en skälig konstant nivå. För NSU och ÅUF har däremot personalkostnaderna märkbart ökat under åren vi granskat.

DÅ det kommer till paletten av bidragsgivare från den privata sektorn så noterade vi - betydelsen av detta skall inte överdrivas – en viss skillnad mellan förbunden. Detta sålunda att antalet privata bidragsgivare var klart större i SÖU än i NSU, respektive ÅUF.

FSU:S verksamhet är starkt beroende av statsunderstöd från Undervisnings- och kulturministeriet (UKM). Organisationens nuvarande poängsättning visar främst gul och rosa nivå utan några gröna mätare, vilket pekar på brister i måluppfyllelse, jämställdhetsarbete och uppföljning. Samtidigt finns styrkor i verksamhetens omfattning och tillgänglighet. Framåt behöver FSU stärka sin interna rapportering, tydliggöra mål och resultat, bredda finansieringen, utveckla jämställdhets- och hållbarhetsarbetet samt öka ungdomars reella inflytande. Eftersom statsunderstödet är osäkert i det rådande ekonomiska läget och regeringsprogrammet pekar på minskade anslag, är det avgörande att FSU satsar på transparens, ledarskapsutveckling och sektorsövergripande initiativ, samt upprätthåller en aktiv och öppen dialog med UKM för att säkra framtida resurser och stärka sin roll inom ungdomsarbetet.

5. De Nyländska lokalförbunden

Vi har i det tidigare konstaterat att ungdomsrörelsen i Nyland i vissa avseenden skiljer sig från motsvarande rörelser i Östergotten, Åboland och Åland. Detta tydligast i organisatoriskt hänseende då man i Nyland vid sidan av ett regionalt förbund och föreningarna på gräsrotsnivå även håller sig med sju lokala ungdomsförbund som en nivå mellan de två förstnämnda. Därmed är det påkallat att företa en granskning av dessa Nyländska lokalförbund. Vi har inte haft möjlighet att göra denna granskning över tid utan fått nöja oss med att försöka beskriva och lite kommentera deras aktuella verksamhet. Närmare bestämt avporträtterar vi deras verksamheter utifrån år 2023. För detta år har vi, tack vare hjälp från NSU, fått tillgång till förbundens verk-

samhetsberättelser och bokslut för det aktuella året. De faktum som något försvårat vår granskning är, för det första, att årsberättelsernas karaktär skiljer sig otroligt mycket mellan förbunden; från omfattande och ingående till mer oorganiserade och rent av rudimentära. För det andra så gäller variansen även boksluten vilka är uppgjorda enligt olika mallar.

Med dessa smärre osäkerhetsmoment i minnet skall vi här försöka ge en möjligast god bild av verksamheterna i lokalförbunden.

Vi inleder granskningen med en tablå där siffrorna för vissa förbund på någon punkt kan vara aningens approximativa, men vi menar dock att tablå har något att ge.

TABELL 16. EKONOMISKA NYCKELTAL FÖR DE NYLÄNDSKA LOKALFÖRBUNDEN ÅR 2023

FÖRBUND	PERSONAL KOSTNAD ANTAL	OMSÄTTNING	UNDER- ÖVERSKOTT	BIDRAG: STIFTELSE, FONDER	BIDRAG: OFFENTLIG SEKTOR
HELSINGE-TUSBY	1 456 Timanställd	ca 14.000	+ 2876	10.188	1.000
BORGÅBYGDEN	I snitt 3 st	-	+ 9.905	10 st privata, summan redovisas inte	-
KYRKSLÄTTSNEJDEN	156.000	ca 247.800	- 8.231	184.789	22.000
ÖSTRA NYLAND	61.432 1,5 i snitt	223.000	- 1.660	ca 55.000	800
ESBOBYGDEN	272.646 4 i snitt	416.746	- 6.794	166.355	73.500
VÄSTRA NYLANDS RING	183.582 2 + 30-40 projekta- ställda	727.500	- 95.360	155.500	-
SIBBO UNGDOMS- FÖRBUND	Uppgifter saknas				

Som sagt så innehåller tablån vissa osäkerhetsmoment till följd av ytterst olika sätt att i boksluten redovisa olika poster. Vi har genom att noga granska årsberättelserna sökt klargöranden i detta hänseende; i enstaka fall har detta lyckats, i andra fall inte lett till något. I vissa berättelser upprätthåller man sig ingående vid sin amatörteaterverksamhet, detta sålunda att man till och med ingående beskriver enskilda skådespelares prestationer i sommarateaterns pjäser medan annan verksamhet lämnas därhän. I andra berättelser är man ytterst systematiskt och redogör ingående för förbundets olika verksamheter och deras utfall. Vi kunde som helhet tala om en skälig vildvuxen djungel då det kommer till karaktären av såväl årsberättelserna som bokslutsmallarna.

En övergripande, tydlig iakttagelse är att volymen av verksamhet, verksamhetens natur, personalinsatserna samt verksamhetens totala kostnaderna varierar storligen mellan dessa lokalförbund.

Som enskilda iakttagelser väljer vi att lyfta fram de följande:

ATT HELSINGE-TUSBY

är ett mycket litet, ganska inaktivt förbund

ATT KYRKSLÄTTSBYGDENS FÖRBUND

helt fungerar som en LUCKAN:s lokalorganisation i denna region (man är upprätthållare för den lokala, regionens LUCKAN). Därmed är verksamheten i flera avseenden avvikande från andra förbunds verksamheter.

ATT BORGÅBYGDEN

i både årsberättelse och bokslut överraskande nog inte redogör desto mer för vare sig sin teaterutbildning eller sommarateaterns verksamhet.

ATT VI HAR TRE FÖRBUND

med stor och vidlyftig verksamhet; Östra Nyland, Esbobygden samt Västra Nyland.

ATT I VÅR KOMMANDE GRANSKNING

av teaterverksamheten inom ungdomsrörelsen blir det tydligt att denna – med lite olika profiler – är omfattande i alla dessa tre dock så att VNUR här ligger i en egen klass.

ATT ESBOBYGGEN

vid sidan av sin teatersatsning driver en, smått imponerande annan barn- och ungdomsverksamhet.

5.1 Verksamheten i de lokala förbunden i Nyland

Som beskrivet ovan varierar verksamheten stort i de sju lokala nyländska förbunden. Två av förbunden saknar mer eller mindre regelbunden verksamhet, medan verksamheten i vissa förbund är imponerande stor.

De lokala förbunden ägnar sig bland annat åt:

1. TEATERSKOLOR, SOM EN DEL AV DEN GRUNDLÄGGANDE KONSTUNDERVISNINGEN PÅ ORTEN
2. FÖRDJUPANDE TEATERSKOLOR I EGEN REGI
3. SOMMARTEATER
4. ÖVRIG TEATERVERKSAMHET
5. LOKALA LUCIA
7. ALLSÅNGSKVÄLLAR
8. LÄGERVERKSAMHET

Gemensamt för de lokala förbunden är att de erbjuder medlemsservice till de lokala föreningarna. Spektret av föreningar är brokigt och består av allt från ungdomsföreningar till hembygds- och byaföreningar. Som regel skickar man ut aktuell information till föreningarna om exempelvis olika ansökningstider och renoveringsbidrag. Föreningarna kontakter mestadels förbunden om styrelsefrågor, stadgan och saker kopplade till den formella verksamheten i en förening.

Man strävar efter att regelbundet ordna olika kurser för föreningarna om exempelvis: hygienpass, första hjälpen, ordningsmannaskap eller bokföring. Kurserna är antingen gratis eller så är deltagaravgiften minimal för föreningarna. Vissa förbund erbjuder även mötesutrymmen för föreningarna.

Vi försöker att inte tävla med föreningarna om verksamheten, i stället försöker vi bidra med det vi kan och stödja föreningarna. Men växelverkan med föreningarna är jätteliten. Vi försöker få dem att komma med önskemål, men de jobbar mestadels helt självständigt.

Det är inte lätt att ha en tät kontakt med föreningarna. Det finns vissa föreningar som jag inte vet om de ens har verksamhet mera, det finns till exempel en förening som jag inte har hört något alls från på några år. När jag skickar ut infobrev i samband med medlemsavgiften brukar jag påminna dem om att meddela om eventuella förändringar gällande kontaktpersoner, men jag får ibland söka på deras sociala medier för att hitta eventuella nyheter från föreningarna. Ibland undrar jag om de alls läser den info jag skickar ut? Sedan har vissa inte heller e-post, de önskar att vi kontaktar dem med snigelpost.

Det här är kärnan av vår verksamhet, det var därför vi grundades för över 100 år sedan.

Medlemsverksamheten har gått lite på sparlåga på sistone. Vi har nu en deltidsanställd som nyligen har börjat jobba med det här. Det handlar om att hjälpa föreningarna med nytänkande, med att få en större aktivitet i föreningslokalerna och med att försöka locka med fler barn och unga.

Det är svårt att hitta en linje i hur man ska vara i kontakt med föreningarna. Ungefär hälften har föreningshus och har en massa frågor kopplade till lokalerna, men för cirka hälften är den infon onödig. Sedan är vissa av föreningarna jätteaktiva medan vissa föreningar är sådana att man inte ens vet om de är igång mera.

Vi försöker skräddarsy servicen och infon till våra medlemsföreningar och det kräver en hel del av oss. Vissa föreningar fokuserar på teater och andra på dagisverksamhet. Det är en stor skillnad på vilket stöd de behöver. Sedan har vissa egna föreningshus och är mest intresserade av frågor som berör lokalerna, medan andra inte alls behöver fundera på den typens frågor.

Förbunden ordnar även olika evenemang och teaterföreställningar i samarbete med föreningarna, men beskriver överlag att det har blivit allt svårare att få frivilliga att ställa upp från föreningarna.

Vissa förbund bedriver som skrivet en omfattande verksamhet med en omsättning på en knapp miljon euro i året. Den största delen av omsättningen i de aktiva förbunden går till att driva den lokala sommaratern. Ofta anställs en producent, som sköter mycket av det praktiska kring föreställningarna. Ett större produktionsteam kan under en sommar bestå av cirka 15 personer, exempelvis regissör, scenograf, kapellmästare, musiker osv.

Vi är den förenande länken som ordnar större saker som en enskild förening inte kan ordna.

Flera lokala förbund har även lyckats förnya sin verksamhet under de senaste åren.

Styrelsen ville, och vissa av våra finansiärer krävde, att vi skulle förnya vår verksamhet. Tidigare var sommaratern och olika evenemang för pensionärer de huvudsakliga aktiviteterna. Nu är barn och unga den huvudsakliga målgruppen. I och med att styrelsen ville ha den här förändringen har det också gått att driva igenom den. Men visst har det ibland krävt både blod, svett och tårar.

Det gäller att få in foten hos målgruppen barn och unga och sedan erbjuda mera. Det handlar om att

kunna informera om övriga saker vi gör, och sedan att också ha en tillräckligt stor volym. Och när man ordnar mera för målgruppen så når man ännu flera, till exempel via lägerverksamhet.

Vi ordnar verksamhet för barn och ungdomar, och kräver inte medlemskap i någon av våra föreningar för att delta i läger, klubbar, sommaratern eller teaterskolan m.m.. Ifjol hade vi över 8 500 deltagargångar för barn och ungdomar i vår verksamhet. Vi får till exempel understöd för lägerverksamheten från Regionförvaltningsverket och ett krav för understödet är att man inte får kräva medlemskap i en förening av deltagarna.

Vi lockar årligen med fler och fler ungdomar i verksamheten, men vi har inget krav på att de ska vara medlemmar. Till exempel staden kräver inte att de som deltar i verksamheten ska vara medlemmar. Ungdomar är inte intresserade av att bli medlemmar i föreningar nuförtiden, de vill delta temporärt i något som de bryr sig om. Vi har jobbat jättemycket de senaste åren på att utveckla vår barn- och ungdomsverksamhet och utökat verksamheten med flera hundra procent. Vi fokuserar inte på hur många av våra deltagare som är medlemmar i en av våra föreningar, utan hur bra vi når vår målgrupp; barn och ungdomar.”

5.2 Finansieringen

Som beskrivet ovan varierar omsättningen enormt mellan de olika lokala förbunden. De största lokala förbunden har en omsättning som klart överstiger det regionala förbundet NSU:s.

I vissa förbund utgörs cirka hälften av budgeten av olika understöd och bidrag från stiftelser och fonder och den andra halvan består av hyresinkomster, medlemsavgifter, deltagaravgifter och biljettintäkter. I andra förbund består budgeten av cirka en tredjedel bidrag och cirka två tredjedelar biljettintäkter. En annan variant är att cirka två tredjedelar utgörs av bidrag och understöd och en tredjedel av deltagaravgifter, hyresintäkter och biljettintäkter

De största bidragsgivarna/finansiärerna är:

1. LOKALA STIFTELSE

(bland annat Sparbanken och Aktia)

2. SVENSKA KULTURFONDEN

(ger bland annat verksamhetsbidrag från och med 2024)

3. KONSTSAMFUNDET

4. STIFTELSEN BMR

5. SOPHIE VON JULINS STIFTELSE

6. STADEN/KOMMUNEN

(för "partnerskap" i den grundläggande konstundervisningen)

7. REGIONFÖRVALTNINGSVERKET

(för lägerverksamhet)

Antalet anställda varierar också stort (tabell 17). Men totalt handlar det om 11 anställda på regelbunden basis i de lokala förbunden. Till detta kommer olika former av timanställningar och projektanställningar. I de större förbunden, med exempelvis en stor sommarteater, kan ett förbund ha uppemot 40 personer med någon form av anställning under ett år.

5.3 Utmaningar i framtiden

I många föreningar finns det nog återväxt men det är krångligare när vi försöker hitta styrelsemedlemmar till förbundet. Överlag är det svårt att aktivera föreningarna i vår verksamhet. Vi måste därför fråga oss: Vad kan vi som förbund erbjuda och varför behövs vi?

Vi är beroende av frivilliga krafter som hjälper till med sommarteatern bland annat med parkeringen och med kaffet. Vi har en grupp trogna som har varit med sedan urminnes tider, men den här gruppen börjar nu vara till åren kommen. Jag märker att det blir allt svårare att hitta personer som är beredda att jobba gratis. Vi brukar be en förening för varje föreställning, men det här blir svårare och svårare för varje år. Nu får man ofta frågan om de får ersättning för jobbet. Jag vet inte riktigt hur man ska tänka om det här i framtiden.

En förändring jag har märkt efter pandemin är att människor inte planerar teaterbesök, eller om de ska gå på ett evenemang, lika länge i förväg som tidigare. Det kan se eländigt ut med biljettförsäljningen ännu en vecka före ett evenemang, men sedan kan det bli slutsålt under den sista veckan. Ibland måste vi också inhibera dyra produktioner om biljettförsäljningen ser dålig ut. Publiken har svårt att förstå om något mitt i allt inhiberas eller är slutsålt.

Man märker att orken håller på och tryter i flera föreningar. De orkade under pandemin, men nu har flera föreningar det kämpigt. En förening meddelade nyligen att de avslutar sin verksamhet, och andra har sagt att de fortsätter så länge nuvarande styrelse finns. Det blir allt svårare att få nya krafter att ställa upp i styrelsearbetet.

Vi har få medlemmar, och vissa bidragsgivare tittar enbart på antalet medlemmar. Men som tur är räknar till exempel staden de som aktivt deltar i vår verksamhet och inte antalet medlemmar.

Små organisationer är starkt bundna till de personer som jobbar i den. När någon slutar eller är ledig riskerar mycket att stanna upp. Mycket av infon kan finnas samlad hos en person. En organisation ska inte stå och falla på en enda människa.

En annan utmaning är de lokaler förbunden ansvarar för. De ålderstigna lokalerna innebär stigande utgifter, bland annat för uppvärmningen.

Vi skulle behöva få tillbaka lite av den gamla talkoandan här i södra Finland, jag har på känn att den är starkare i Österbotten. Våra föreningar och lokaler är jätteviktiga för att hålla landsbygden levande. Det går till exempel dåligt med bussar här i trakten, därför är det så viktigt att det finns aktiviteter ute i byarna och inte bara i stan.

Det finns föreningar som verkligen vill ordna ny verksamhet men all energi går åt till att sköta föreningslokalerna. Många hus behöver renoveras men de är skyddade byggnader och det kräver att saker måste renoveras på ett visst sätt. Lokalerna kommer med en massa kostnader, och även om vissa är uthyrda nästan hela tiden så räcker det inte till för att täcka kostnaderna för uppvärmningen. Det här tar bort mycket av glädjen i föreningarna.

5.4 Möjligheterna i framtiden

Det har blivit allt stressigare och mer komplicerat att skriva ansökningar och ansöka om bidrag. Är det här något som vi kunde sköta på ett ställe? Kanske NSU kunde göra alla ansökningar centralt, också för föreningarna? Då skulle vi samtidigt få veta mera vad alla, både föreningarna och förbunden har på gång.

NSU eller FSU skulle kunna erbjuda en sorts projekt- eller materialbank för föreningar som vill testa något nytt eller göra saker på ett annat sätt. Det skulle kanske vara lättare att komma igång med något nytt om det skulle finnas idéer och material samlade på ett ställe. Då sku man inte behöva uppfinna hjulet på nytt.

På barn- och ungdomssidan finns massor av möjligheter. Om man ser på traditionell verksamhet som till exempel sommarteatern så har den stannat upp, man får ungefär lika mycket bidrag och intäkter men kostnaderna för att sätta upp pjäser ökar hela tiden. Därför måste vi satsa på barn och unga, och också höra med dem vad de vill ordna. Vi har haft populära matlagnings-

kurser för barn och att måla specialeffekter i ansiktet för unga inför Halloween. Genom att fråga unga och lyssna på deras förslag så kan vi hållas aktuella.

En möjlighet är att ordna fler läger för barn och unga. Åtminstone i våra trakter finns det ett stort behov när andra aktörer, som till exempel föräldraföreningar, inte längre kan eller orkar ordna läger för skolbarnen.

Fler förbund beskriver också att det på vissa håll nu händer riktigt spännande saker i föreningarna. Den gemensamma nämnaren är förnyelse.

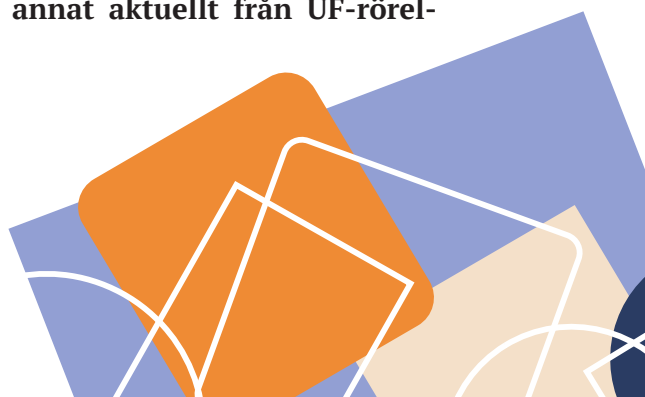
När det kommer in nya krafter i styrelsen kan det börja hända spännande saker i föreningarna. Vi har exempel på när hela styrelsen har bytts ut och börjat ordna en massa nya saker. Det kan vara svårt att tänka i nya banor om det är samma människor som suttit i styrelsen i 30 år.

På vissa håll har även föreningar vågat tänka helt nytt, exempelvis genom att sammanslå sig med andra föreningar på orten. Vissa har rent av gått över språkgränsen i sammanslagningarna.

Efter sammanslagningen har verksamheten livat upp och de har bra samarbete över språkgränsen. Nu har de verksamhet i byagården nästan alla dagar.

5.5 Kontakten och arbetsfördelningen med NSU

NSU skickar ut infobrev till de lokala förbunden med jämna mellanrum. Brevens kan till exempel handla om nyheter gällande renoveringsbidrag eller annat aktuellt från UF-rörel-

sen. De lokala förbunden använder infon när de i sin tur skickar ut info-brev till sina föreningar.

NSU erbjuder också ett bokföringsprogram, som de lokala förbunden kan använda. Men vissa förbund väljer trots det att köpa tjänster från en bokföringsbyrå. Via NSU ansöker de lokala förbunden också om att få bevilja någon eldsjäl ett förtjänsttecken.

NSU ordnar även distansträffar för verksamhetsledarna, bland annat för att "höra vad de andra har på gång och så får man bolla idéer". De här träffarna började ordnas regelbundet under hösten 2024.

Vi har vår egen verksamhet, våra föreningar har sin egen verksamhet och NSU har sin egen verksamhet. NSU har liksom sitt eget. Vi har inte så mycket kontakt med NSU förutom då vi har våra träffar med verksamhetsledarna. Men jag tycker att det är bra att NSU finns, de kan ta reda på saker om jag själv inte hinner. Från oss deltar också en styrelsemedlem på NSU:s styrelsemöten, men alla gånger kommer jag inte ens ihåg att fråga vad de har gjort på sina möten.

NSU har vanligtvis inte direktkontakt med föreningarna.

NSU ordnar Nyländsk afton och frågesport, "när de ordnar uttagningarna för frågesporten görs det i någon av föreningslokalerna, och den delen går nog direkt via NSU. Jag tror att de då kommer direkt överens med föreningen om var uttagningen ska ordnas."

Jag är mest i kontakt med NSU när jag själv inte kan svara på en fråga. Det kan handla om till exempel det bokföringssystem och de hemsidor som NSU erbjuder. Det kan vara lite knepigt när vissa föreningar är medlemmar i NSU också, medan andra inte är det. De som är medlemmar får den här servicen som en del av medlemskapet i NSU. Jag skulle säga att drygt hälften av våra föreningar också är medlemmar i NSU."

TABELL 17.

Förbund	Antal anställda
FSU	6
NSU	2
LOKALA FÖRBUND I NYLAND	11
SÖU	4
ÅUF	5
ÅLUF	2

I Nyland är systemet uppbyggt så att föreningar i första hand är i kontakt med lokalförbundet för hjälp och stöd eftersom vi är deras närmaste takorganisation och har mest kontakt med dem. Nästan alla lokalförbund, förutom HTU och SUF har anställd personal. Med NSU och FSU är föreningarna i kontakt gällande specifika sakfrågor, som till exempel föreningslagen, mer omfattande frågor kring föreningshusen och teaterärenden. Det här betyder att kommunikationen delas på tre takförbund. Alla föreningar för bulletiner från NSU så de får regelbundet information från NSU. Tidigare fick alla föreningarna även UF-tidningen från FSU, nu kan de istället prenumerera på FSU:s nyhetsbrev och teaternyhetsbrevet.

Med NSU ordnar vi olika utbildningar för föreningar vid behov, samarbetar med en del hobbykurser, deltar i verksamhetsledarträffar med de andra lokalförbunden i Nyland och har regelbunden kontakt. Vi ordnar även en frågesportsuttagning i NSU frågesporten och sommar-teatern har deltagit regelbundet i Nyländsk afton.

De lokala förbunden understryker att de och NSU inte gör dubbelarbete för föreningarna.

Alla är självständiga, vi gör inte saker som NSU gör och NSU gör inte saker som FSU gör.

Å ena sidan är NSU mera som ett lokalförbund, de har mindre verksamhet än vad flera lokalförbund i Nyland har. Å andra sidan erbjuder NSU oss medlemmar mycket. När jag ser på vad till exempel SÖU och ÅUF erbjuder sina medlemmar, så tycker jag att NSU erbjuder mera.

5.6 NSU:s syn på den nyländska organisationsmodellen

Från NSU betonar man att det geografiska området Nyland är stort. Därför anser man att det behövs verksamhet både i det regionala förbunden, i de lokala förbunden och i föreningarna.

Rent ekonomiskt sett måste vi ha egen verksamhet i NSU, annars får vi inget understöd. Om vi bara är en takorganisation har vi inget existensberättigande för finansiärer. Vi bedriver klubbverksamhet i Helsingfors och Vanda, och öppnar för klubbverksamhet i Tusby. Utöver det arrangerar vi skolteaterturnéer med egna pjäser, evenemang som Nyländsk Aftongala eller frågesport runt omkring i Nyland.

Jag tycker att uppdelningen i Nyland är klartänt. Många

organisationer centraliserar, men då tappar man initiativet på den lokala nivån. Det handlar ju om ideell verksamhet och folk ställer upp för sin kommun och sitt närsamhälle. Om vi till exempel skulle ordna Raseborgs sommartheater direkt under NSU eller FSU skulle det inte fungera. De frivilliga skulle inte känna samma lojalitet mot NSU eller FSU som de gör mot sitt lokala förbund. En toppstyrning dödar initiativet och jag tror att det skulle vara en dödsstöt mot verksamheten om vi slog ihop förbunden.

NSU beskriver sitt regionala förbund som ett sorts "loklaförbud" med klubbverksamhet i Helsingfors, Vanda och delvis i Tusby och Sibbo. Man undviker att ordna klubbverksamhet på orter där de lokala förbunden har liknande verksamhet "så att vi inte krockar".

Enligt uppbyggnaden i Nyland bildar personer från de lokala förbunden styrelsen i NSU. I klartext betyder det att personer från de lokala förbunden, via styrelsen i NSU, är cheferna över verksamheten i NSU.

I praktiken innebär organisationen i Nyland att en enskild förening i Nyland nu kan ha tre olika takorganisationer att vända sig till i olika frågor.

Jag brukar säga till föreningarna att de kan ringa till den första bästa, så reder vi inom förbunden ut vem som är rätt adress för att få det bästa svaret. Men det är med oss lite som med Röda korset och Amnesty. Du blir inte automatiskt medlem i det andra bara för att du är medlem i det ena.

Man behöver alltså inte vara medlem i NSU om man inte har behov av oss.

Lokalförbunden har sitt och vi har vårt. Jag upplever inga otydligheter på det här området. Det finns så mycket barn och unga i regionen att arbetet nog räcker åt i princip hur många aktörer som helst. Ett närvarande ungdomsarbete är speciellt viktigt idag när det utbredda skärmberoendet i samhället stjäl så mycket uppmärksamhet av oss alla. Barnen behöver bli sedda för att få en sund självkänsla och på den punkten är ungdomsarbetet särskilt viktigt idag. Och i arbetet med ungdomar är den lokala närvaron det avgörande.

I Nyland finns även en sorts "utbrytarorganisation" som delvis jobbar med samma saker som NSU. Norr om Stan rf grundades år 2003 av fem lokala svenskspråkiga föreningar (Malm svenska ungdomsförening, Gammelstadens ungdomsförening, Svensk förening i Äggelby, Hem och Skola i Staffansby och SFP i norra Helsingfors.)

Föreningen Norr om stan har numera tre anställda och jobbar bland annat med att: Hjälpa medlemmarna att samla och sprida information om fritidsverksamhet på svenska, Fungera som stöd i administrativa uppgifter, till exempel sköta löneutbetalning samt att se till att ordna fritidsverksamhet på svenska där efterfrågan finns och ingen annan gör det.

Trots att Norr om stan fungerar på samma område som NSU och delvis jobbar med samma saker, upplever man från NSU att samarbetet fungerar bra.

I princip kan någon tycka att vi konkurrerar, men fältet är så stort. Jag tycker att de gör ett jättebra arbete, och det är bra att det inte är samma korvfabrik som gör all korv.

NSU och FSU verkar båda i Helsingfors, men de har trots det skilda kontorsutrymmen.

Vi är ute i Botby i föreningshuset Bygdehemmet som NSU är ägare till, och det är jag nöjd med, bland annat när vi ordnar evenemang och har en del av vår verksamhet i våra lokaler. Det skulle vara svårt att få det att fungera lika smidigt i centrum där FSU har kontor när vi kan ha drygt 100 personer på plats i vår festsal. Det handlar bland annat om parkering, och om barn som deltar i evenemangen.

5.7 FSU om den nyländska organisationsmodellen

Det faktum att Nyland ser annorlunda ut än de övriga regionerna i UF-rörelsen är något som påverkar rörelsen och med jämna mellanrum dyker upp till diskussion inom FSU. Tidigare fanns en motsvarande struktur i Österbotten, där ringarna inom SÖU hade egen verksamhet. I Österbotten har man numera frångått modellen med denna mellannivå.

Från FSU poängterar man att orsakerna till att organisationen ser ut som den gör i Nyland är historiska. Det handlar också om identitet och gemenskap på det lokala planet.

En utmaning handlar om kommunikationen när det finns många lager. Avståndet mellan FSU och föreningarna blir längre i Nyland när det finns ytterligare en nivå i organisationen. Inom FSU:s styrelse vet vi relativt bra vad som är på gång i landskapsförbunden, men jag har mycket lite vetskap om vad som händer i de lokala förbunden i Nyland.

Från FSU understryker man att FSU inte kan bestämma över hur Nyland organiserar sig. Det är en fråga för förbunden i Nyland i och med att alla nivåer i organisationen är fristående.

Jag har ingen åsikt om hur arbetet är organiserat i Nyland. Man har bland annat byggt upp organisationen beroende på varifrån man får finansiering.

En annan aspekt på organisationen är enligt FSU statsbidraget. Från FSU poängterar man att det sannolikt skulle bli "en storm" om FSU skulle öppna upp för att lokalförbunden i Nyland skulle få en del av statsbidraget.

5.8 Sammanfattning

DE SJU lokala förbunden i Nyland har högst varierande omfattning och omsättning (från hundralappar till en knapp miljon euro i omsättning).

ÖVERLAG är det ett stort fokus på teaterverksamhet i olika former.

FINANSIERINGEN bygger i hög grad på bidrag och understöd från de finlandssvenska stiftelserna och fonderna.

DE LOKALA förbunden i Nyland sysselsätter 11 av totalt 30 månadsanställda inom UF-rörelsen.

DE OLIKA förbunden strävar efter att inte överlappa varandra i sin verksamhet.

FÖR NYLÄNDSKA föreningar finns det hela tre olika förbund att vända sig till med olika frågor (det lokala förbundet, det regionala förbundet och centralförbundet).

ORGANISATIONSMODELLEN är utmanande också med tanke på kommunikationen mellan Nyland och FSU.

ORSAKERNA till den nyländska organisationsmodellen är framför allt historiska.

DET RÅDER oklarhet om vilket organ inom rörelsen som de facto kunde förändra strukturen.

6. Teaterverksamhet inom den organiserade finlandssvenska ungdomsrörelsen

En genomgång av flera års verksamhetsplaner, årsberättelser, bokslut och övriga dokument för den nationella centralorganisationen FSU, de regionala förbunden NSU, SÖU ÅUF och ÅLUF samt de inom Nyland verkande lokalförbunden har tydligt pekat på att scenkonst, teater och teaterutbildning intar en central roll i dessa aktörers verksamhet.

Vår bedömning är därför att en genomlysning av den organiserade ungdomsrörelsen inte är tillräckligt bred om man inte synar den teateranknutna verksamheten lite närmare. Utan alltför djuplodande ambitioner frågar vi oss i detta avsnitt, för det första, vilka alla slag av teaterverksamhet som bedrivs inom ungdomsorganisationerna samt, för det andra, hur omfattande, totalt och relativt sett denna verksamhet ser ut att vara.

Vi lägger upp denna granskning så att vi först granskar regionerna var för sig. Här ser vi först på eventuell teateranknuten verksamhet som arrangeras och/eller upprätthålls av själva de regionala förbunden, därefter ser vi på motsvarande verksamhet inom lokalförbund (NSU) för att slutligen granska fenomenet inom lokalföreningarna i respektive regionala förbund. Slutligen granskar vi den teateranknutna verksamheten som upprätthåller direkt av centralorganisationen FSU.

Låt det genast vara sagt att mängden av och intensiteten i den teateranknutna verksamheten varierar märkbart mellan regionerna. Vi lägger upp ordningsföljden för granskningen sålunda att vi grovt sagt går från en lägre aktivitetsnivå till en allt starkare nivå.

6.1 Teaterverksamhet inom Ålands ungdomsförbund (ÅLUF)

Inom den åländska ungdomsrörelsen har teaterverksamheten koncentrerats till själva förbundet som upprätthåller "Bentes sommarteater". Man sätter årligen, med hjälp av amatörkrafter, med professionell regi, upp en pjäs som sommartid spelas under en dryg månad. På lokalföreningsnivå begränsas teaterverksamheten till att en lokalförening med amatörkrafter årligen sätter upp en nyårsrevy.

Varken det åländska förbundet eller dess medlemsföreningar arrangerar någon form av utbildning inom scenkonst, teater. Vi kan dock notera att den från ungdomsrörelsen helt fristående Teaterföreningen i Mariehamn, upprätthåller vad man benämner som en teaterskola. Till skillnad från motsvarande i andra delar av landet så följer denna skola inte den allmänna läroplanen för grundläggande konstundervisning i teater. Givet Ålands autonomi även i utbildningsfrågor är detta kanske ingen överraskning. Samtidigt kan det, vilket vi återkommer till, noteras att denna Teaterförening ingår i det amatörteaternätverk (teater.fi) som centralorganisationen FSU upprätthåller. Helhetsbilden blir att, trots att Bentes sommarteater är en väsentlig och synlig del av ÅLUF:s verksamhet, så har teaterproduktion och teaterutbildning inte någon entydigt dominerande position inom den åländska ungdomsrörelsen.

6.2 Teaterverksamheten inom Svenska Österbotens ungdomsförbund (SÖU)

För denna regions del gäller att det regionala förbundet inte själv arrangerar egentlig teaterverksamhet eller utbildning i scenkonst, teater. Samma gäller förbundets ringar (motsvarar lokalförbunden i Nyland), inte heller dessa upprätthåller teaterverksamhet eller utbildning. Bland de lokala föreningarna är läget lite ett annat. Vid sidan av en ganska livlig revyverksamhet som bedrivs i ett antal lokalföreningar så sätter en lokalförening, Oravais teater, sedan långa tider årligen, sommartid upp en teaterföreställning. Genomförandet av denna vilar både professionella och amatörkrafter. En annan lokalförening, Karleby UF har långa tider, huvudsakligen med amatörkraft, kompletterat med vissa professionella aktörer, satt upp en revy. Nyligen har man även inlett utbildning i form av Karleby Teaterskola som följer den allmänna läroplanen för grundläggande konstundervisning i teater.

Vårt helhetsintryck är att, vid sidan av amatörkrafternas revyverksamhet, så intar teaterverksamhet och teaterutbildning ingen särdeles framträdande roll inom det österbottniska ungdomsarbetet.

6.3 Teaterverksamhet inom Åbolands Ungdomsförbund (ÅUF)

Speglat mot läget i Österbotten och på Åland så ter sig teaterverksamhetens betydelse i Åboland annorlunda och väsentligt tyngre. Det centrala att notera är att det regionala ungdomsförbundet i egen regi, sedan år 2009, upprätthåller Åbolands Teaterskola som bedriver utbildning som föl-

jer den allmänna läroplanen för grundläggande konstundervisning i teater. År 2023 hade man sammanlagt 75 elever fördelade på 3–4 grupper i Pargas och 4–5 grupper i Åbo. Verksamheten bedrivs i samarbete med nämnda städer. Av förbundets fem anställda fungerar två som lärare inom teaterskolan. En av de anställda arbetar som lärare inom den även av ÅUF upprätthållna tvåspråkiga Konstskolan, Konstila. Självfallet upprätthåller och arrangerar ÅUF en hel del verksamhet, stöd, tjänster som skall stöda de lokala föreningar som är medlemmar i ungdomsförbundet. Men sett till helheten är vår bedömning att nämnda skolor, speciellt kanske teaterskolan utgör en mycket stark tyngdpunkt i detta regionala ungdomsförbunds verksamhet.

Går vi till det lokala planet – i Åboland existerar inte lokalförbund eller ringar mellan ÅUF och de lokala föreningarna – så noterar vi att två lokalföreningar har teaterverksamhet. Verksamheten vid Brukteatern r.f. (Dalsbruk) bedrivs i huvudsak av amatörer med ett visst stöd av professionella krafter. Föreningen har även, vilket varierat över tid, i sin verksamhet satsat på barn- och ungdomsteater. Den tvåspråkiga ”Föreningen Teaterboulaget Yhdistys” är en i Pargas hemmahörande amatörteaterförening som årligen, i medeltal, sätter upp två pjäser och som informellt omtalar sig som Åbolands sommarteater. Ingendera av dessa två, eller andra lokalföreningar arrangerar någon utbildning inom scenkonst, teater.

Vårt helhetsintryck blir att man i Åboland med det regionala ungdomsförbundets krafter satsat mycket starkt på verksamhet och utbildning inom scenkonst, teater.

6.4 Teaterverksamheten inom Nylands svenska ungdomsförbund (NSU)

Då vi går över till Nyland så kunde man säga att jämfört med de övriga regionerna så accelererar teaterverksamhetens omfattning och bredd. Detta gäller såväl det regionala förbundet, de lokala förbunden som vissa enskilda föreningar.

Det regionala förbundet NSU arrangerade år 2023 fyra dramaklubbar under professionell ledning. Därtill stod man som arrangör för tre olika uppsättningar av pjäser varav en i samarbete med en lokal förening, Fallåker UF i Esbo som uttryckligen har teater i sin verksamhet. Pjäserna hade en inriktning på barn, ungdomar och familjer. Bland regionens sju lokalförbund är det tre, Sibbo UF, Helsing-Tusby UF samt Kyrkslätsnejdens UF, vilka inte (enligt årsberättelser och hemsidor) bedriver någon teaterverksamhet eller -utbildning. De övriga fyra är däremot uppenbart aktiva inom detta fält.

Borgåbygdens Ungdomsförbund upprätthåller tillsammans med Borgå stad och FSU Teaterskolan i Borgå där man sedan 2010 ger grundläggande konstundervisning i scenkonst för barn och ungdomar. År 2023 deltog 34 barn indelade i 3 grupper i denna utbildning. Vid sidan av denna utbildningsverksamhet upprätthåller Borgåbygdens UF Postbackens arenateater i Illby där teatern fungerar som en sommar-teater där de medverkande är både amatörer och professionella inom scenkonst.

Inom Östra Nylands Ungdomsförbund arrangerar man flera teaterläger för unga. Därtill upprätthåller man Lurens sommar-teater som år 2023 gav 18 föreställningar av det årets pjäs. Man beslöt det året även utvidga sin verksamhet med Lurens vinterteater som kom i gång år 2024. För sommar-teaterns del har man lyckats få finansiering och kunnat starta upp ett större läktarprojekt.

Även Esbo-bygdens Ungdomsförbund arrangerade 2023 en rad olika läger och däribland två teaterläger. Vidare upprätthåller detta förbund sommar-teatern Finns som det aktuella året gav 17 föreställningar av pjäsen Madicken. Ungdomsförbundet upprätthåller även Esbo Teaterskola som ger grundläggande konstundervisning i teaterkonst på svenska enligt den allmänna läroplanen. Kring grupperna i skolan samarbetar man med Svenska Folkskolans Vänner.

Det fjärde lokalförbundet med stor teateranknuten aktivitet utgörs av Västra Nyländska Ungdomsringen (Raseborg). Här kan satsningen på den teateranknutna verksamheten sägas vara speciellt omfattande och betydande. Förbundets teaterpall vilar här på tre ben. För det första handlar det om Raseborgs sommar-teater vars verksamhet bygger på satsningar av både amatörer och professionella. Parentetiskt kan nämnas att teatern år 2023 genererade ett stort underskott som långt förorsakades av att de överraskande stora kostnaderna för kostymering samt teknik i samband med föreställningarna.

Det andra benet under teaterpallen består i Tryckeri-teatern som ägnar sig åt egna pjäsproduktioner, många

andra slag av evenemang, samarbeten med utomstående parter och uthyrning av de lokaler man besitter. Slutligen har pallen haft ett tredje ben att stöda på, nämligen Teaterskolan Konfetti. Denna tvåspråkiga skola har även den, sedan 2019, bedrivit grundläggande konstundervisning i scenkonst med inriktning mot teaterkonst. Anmärkningsvärt är dock att VNUR hösten 2023 beslöt att inte efter våren 2024 fortsätta driva Konfetti-skolan i samarbete med Raseborgs kulturinstitut. Man motiverade detta beslut med att man anser att ansvaret för den grundläggande konstundervisningen ligger hos staden. Som ytterligare motiv angav man följande:

Understöden för Konfetti som söks av VNUR påverkar även understöden för VNUR:s stadseenliga och centrala verksamheter som medlemsföreningsverksamheten och verksamheten på Raseborgs Sommar-teater och Tryckeri Teatern.”

(VNUR:s årsberättelse för år 2023)

Slutligen kan det nämnas att ett par av VNUR:s lokala medlemsföreningar, Tenala UF och Prästkulla HF, med amatorkrafter satt upp egna pjäser, något som kanske snarast kunde jämföras med de österbottniska lokalföreningarnas årliga revyer.

Helhetsintrycket av detta lokalförbund blir att det bland de teateraktiva förbunden ter sig som det som satsat mest på den verksamhet som anknyter till scenkonst och teater.

Vi nämnde inledningsvis att vi avsåg granska teaterverksamheten hos de regionala förbunden i en ordningsföljd där nämnda verksamhet ökar an efter att vår granskning framskrider. Genomgången, som visade att avsikten mestadels besannades, har något förenklat sagt fött två helhetsintryck. Först och främst att ungdomsrörelsens verksamheten i anknytning till scenkonst; teateruppsättningar samt teaterutbildning som helhet är mycket omfattande. För det andra att omfattningen av detta slag av verksamhet varierar betydligt mellan de fyra regionerna. Där man inom förbunden och de lokala föreningarna i Österbotten och på Åland har en del teateranknuten verksamhet så är denna av mycket betydande mått i förbunden både i Åboland och Nyland samt i de nyländska lokalförbunden.

6.5 Teaterverksamheten inom centralorganisationen Finlands Svenska Ungdomsförbund

Vi vill inledningsvis betona att den nedanstående beskrivningen av teaterverksamheten inom FSU ingalunda är heltäckande eller djuplodande; verksamheten är alltför omfattande och ymnig för att vi i detta sammanhang skulle kunna ha den ambitionen. Vi nöjer oss med att försöka företa en, möjligast väl beskrivande, om än skäligen ytlig granskning av den aktuella verksamheten.

I sin verksamhetsplan för år 2023 konstaterar FSU att, "FSU:s ungdomsverksamhet organiseras i två nära sammanflätade sektorer:

1. KULTURELLT UNGDOMSARBETE
2. TEATERVERKSAMHET.
(FSU:s verksamhetsplan 2023)

Teaterverksamheten är sålunda en av de två pelare förbundets verksamhet vilar på och kretsar kring. På ett organisatoriskt plan kommer detta väl till synes i att FSU utgör centralorganisationen för cirka 80 finlandssvenska amatörteatrar. I denna roll har man påtagit sig ansvar för att:

1. FÖRDELA PRODUKTIONSSTÖD TILL AMATÖRTEATRARNA
2. UPPRÄTTHÅLLA ETT PJÄSBIBLIOTEK
3. STÅ AMATÖRTEATRARNA TILL TJÄNST VAD GÄLLER INFORMATION OCH HJÄLP RÖRANDE UPPHOVSRETTSFRÅGOR

Inom FSU handhas teaterfrågorna i första hand av teaterkoordinatören. Till sitt stöd har hon ett teaterutskott.

Teaterverksamhetens prioritering inom FSU manifesteras tydligt i verksamhetsplanen för år 2023. Under rubrikerna Kulturellt ungdomsarbete, Ungdom och teater samt Samarbete, nätverk och kommunikation listar man planerad verksamhet för 2023. En del av dessa verksamheter är självfallet redan pågående sådana, andra mer eller mindre nya. Ur teaterverksamhetens perspektiv

är det intressant att notera att man under dess rubrik listar upp hela 19 verksamheter. Parentetiskt förtjänar det påpekas att alla dessa ingalunda, rubriceringen till trots, direkt knyter an till ungdomar.

Verksamheterna man avsåg arbeta med 2023 var då de följande:

ATT I TEATERUTSKOTTET

koordinera FSU:s och landskapsförbundens teaterverksamheter.

ATT VÄCKA INTRESSE

för teater och informera om de pjäser som uppförs av amatörteatrarna under sommar- och vintersäsongerna och publicera information om teatrarnas publikmängder och verksamheter.

ATT VIA TEATER.FI

ge information om pjäser som uppförs av FSU:s teatergrupper och att utveckla webbplatsen till en portal för alla amatörteatrar i svenskfinland.

ATT UPPRÄTTHÅLLA

ett pjäsbibliotek varifrån manus förmedlas till teatergrupper.

ATT FÖRMEDLA

manus från det egna biblioteket och vid behov från olika förlag samt att förmedla uppföranderättigheter och dessutom skaffa nya pjäser.

ATT FÖRDELA

produktionsstöd till amatörteatergrupper anslutna till FSU.

ATT FÖRDELA

marknadsföringsstöd åt grupper avslutna till FSU.

ATT VIA MEDLEMSKAP

i Finlands AITA/IATA (International Amateur Theatre Association) kunna informera finlandssvenska grupper om festivaler och kurser utomlands.

ATT I SAMARBETE

med lokalförbunden arrangera en digital teaterträff för alla svenskspråkiga amatörteatrar i Finland och att här informera om lagändringar, aktuella ärenden samt diskutera och dela erfarenheter.

ATT TILLHANDAHÅLLA

informationsmaterial åt teaterföreningar samt föreningar som planerar börja med teaterverksamhet.

ATT INOM

det nordiska samarbetsprojektet Gugin/Munin skapa berättelser i pjäsform som teaterspelande barn kan ta till sig och spela på scen.

ATT ERBJUDA

ungdomar på andra stadiet en kurs/workshopi att skriva korta teatermanus och att erbjuda de ungdomar som vill spela teater en möjlighet att spela dessa manus under professionell regi.

ATT I SAMARBETE

med finskspråkiga teaterorganisationer arrangera en teaterfestival för barn i åldern 7-12 år i Finland i maj.

ATT INLEDA

ett projekt för att förbättra arbetsmiljöerna inom amatörteatrarna.

ATT ARBETA

för att den grundläggande konstundervisningen i teaterkonst stärks och utvecklas.FSU bistår lokala undervisningsarrangörer med information, kommunikationsstöd, samlingar, fortbildning och koordinerar och smmankallar det administrativa nätverketvav de som admiunistrerar de svenskspråkiga teaterskolorna.

ATT MODERNISERA,

digitalisera, säkerhetskopiera och främja tillgänglighetenat det unika pjäs-bibliotek som FSU förvaltar.

ATT ARRANGERA

Teaterkalaset riktat till barn i åldern 7-12 år och att sträva att samla ca 80 deltagare till ett förenande teaterevenemang.

ATT SAMARBETA

med Kulturkarnevalen och att erbjuda ett teaterläger för de äldre ungdomar som inte kunnat delta i Teaterkalaset. Till evenemanget välkomnas även teatergrupper inom amatörteaterrörelsen.

ATT I SAMARBETE

med Kulturkarnevalen arrangera Kulturkalaset, ett evenemang för barn i åldern 7-12 år och där programmet består av labb, lekar samt utflukter och kvällsprogram.

Vi har inte möjlighet att innehållsligt ta ställning till de listade ambitionerna; detta har vi inte den rätta kompetensen att göra. Men ur ett organisatoriskt och arbetsmässigt perspektiv skulle vi kanske luta mot att beskriva listningen av ambitioner mer som något orealistisk än imponerande.

6.6 Teaterkoordinators reflektioner

Teaterkoordinatörn ansvarar för hela teaterverksamheten inom FSU: projekt, utbildningar, kommunikation, samarbeten och internationella uppdrag. Koordinatörn planerar, ansöker om och driver projekten själv. För närvarande arbetar den parallellt med åtta teaterprojekt och fyra övriga initiativ.

En centralisering av verksamheten ger helhetssyn och möjlighet att möta behoven i fältet. Exempelvis har projektet "Respekt i rampljuset" vuxit fram ur konkreta önskemål om tryggare miljöer i amatörteatrarna. Samarbete med de finskspråkiga organisationerna har lett till gemensamma initiativ, som att arbeta för att få sommar-teaterkulturen erkänd som immateriellt kulturarv. Projektverksamheten skapar möten över regiongränserna. Ett exempel är Teater- och Kulturkalaset, som samlar barn från hela Svenskfinland. Samtidigt får koordinatörn ta stort ansvar för informationsflöde och koordinering av repertoarer – ett arbete som kräver förtroende teatrarna emellan.

Om att teaterverksamheten nu är en del av FSU:

Jag är förstas glad att teaterverksamheten har utvecklats så mycket under de senaste tio åren, men arbetet kräver att man gör kompromisser. Situationen blir knepig när finansieringen inom FSU även måste sökas för andra delar av verksamheten. Vi tvingas göra prioriteringar kring vilken

verksamhet som ska söka, från vilken stiftelse och för vad.”

Utmaningar finns i det ideella fältet: kontaktpersoner byts ofta ut och kunskap går förlorad. Att säkra kunskapsöverföring och samtidigt förnya verksamheten är en balansakt. Förbundets breda målgrupp gör det svårt att möta allas behov inom givna ramar och med begränsade resurser. Finansiering för basverksamhet är svår att hitta, trots efterfrågan på marknadsförings- och produktionsstöd.

Ett separat teaterförbund kunde minska fragmentering, men risken för splittring och resursbortfall är stor. FSU:s struktur bygger på samverkan och regional förankring, men det gör det svårt att prioritera helheten när styrelsen har olika bakgrunder och intressen.

Teaterkoordinatorn har byggt upp ett starkt nätverk av samarbetspartners i Finland och Norden. Kontakterna med NEATA och de finskspråkiga organisationerna är centrala för utveckling, utbildning och internationellt deltagande. Framtiden för FSU:s teaterverksamhet beror på förmågan att synliggöra effekten av arbetet, säkra resurser och samtidigt hålla ihop fältet. Behovet av statistik och samordning är stort. Koordinatorn ser möjligheter men också risker i en organisation som kantas av ekonomisk osäkerhet och hur olika åsikter när det kommer till att prioritera verksamhet

Jag skulle gärna se att våra teatrar söker med till internationella festivaler för att bredda sina vyer, få tillgång till nya idéer och uppleva amatörteaterproduktioner från hela världen. Det internationella arbetet har personligen gett mig väldigt mycket och många av mina idéer och initiativ har jag hämtat från dessa erfarenheter. Vi har väldigt lätt att få barn och unga att delta i internationella läger och utbildningar och samma gäller för vuxna individer inom amatörteater.

Teaterkoordinatorn önskar en ungdomsrörelse med större fokus på förnyelse, ledarskap och samarbete över generationsgränser. Med rätt verktyg och utrymme för professionell utveckling ser hen att FSU kan fortsätta vara en stark aktör för amatörteatern i Svenskfinland.

6.7 Sammaning

Denna genomgång har sammanfattningsvis, en viss ytlighet till trots, visat:

ATT TEATERVERKSAMHETEN, sål grundläggande utbildning som uppsättandet av pjäser har en mycket stor tyngd och betydelse inom den organiserade finlandssvenska ungdomsrörelsen.

ATT DET finns en ganska märkbar variation i dessa hänseenden mellan regionerna och deras förbund och föreningar.

ATT FSU även fungerar som centralförbund för de finlandssvenska cirka 80 amatörteatrarna och att flertalet av dessa inte hör till den egentliga organiserade ungdomsrörelsen.

ATT VÅRA intervjuer pekar på att det, åtminstone potentiellt kan förekomma en viss dragkamp mellan teaterverksamhet och annan verksamhet inom FSU då det kommer till bland annat ansökningar om stöd från stiftelser och fondet.

ATT MAN, något tillspetsat och raljant, måhända kunde fråga sig om det centrala förbundet FSU i själva verket borde omtalas som Finlands Svenska Ungdoms- och Amatörteaterförbund.

7. FSU som organisation

I det här kapitlet behandlar vi FSU och rörelsen ur ett internt perspektiv. Kapitlet fungerar därmed som ett komplement till kapitel 4, där rörelsens externa kontakter behandlas mera ingående.

I det här kapitlet synar vi FSU, i synnerhet: ledningen, strukturerna, de interna processerna och samarbetet inom rörelsen. Kapitlet bygger på de semistrukturerade intervjuer som gjordes med olika nyckelpersoner inom rörelsen i januari till mars 2025.

Totalt elva personer kommer till tals i kapitlet. Personerna är verksamma antingen inom FSU, i de regionala förbunden eller i de lokala förbunden i Nyland. Bland de intervjuade finns såväl ledare, styrelsemedlemmar som personal. Som beskrivet i kapitel 1 har vi valt att anonymisera svaren.

Kapitlet är indelat i två huvudsakliga delar. I den första delen uttalar sig personer inom rörelsen med en koppling till FSU. I den andra delen ger personer inom ledningen för FSU sin syn på frågeställningarna.

7.1 De övriga förbundens syn på FSU

Förbundens främsta kontakt till centralförbundet FSU kretsar kring fördelningen av statsbidraget och svårare föreningstekniska frågor. På en organiserad basis hålls möten mellan verksamhetsledarna cirka en gång per månad.

Den tätaste kontakten i löpande ärenden har förbunden med teaterkoordinatören vid FSU.

Vi har ganska mycket kontakt, Vi har ju verksamhetsledarmöten typ var tredje vecka och sedan är jag alltid med på deras Teater- och kulturkalas. Är jättemycket med i pla-

neringen. Bollar ganska mycket just med teaterkoordinatören.

Vi har virtuella möten om aktuella saker om teaterverksamheten, ibland har vi också utomstående föreläsare. Det kan till exempel handla om förändringar av moms eller om kostnader för uppföranderättigheter. Vi brukar vara 6-10 personer på de här träffarna.

Men överlag beskriver förbunden att kontakten till FSU inte är särskilt tät.

Egentligen har vi jättelite att göra med FSU. Vi har alla långt vår egen verksamhet, men det är bra att få information från FSU. Jag hinner alla gånger inte själv kolla upp allt.

FSU känns ganska långt borta, jag undrar om de skulle ha tid att svara på praktiska frågor om föreningsstadgar eller styrelsearbete?

7.2 FSU:s roller

FSU beskriver själv att "en av förbundets viktigaste uppgifter är att bevaka ungdomsföreningsrörelsens intressen och skapa förutsättningar för en dynamisk

ungdomsföreningsverksamhet i Svenskfinland.”

På den här punkten önskar förbunden en utveckling.

Deras viktigaste uppgift är egentligen att berätta om verksamheten och marknadsföra den åt olika håll. Vi har otroligt mycket saker på gång och vi borde bli bättre på att marknadsföra och profilera helheten. FSU ska vara lobbaren för hela vår rörelse och skall sköta kontakten till UKM samt vara centralorganisation för de ca 80 finlandssvenska amatörteatrarna.

Då det krisar så gör man ju något, kommer med skrivelser och annat. Men jag tycker ju nog att FSU kanske inte riktigt lever upp till sin ambition på den här punkten. Man skulle ju måsta vara mycket mer aktiv och framåt.

Deras huvuduppgift är att skapa relevanta nätverk och lobba för vår rörelse. Ibland frågar jag mig om de prioriterar den här uppgiften tillräckligt mycket. Hur mycket kontakt har de exempelvis med ministeriet och med sina finska motsvarigheter? Det kan hända att de har, men vi på regional nivå får åtminstone aldrig höra om det. Jag tror att vi alla skulle ha nytta av att få mer information om vad som händer i nätverken på den där nivån.

FSU ansvarar även för att skapa “förutsättningar för de fyra landskapsförbunden att bedriva sin verksamhet.” Det här sker bland annat genom koordinering av verksamheten. Även på den här

punkten ser förbunden en stor utvecklingspotential.

Vi har flera gånger försökt få till stånd samarbeten mellan landskapen, men bollen har stannat hos FSU. Det går inte vidare. Det kan ju hända att de har så mycket annat på sitt bord att de inte hinner ta de här sakerna vidare. Men jag önskar att de skulle ta de här gemensamma initiativen och samsarbetsförslagen på större allvar.

Från flera förbund efterlyses att FSU skulle jobba mera strukturellt, bland annat med personalprinciper som berör hela rörelsen.

Kunde vi också ha gemensamma anställda eller upphandla bokföringen tillsammans? Det finns mycket vi kunde göra gemensamt för att utnyttja de resurser vi har så optimalt som möjligt.

Överlag efterlyses ett större mod inom hela FSU. Det efterfrågas mod att våga fatta drastiska beslut, bland annat att våga lägga ner de delar av verksamheten som inte fungerar - och som saknar framtidsutsikter.

Det verkar finnas en rädsla för att riva upp gamla strukturer.

Till följd av de långvariga diskussionerna om besparingar från ministeriet och alla rykten kring detta, känns det som om verksamheten drivs med ekonomisk panik. Det gör situationen svår för oss alla. Rädslan för nedskärningar i finansieringen fungerar som en broms, något som hindrar oss från att våga tänka på nya sätt och ta risker. Det här gör det svårt att utveckla

verksamheten och planera långsiktigt.

En annan del av FSU:s verksamhet handlar om att i egen regi bedriva verksamhet, speciellt via olika projekt. Från vissa förbund finns det en förståelse för det här, när man ser på FSU rent finansiellt.

FSU måste ha egen verksamhet för att erhålla finansiering.

En kritik som dock riktas mot FSU:s egen verksamhet handlar om omfattningen på projektverksamheten och om hur den här verksamheten påverkar FSU:s övriga roller.

FSU har expanderat sitt arbete mot projekt och individuella ungdomsaktiviteter, vilket ibland skapar en distans till föreningarna. Det påpekas att förbundens primära uppgift är att stötta medlemsföreningarna, snarare än att bedriva fristående ungdomsprojekt.

FSU:s styrelse är i dag uppbyggd ”nerifrån upp”. Exempelvis personer från föreningar kan bli medlemmar i landskapsstyrelsen och sedan via landskapsstyrelsen medlem i FSU:s styrelse.

Konstellationen i styrelsen är byggd så att styrelsemedlemmarna i FSU:s styrelse väljs av landskapsförbunden, och representerar således regionala intressen, samtidigt som de är ansvariga för FSU i sin helhet. Den här ibland motstridiga bindningen kan vara problematisk om fokus

främst ligger på att bevaka de regionala intressena.

Den här konstellationen i styrelsen gör att enskilda styrelsemedlemmar ibland har svårt att särskilja "vilken pall de sitter på" när de sitter i FSU:s styrelse. Det kan bland annat ta sig uttryck i kommentarer som "ni på FSU", när en medlem i FSU:s styrelse kommenterar verksamheten.

Även kommunikationen från FSU:s styrelse kunde utvecklas.

Kommunikationen mellan verksamhetsledare fungerar relativt väl genom regelbundna möten. Däremot brister informationsflödet mellan FSU:s styrelse och de regionala förbunden. Ett förslag är att stärka landskapsrepresentanternas roll i FSU:s styrelse och inkludera verksamhetsledare i möten som sakkunniga.

7.3 Statsunderstödet och processerna kring stödet

Från de regionala förbunden beskrivs att den tätaste kontakten med FSU:s ledning kretsar kring statsunderstödet.

Understödet och fördelningen av stödet är centrala delar av de regionala förbundens ekonomi. Utmaningen är att FSU har låga resultat i de mätare som används av UKM (undervisnings- och kulturministeriet) för att fördela statliga bidrag. Det här påverkar med andra ord förbundens ekonomi.

I och med att statsunderstödet storlek spelar en central roll i de

regionala förbundens verksamhet önskar många från förbunden att processerna på FSU skulle vara betydligt mera transparenta än i nuläget. Nu får de regionala förbunden en uppsättning frågor att besvara av FSU. Frågorna är samma som FSU sedan skall besvara i ansökningen till UKM.

Vi skickar in våra svar, men vad som sedan händer vet åtminstone inte jag. Vi får till exempel aldrig se eller kommentera helheten. Jag tycker att det här är problematiskt. Om vi skulle ha fler ögon på ansökningarna kunde vi kanske också förbättra dem.

Det här kom upp på ett möte med FSU, men jag måste säga att jag inte riktigt vet hur den här processen fungerar. FSU skickar årligen ut nio frågor till oss, och vi besvarar dem. Jag vet inte vad som används av våra svar och varför det sedan blir som det blir. Vad jag minns har jag inte sett slutresultatet, men jag har fullt upp med vår egen verksamhet.

Vi skickar ju varje år in berättelser om våra verksamheter och där har jag varit lite frågande rörande hur ansökningarna ser ut. Vi borde kanske alla på något sätt få vara med då ansökningarna skrivs, för vi vet ju vad vi gör. Till exempel rörande jämställdheten var det ju bara röda siffror och där känner jag ju inte igen mig, det här är ju inte mitt ungdomsförbund. Samarbete skulle höja kvaliteten på ansökningar.

På ett möte sa vi att vi ju skulle vilja se ansökningarna men det räcker ju inte. På senaste verksamhetsledarmöte var det faktiskt en som

sa att vi vill vara med och träffa ministeriet. Men svaret var att det ser dåligt ut om vi alla träffar ministeriet.

De regionala förbunden efterlyser tydligare spelregler, mer diskussion och mer öppenhet också om hur statsstödet sedan rent konkret fördelas mellan förbunden. Nu beaktas enbart FSU:s verksamhet i bedömningen.

FSU får en fastställd procent av det statliga understödet, 37,5 procent. Resten fördelas till landskapen. Bedömningen av hur fördelningen mellan regionerna ser ut görs av en intern grupp inom FSU.

Varför bedöms bara förbundens verksamhet i den interna processen? FSU borde också utvärderas internt när det kommer till fördelning av statliga medel.

Det här är en del av vår verksamhet som inte fungerar. Dessutom tycker jag att vi aldrig får en riktig diskussion om det här. Varför tar till exempel FSU en så stor del av kakan? Det känns som om mycket görs för att det är tradition och alltid fördelats på ett visst sätt.

Även om fördelningsmodellen förnyades var inte FSU:s andel av den upp till diskussion utan enbart principerna för den del som delas vidare till landskapen.

Statsbidragens fördelning och redovisning behöver effektiviseras. Ett förslag är att FSU finansierar delar av de regionala verksamhetsledarnas löner och projektledartjänster för att öka den redovisningsbara verksamheten. Det här skulle stärka

bidragsunderlaget utan att kräva en organisatorisk omstrukturering.

Den upplevda otydligheten kring fördelningen har lett till en dragkamp mellan regionerna. Vissa önskar att antalet svensk-språkiga i regionen skulle väga tyngre i fördelningen, medan andra hävdar att direkt kvantitativa mätare, på exempelvis antalet föreningar, är förlegade.

Samtliga intervjupersoner efterlyser dock tydligare spelregler kring fördelningen. Nu använder FSU samma "trafikljus" som UKM. Men trots att ett förbund kan få höga poäng via "trafikljuset" så återspeglar det sig inte i den interna fördelningen.

Ett problem här är att trafikljuset bara är en liten del av hela den interna fördelningsmodellen vilket gör att dess betydelse i jämförelse med alla andra delar blir ringa.

Den interna fördelningsmodellen medger inga stora kast. Den bygger på ett medeltal för de tre senaste åren. Det positiva är att förbunden har kunnat räkna med ungefär samma summa årligen. Det negativa är att upplevelsen blir att det inte spelar så stor roll "om man gör något bra eller inte". Det negativa är också att det har uppstått en tävling mellan landskapen. Förbunden önskar förutom en ökad öppenhet i processerna även ett tydligare ledarskap från FSU:s sida i de här processerna.

Omläggning av hur statsstödet fördelas bidrog till en osund tävlan mellan regionerna.

Tävlingen mellan landskapen är internt problematisk. Vi

bidrar ju alla till helheten, men det finns ingen direkt gemenskap kring att vi alla jobbar för helhetens bästa.

Jag tror inte att rörelsen blundar men däremot att det viskas mycket kring, och det finns nog någon slags, det upplevs orättvist hur statsbidraget fördelas och vem har rätt till det.

FSU borde vara den som gjuter olja på vågorna när det blir dragkamper. Det har känts som om ingen riktigt sätter ner foten. Verksamheten och ungdomarna borde vara i centrum och inte dragkamper mellan regionerna.

7.4 Gemen-samma forum

Förbunden och FSU har två huvudsakliga forum för att mötas. Det första är en träff för verksamhetsledarna. Det mötet ordnas ungefär en gång per månad. Även FSU:s styrelseordförande och vice ordförande brukar ibland delta på de här mötena.

På mötena utbyts information och man avhandlar löpande ärenden.

Det större forumet är den så kallade tjänstemannakonferensen, som ordnas en gång per år. Till konferensen inbjuds alla anställda i förbunden, inklusive de anställda vid de lokala förbunden i Nyland. Alla kan inte alltid delta, det är delvis en resursfråga.

Men många upplever inte heller att konferenserna leder till någonting och väljer därför att utebli.

I ärlighetens namn fungerar inte de här konferenserna särskilt bra. Det blir inga strategiska diskussioner eller en arena för visioner – som jag önskar. Det känns som om vi varje år börjar från noll. Speciellt för oss som har jobbat länge i rörelsen är det här frustrerande. Vi kommer liksom aldrig till skott med något, det förblir på en ytlig nivå.

FSU arrangerar var och vartannat år tjänstemannakonferenser med strategi och analys som tema. Så strategier och SWOT-analys behandlas regelbundet, men problemet är att de inte senare följs upp och därför tenderar att rinna ut i sanden.

Nu blir det ett luddigt intryck, trots att det är trevligt att dricka kaffe med kollegor från andra regioner.

Flera intervjupersoner efterlyser tydligare upplägg för de här tjänstemannakonferenserna, exempelvis en tydlig tidtabell, klarare problemställningar, förberedelser och beslut.

Enligt förbunden har "de resultatslösa" strategidagarna lett till att rörelsen i dag saknar en handlingsplan för hur man kunde locka med ungdomar i rörelsen.

Övriga önskemål som förbunden har lagt fram till FSU är bland annat: Digitala föreläsningar, gemensamma kur-

ser, ett ökat samarbete mellan förbunden för att nå fler med samma resurser. en kostnads-effektivisering genom intern expertis, ett bättre nyttjande av befintlig kompetens inom organisationen istället för att köpa in externa tjänster samt scenarioövningar för ekonomiska nedskärningar eftersom förbunden bör göra konkreta planer för framtida budgetnedskärningar.

Nu strider regionerna för ofta med varandra och det finns en stark misstro till varandra. Jag själv har svårt att se hur den här organisationen skall kunna nå upp till sin fulla potential, om vi inte kan samarbeta och komma överens om vad som är det gemensamma bästa.

7.5 Ledningen inom FSU ger sin syn på frågeställningarna

FSU har tre huvudsakliga roller. Den första är rollen som den svenska ungdomsrörelsens intressebevakare i Finland

Det handlar bland annat om att hålla sig på kartan om lagstiftning och det politiska klimatet. Vi har varit rätt dåliga på att uttala oss i offentligheten om aktuella frågor, men det hänger ihop med vår storlek. Vi är stora i Svenskfinland, men små nationellt. Därför har vi ofta varit med som undertecknare av olika initiativ och

ställningstaganden tillsammans med andra organisationer, både nationellt och i Svenskfinland.

Den andra rollen är att fungera som koordinator och stöd för förbunden och föreningarna. FSU ska vara den samlande centralorganisationen som på likvärdiga grunder stödjer att det bedrivs verksamhet på alla håll i Svenskfinland. Det här stödet sker främst via landskapsförbunden, men också direkt till föreningarna.

Det viktigaste är vidarefördelningen av statsbidraget, det spelar en enorm roll. Men annars är behoven rätt olika i de olika landskapen. Det gör att insatserna varierar och också upplevs olika. Vi ska vara det forum där man kommer samman. Det är onödigt att man på olika håll i regionerna samtidigt sitter och försöker uppfinna hjulet.

Från FSU understryker man att det främst är de regionala förbunden som är i kontakt med gräsrötterna. Därför kan FSU vara obekant för en del föreningar.

Från de regionala förbunden hörs kritiska röster om att FSU borde bli aktivare med att driva samarbetet mellan de olika förbunden, bland annat genom att syna olika alternativ för hur man kunde dela på personalen och resurserna för effektivisera och för att uppnå ett större genomslag.

Det är lättare att driva i projektform, men svårare i den dagliga verksamheten. Jag har inte heller sett sådana överlappningar som skulle motivera någon form av sammanslagningar, det

handlar bland annat om att vi geografiskt är ganska åtskilda. Tidigare skötte SÖU bokföringen för alla, men det var utmanande på många sätt. Jag ser snarare att strategiska samarbetsprojekt är vägen framåt.

FSU:s tredje stora roll är att bedriva egen verksamhet, främst i projektform.

En fråga vi ofta får handlar om hur mycket vi skall stödja andra och hur mycket vi också ska bedriva egen verksamhet. Jag tycker att vi också ska bedriva egen verksamhet. Det finns en viss typ av omfattande projekt eller verksamhet som hör hemma i ett centralförbund, det är sådant som är för ungdomar i hela Svenskfinland. Men en fråga kring det blir om vi ska rikta oss rakt till ungdomarna eller gå via det regionala eller lokala?

Den egna verksamheten är en förutsättning för FSU. Trafikljusen mäter bland annat omfattningen på verksamheten. Vi kan inte vara ett postkontor. Jag tycker att det lätt blir en konstruerad motsättning mellan vår verksamhet och verksamheten på den regionala eller lokala nivån.

En annan aspekt handlar om finansiering och personal. Vi har sex anställda som vi vill hålla fullt sysselsatta. Vi skapar vettiga projektplaner och får finansiering för dem. Det är klart att vi sedan driver projekt som har bedömts vara vettiga av dem som finansierar dem.

I olika strategi- och framtidsdiskussioner inom rörelsen kan det

ibland uppstå frågor om balansen mellan FSU:s stöd till landskapen/föreningarna och bedrivandet av egen verksamhet. Bland annat därför planerar FSU nu att förtydliga sin egen projektverksamhet så att den mera skall upplevas som en win-win för alla.

En sak som vi delvis har påbörjat handlar om de projekt vi själva driver. Vi vill att de i högre grad än nu direkt ska gagna de enskilda föreningarna. Våra projekt borde ännu tydligare vara sådana att föreningarna kan rida på dem och ordna egna aktiviteter kopplade till projektet. Det här skulle hjälpa föreningarna, och så skulle kanske färre ifrågasätta den egna verksamheten vi bedriver.

7.6 Styrelsen

En relativt ny förändring handlar om sammansättningen på styrelsen inom FSU. Tidigare hade de stora landskapen (Nyland och Österbotten) två styrelseposter var, medan de två mindre (Åboland och Åland) hade varsin. I den nya strukturen har varje landskap två styrelseposter.

Det här har gett positiv utdelning. Vi jobbar mera på ett jämnt plan och har lättare att hitta gemensamma intressen över regiongränserna.

Överlag är det en utmaning att engagera hela styrelsen. Det vanligaste är att styrelsemedlemmar i FSU sitter i styrelserna på tre olika nivåer inom rörelsen, i Nyland kan det rentav handla om fyra nivåer

(den egna föreningen, det lokala förbundet, det regionala förbundet och FSU). Då kan FSU kännas som den nivå som är längst borta från den egna hemmaplanen och då kan det ibland vara svårt att få energin att räckta till för FSU-frågor.

Ett område där ledningen inom FSU önskar en förändring är mandatperioderna - och via det åldersstrukturen - i förbundens styrelser. Insikten är att ingen verksamhet, på någon nivå, mår bra om samma personer sitter i styrelsen i över tio år. Men samtidigt borde en dylik förändring göras med ett visst mått av realism.

Om man på riktigt vill se en förnyring i styrelserna borde förtroendevalda samtidigt inse att det kanske är de själva som borde stiga åt sidan. Det är kanske inte så konstigt att det är svårt att locka med yngre människor om samma personer har suttit i styrelsen i 20 år. Vi måste fråga oss: Hur länge ska man sitta i en styrelse? Det här gäller på alla nivåer. Jag tycker att vi borde begränsa mandatperioderna i styrelserna på förbunds nivå.

Frågan är inte heller svart-vit. Det behövs ibland också mera än ungdomlig iver i ett styrelsearbete. Men någon typ av mandatperioder för styrelsemedlemmarna kunde nog vara en sund utveckling. Eventuellt kunde en sådan förändring gälla medlemmarna i styrelsen, men inte ordförande. Det tar sin tid att hitta sin plats och greppa allt det vi gör. En annan förändring kunde vara att avskaffa suppleanterna i styrelsen. De deltar ytterst sällan i arbetet.

I detta nu saknas begränsningar i mandatperioden i FSU:s styrelse.

Landskapsförbunden utser sina medlemmar till styrelsen. Rekommendationen är att det ska vara en man och en kvinna.

Eventuellt kunde man också överväga att det skulle vara förbundens ordförande och vice ordförande som utses till FSU:s styrelse. De personerna är ofta insatta i vad som händer och kunde höja kunskapsnivån och öka engagemanget i styrelsearbetet. På något vis känns det som att de som sitter i FSU:s styrelse alla gånger inte är så engagerade i arbetet.

En förändring, som trädde i kraft 1.1 2025, är att det har skapats ett arbetsutskott. Utskottet består av styrelseordförande, vice ordförande och verksamhetsledare. De strävar efter att mötas med täta intervaller, minst en gång per månad.

Om man jämför med andra har vi varit en mycket verksamhetsledarestyrd organisation.

Målet med förändringen är att de ledande förtroendevalda bättre ska kunna stödja och sparra verksamhetsledaren, som ofta är ganska ensam i sitt uppdrag. Ett annat mål är att överlag föra de förtroendevalda närmare den verksamhet som bedrivs inom FSU. Därför besöker också FSU:s projektledare numera styrelsemötena med jämna mellanrum för att presentera de projekt de jobbar med.

7.7 De interna processerna kring statsunderstödet

Förbunden riktar kritik mot hur FSU sköter processerna kring statsunderstödet. Den första delen av kritiken handlar om att de regionala förbunden inte känner sig delaktiga i processen, trots att även deras ekonomi är beroende av resultatet.

Man kan se på det här på två olika sätt. Å ena sidan finns det en stor expertis ute i regionerna. De skulle garanterat ha mycket att ge till vissa frågor. Å andra sidan måste vi också kunna lita på varandra i de här processerna. Det är FSU:s jobb att färdigställa ansökningarna. Det blir en balans mellan genomskinlighet och arbetsfördelning.

I första hand gäller ansökningarna FSU:s verksamhet. Ministeriet vill egentligen inte veta vad som sker på regional nivå. För det andra handlar det om arbetsekonomi, som till exempel om de strama tidtabellerna. Sedan kan det också vara svårt för en större grupp att nå konsensus. Men vi har snackat inom ledningen om att nu skapa ett gemensamt dokument, där landskapen får bidra med synpunkter. Om de kommer med fiffiga poänger så plockar vi nog in dem.

Den andra delen av kritiken från förbunden kretsar kring den interna fördelningen av det beviljade statsbidraget. En förändring som infördes för några år sedan var att skapa en arbetsgrupp bestående av alumner, som tillsammans med styrelseordförande och verksamhetsledaren för FSU, gör bedömningen om fördelningen.

Kommunikationen mellan landskapsförbunden har blivit bättre. Tidigare var det mycket

mera gnabb mellan de olika verksamhetsledarna om statsbidraget. Det ledde bland annat till att Åland kände sig utanför, de berörs ju inte direkt av frågan. Men efter de förändringar vi har gjort i fördelningsmodellen har stämningen överlag blivit bättre.

7.8 Forum och strategi

Från förbunden upplever man att FSU:s arbete med strategi och framtid tenderar att bli "resultatlösa". Från förbunden efterlyses en större systematik och uppföljningar av de konferenser som ordnas.

Ibland känns de här diskussionerna lite tröstlösa. Vi kommer ofta tillbaka till det samma: Hur ska det riktigt gå för föreningarna och ungdomarna? Och så blir följande steg i diskussionen att landsbygden och föreningarna dör ut. Så här har det väl låtit de senaste 100 åren. Och här sitter vi fortfarande.

Från FSU känner man en viss frustration att samma frågeställningar upprepas från deltagarna på konferenserna: ålderstigna styrelser, föreningshus med stora renoveringsbehov, avfolkning av glesbygden och utmaningar med att engagera ungdomar. Inom FSU:s ledning håller man förvisso med om de här är reella problem på sina håll, men att det absolut inte gäller i någon sådan utsträckning att de skulle vara representativa för hela UF-rörelsen. Ledningen inom FSU anser att de här

återkommande frågorna ofta får oskäligt stor uppmärksamhet, och upprepas som evighetsproblem utan någon lösning.

FSU betonar att man också funderar på framtiden varje gång man gör en plan eller skriver en ansökan för ett projekt.

Det är tudelat. När man ser på helheten så lever vi i en sorts spänning. Det handlar dels om att ekonomiskt överleva till årets slut och dels om att se framåt. Om man jämför med början av 2000-talet, är den ekonomiska pressen på oss hårdare nu. Det kortare perspektivet prioriteras via olika projekt, som det ska ansökas om och redovisas. Tiden saknas ofta för att se fem år framåt. Vi lägger räls för att tåget ska gå framåt, vi kan inte lägga rälsen så att den är på en kilometers avstånd.

Den ökade ekonomiska pressen leder till en konflikt mellan å ena sidan det akuta och å andra sidan det långsiktiga och visionära. Från FSU vidhåller man också att "de konkreta resurserna för långsiktigt framtidsinriktat tänkande är mindre än vad de utan tvekan borde vara".

Det finns ständigt en press på att principer och visioner skall kunna översättas i konkret budgeterbar handling.

Överlag efterlyser förbunden ett större mod från FSU:s ledning. Man efterlyser mod att våga fatta också de obekväma besluten.

Det finns en gräns mellan mod och dumdristighet.

FSU har i mångt och mycket valt en pragmatisk linje i hur man driver förändring och förnyelse. En del av arbetet handlar om att "se på läget via de kompetenser vi har i orga-

nisationen nu, och vilka vi behöver i framtiden.” En lucka man har ringat in bland de kompetenser som borde stärkas är kommunikationen. FSU understryker också att kompetenserna är ett område “där samarbete mellan förbunden definitivt behövs.”

7.9 Kollision? Stadgade syften kontra faktisk verksamhet

Innan vi går över till att granska ungdomsrörelsen på gräsrotsnivå så återstår det på organisationsplanet en pusselbit att lägga. En fond mot vilken det är skäl att spegla genomlysningens iakttagelser och resultat. Vad vi här avser är självfallet de syften och målsättningar som ungdomsrörelsen ställt upp, stadgat för sig själv. Vi menar sålunda att det inte bara är naturligt utan rentav nödvändigt att här slutligen fråga oss hur väl eller illa den organiserade ungdomsrörelsens verksamhet under de senaste decennierna och idag, såsom den framträtt i denna genomlysning, tjänar rörelsens stadgade syften och målsättningar.

Vi har granskat stadgarna för såväl alla regionala förbund, NSU, SÖU, ÅUF och ÅLUF som centralorganisationen FSU. Vi avser nu närmare syna de paragrafer i stadgarna som definierar förbundens syften, målsättningar samt omtalar hur man avser agera för att främja, uppnå sina målsättningar.

Det förtjänar att framhållas att eftersom förbundet grundades för länge sedan, i vissa fall över 100 år sedan, så kan en del av formuleringarna i stadgarna – trots att de ändrat under årenas lopp – te sig lätt ålderdomliga. Viktigt är dock att det råder en god balans och överensstämmelse mellan stadgar och verksamhet. Rent generellt kan man hävda att skulle detta inte vara fallet så bör en organisation överväga var förändringarna skall ske, i stadgar eller i verksamhet.

Med dessa ord över till de delar av förbundens stadgar vilka berör förbundens syften och målsättningar.

Centralförbundet FSU stadgar följande om sina målsättningar:

Vi har granskat stadgarna för såväl alla regionala förbund, NSU, SÖU, ÅUF och ÅLUF som centralorganisationen FSU. Vi avser nu närmare syna de paragrafer i stadgarna som definierar förbundens syften, målsättningar samt omtalar hur man avser agera för att främja, uppnå sina målsättningar.

Det förtjänar att framhållas att eftersom förbundet grundades för länge sedan, i vissa fall över 100 år sedan, så kan en del av formuleringarna i stadgarna – trots att de ändrats under årens lopp – te sig lätt ålderdomliga. Viktigt är dock att det råder en god balans och överensstämmelse mellan stadgar och verksamhet. Rent generellt kan man hävda att skulle detta inte vara fallet så bör en organisation överväga var förändringarna skall ske, i stadgar eller i verksamhet.

Med dessa ord över till de delar av förbundens stadgar vilka berör förbundens syften och målsättningar.

Centralförbundet FSU stadgar följande om sina målsättningar:

FSU

3 §. MÅLSÄTTNING

Förbundet har till uppgift att samla landets svenska ungdom kring gemensamma strävanden och att verka för:

Den finlandssvenska
ungdomens trivsel
och trygghet

Att utveckla ungdomens
andliga och
sociala färdigheter

En ökad medborgar-
fostran och ett större
samhällsansvar

Att erbjuda sina
medlemmar attraktiv
och lämplig fritidssys-
selsättning

Förståelse för interna-
tionella och humanitä-
ra strävanden.

Inte helt överraskande är det två fenomen som, likt merparten av andra ideella föreningar, präglar dessa målsättningar. Nämligen, för det första, att de är ytterst vällovliga; det är svårt att finna folk som skulle motsätta sig dessa mål. Samt, för det andra att de är skäligt allmänt formulerade, även detta en egenskap som generellt karakteriserar ideella föreningar. För att bedöma målen ur olika perspektiv så kommer mycket an på hur man menar sig ha möjlighet att uppnå dessa. Till detta återkommer vi men först skall vi granska de motsvarande målen för de regionala förbunden. Här är det intressant att jämföra ungdomsrörelsens förbunds mål; i vilken utsträckning är de gemensamma och finns det eventuellt skillnader i förbundens uttalade syften. Över alltså till de regionala förbundens syftesparagrafer som presenteras nedan.

NSU

§2

Förbundets mål är att gynna och främja ungdomsrörelsens utveckling, arbeta för bildning och god sed samt bevara och förkovra det finlandssvenska kulturarvet till gagn för Nylands svenska ungdom och dess gemensamma strävanden.

SÖU

§ 2 SYFTE OCH VERKSAMHETSFORMER

Syftet med förbundet är att fungera som ett samlande och rådgivande organ för ungdomsrörelsen i svenska Österbotten genom att bevaka medlemmarnas gemensamma intressen, främja samarbetet mellan medlemmarna och förbättra rörelsens allmänna verksamhetsförutsättningar. SÖU är en demokratisk, jämställd och inkluderande organisation.

ÅUF

3 § MÅLSÄTTNING OCH FÖRVERKLIGANDE

Förbundets centrala värderingar är kommunikation, flexibilitet, kunskap och talkoanda. Verksamheten utgår från föreningsfältet och förbundets främsta uppgift är att vara ett samlande och rådgivande organ som fungerar till förmån för medlemsföreningarna.

ÅLUF

§3

Förbundets uppgifter är att främja och utveckla medlemsföreningarnas kultur och ungdomsarbete samt nytänkande och skapande av framåtanda inom förbundet och gemensamt med andra organisationer bör uppmuntras.

Man kunde säga att för de regionala förbundens del så överskuggar likheterna klart de små skillnaderna. Man understyrker att förbundens mål är att stöda ungdomsrörelsen i sin respektive

region; att vara ett slag av samlande kraft. På en punkt avviker NSU och ÅLUF lite från SÖU och ÅUF. De två förstnämnda konkretiserar aningen mer mål för den regionala verksamheten då NSU stalar om "...att förkovra det finlandssvenske kulturarvet" och ÅLUF talar om att "...utveckla ungdomsföreningarnas kultur". Detta slag av innehållsliga antydningar finner vi inte i Österbotten eller Åboland.

Då vi jämför de regionala förbundens och centralförbundets stadgade målsättningar så noterar vi en intressant skillnad. Som ovan famgick så betonas i regionerna att man vill vara en samlande kraft och stöd arbetet inom regionen; man kan sägas betona sin roll som förbund. Något överraskande finner vi inga formuleringar kring en motsvarande övergripande, samlande förbundsroll hos centralförbundet FSU. Målen man fastslår rikar sig och berör direkt ungdomen, vad man skulle vilja eftersträva rörande ungdomen som grupp men även som individer. Vi ser i sig inget fel i detta och fröna till syftena kan måhända sökas i att stadgarna stammar från de tidigare åren inom rörelsen. Att syftesparagrafen inte direkt tangerar FSU:s roll och målsättningar som det nationellt samlande centralförbundet sänder dock en aningen oklar signal. Den ena typen av mål utesluter ju ingalunda den andra.

Hur ser då de olika förbunden på möjligheterna och vägarna till att arbeta för att så bra som möjligt nå sina uppställda mål. Vi vill påpeka att två förbund (SÖU, ÅUF) stadgar om detta i samma paragraf där de fastställer sina målsättningar medan de övriga förbunden väljer att fastställa vägarna i en skild paragraf. I det följande presenterar vi de aktuella paragrafernas skrivningar per förbund. Vår ambition är här att försöka spegla stadgan-

dena mot den bild vi tidigare i denna genomlysning fått av hur de olika förbunden bedriver sin verksamhet. Av skäl vi återkommer till så väljer vi att avsluta denna granskning med centralförbundet FSU.

ÅLUF

§3

Förbundet fullföljer sitt syfte genom att skapa förutsättningar för positiva fritidssysselsättningar för barn och ungdom i sund fritidsmiljö samt att främja bildning och utbildning. Även befästa och utveckla de ungas intresse för kulturella och konstnärliga strävanden. Genom att arrangera evenemang, diskussionsmöten, kurser och fester.

Det åländska förbundets verksamhet vilar, såsom tidigare beskrivits på två ben; dels har man verksamhet som strävar att stöda sina lokalföreningar, dels arrangerar man direkt under förbundet en sommartater och två olika musiktävlingar för barn och unga. Som helhet menar vi, i ljuset av dokumentanalyser och en intervju, att verksamheterna väl står i balans med de i stadgarna fastslagna vägarna framåt. Den allmänna skrivningen om att "...främja bildning och utbildning." är väl den punkt som vi, inte helt överraskande, haft lite svårt att finna förverkligad i det dagliga arbetet.

ÅUF

3 § MÅLSÄTTNING OCH FÖRVERKLIGANDE (forts.)

På regional nivå ordnar förbundet olika typer av evenemang och skapande aktiviteter, exempelvis verkstäder, kurser och informationstillfällen. Förbundet strävar efter att bedriva en mångsidig och kvalitativ verksamhet för olika åldersgrupper och intresseriktningar, i synnerhet för barn och unga.

I sin syftesparagraf (se ovan) betonade ÅUF vissa lovvärda allmänna syften men därtill betonade man att "... förbundets främsta uppgift är att vara ett samlande och rådgivande organ som fungerar till förmån för medlemsföreningarna." Skrivningarna rörande förverkligande står i balans med målsättningarna. Men då dessa paragrafers skrivningar speglas med den bild vi fått, och redovisat rörande ÅUF:s verksamhet så väcks vissa frågetecken. En synnerligen stor andel av ÅUF:s verksamhet – må det sedan mätas i andel av förbundets anställda eller ekonomi – består i den verksamhet som bedrivs inom Teaterskolan samt Konstskolan, alltså utbildningsmässiga satsningar. Utan att här ta ställning till satsningarna i sig så ter det sig som något av en obalans att man inte kan finna spår av dessa verksamheter i stadgandena om mål och förverkligande.

SÖU

§ 2 SYFTE OCH VERKSAMHETSFORMER (forts.)

Förbundet fullföljer sitt syfte genom att stödja, bevaka, synliggöra, och utveckla medlemsföreningarnas verksamhet genom kontinuerlig samverkan med föreningarna, föreningarnas målgrupper, beslutsfattare och övriga intressenter för att skapa en meningsfull fritid för unga. Förbundets huvuduppgifter är att erbjuda medlemsservice, höra och arbeta för ungdomar och utveckla ungdomsrörelsen genom olika projekt.

För det första noterar vi att skrivningarna om verksamhetsformer ser ut att vara bra i balans med de målsättningar man uppställt för förbundet. Vidare, för det andra,

får vi bilden av att verksamheterna man lyfter fram som viktiga för måluppfyllnad skäligen väl motsvaras av de verksamheter som förbundet bedriver. Speciellt den till föreningarna riktade extensiva informations- och kursverksamheten – ofta i lättillgänglig digital form – är exempel på denna goda balans. Även den kommunikativa verksamheten håller en uppenbart hög nivå inom SÖU. Man kunde tillägga att i takt med att SÖU så att säga dragit ned på mängden egna "förbundsprojekt", och dragit ned på ringarnas position och verksamhet så har utvecklingen allt klarare gå i den riktning som förbundets stadgar efterlyser.

NSU

§3

För att befordra dessa syftemål skall förbundet genom ett planmässigt skolnings- och bildningsarbete befrämja ungdomsrörelsen och skola ledarkrafter för densamma. Förbundet bör likaså åstadkomma närmare kontakt mellan medlemsföreningarna medels gemensamma möten och sammankomster, genom upplysningsverksamhet, publikationer och genom förslag till reformer och dylikt.

Inledningsvis kan vi tveklöst konstatera att skrivningarna i NSU:s syftesparagraf samt formuleringarna kring vägar framåt mot de stadgade målen står i god balans med varandra. Till detta bidrar att målsättningarna ju formulerats på ett skäligen allmänt plan. Men då vi relaterar de utmålade vägarna framåt till den bild vi, via dokument och intervjuer, fått av den verksamhet NSU bedrivit och bedriver så föds det en rad frågetecken. För det första är paragrafen skriven som om det inom NSU inte skulle existe-

rar den organisatoriska mellannivå, landskapsförbunden vilka ju visat sig ha en nog så stor egen verksamhet. Detta medför, för det andra, att vi får bilden av att NSU har som ambition att bedriva en hel del, i sig viktig verksamhet direkt i kontakt med de lokala föreningarna. Vare sig verksamhetsberättelser eller intervjuer pekar på att detta skulle vara fallet i någon nämnvärt stor utsträckning. För det tredje finner vi i denna paragraf inte tydliga skrivningar som skulle beskriva och stå i god balans med den nog så omfattande och mångförgrenade verksamhet som NSU bedriver i så att säga egen regi.

Innan vi går vidare till FSU så vill vi för att inte missuppfattas komma med en mer allmän kommentar. Ovan har vi konstaterat att det för de regionala förbundens del stundom råder en viss obalans dels mellan deras stadgade syften, målsättningar och vägarna att förverkliga dessa, dels mellan vad man på dessa punkter stadgar och den verksamhet man de facto bedriver. Vi önskar understryka att vi hämed absolut inte vill ha sagt att vare sig skrivningarna i stadgarna eller dn bedriva verksamheten i sig i någon mening skulle vara dålig eller bristfällig.

Vi pekar här endast på att det stundom råder en nog så klar diskrepans mellan stadgar och verklighet. Att detta är fallet är ungdomsrörelsens organisationer absolut inte ensamma om. Snarare kunde man säga att problematiken är välbekant för en stor del av de ideella organisationer som verkat ens tillnärmelsevis lika länge som våra svesnkspråkiga ungdomsorganisationer.

Om och då man önskar råda bot på denna obalans så handlar det inte om kärnfysik. Antingen gör man sådana ändringar i sina stadgar som medför att de ligger i god balans med den verksamhet man bedriver eller önskar bedriva. Eller så ser man över och

ändrar i sina verksamhetsformer så att de bättre motsvarar det man stadgat om rörande målsättningar och vägarna mot dessas förverkligande.

Det är dock skäl att notera att vilket alternativ man än väljer så förutsätter detta ett grundläggande strategiarbete inom den berörda organisationen. I de framtidsscenarier som vi presenterar i nästa kapitel har scenarierna lite olika lösningar i denna fråga.

Över då till FSU och de vägar mot sina mål man stadgat om.

FSU

4 §. HUR SYFTET FÖRVERKLIGAS

Sitt ändamål förverkligar förbundet genom att:

Skapa förutsättningar för ett effektivt ungdomsföreningsarbete

Bevaka och föra uf-rörelsens talan gentemot staten, övriga myndigheter och institutioner

Informera om, och samordna gemensamma verksamhetsformer

Delta aktivt i den ungdomspolitiska debatten och planeringen

Samordna ledarutbildning och utveckla service åt medlemsorganisationerna på alla nivåer

Planera, organisera, genomföra och utvärdera projektverksamhet.

Två övergripande iakttagelser. För det första kan man kanske säga att de i syftesparagrafen stadgade, ytterst vällovliga målen kunde eftersträvas på en rad olika sätt. De vägar framåt som paragraf fyra skisserar ter sig relevanta och rimliga och står därmed i god balans med de stadgade syftena. För det andra noterar vi dock att den bild av FSU:s faktiska verksamhet som vi fått via dokumentanalyser och en lång rad intervjuer inte särskilt långt stämmer överens med vad stadgandena utmålar. Tillspetsat och hårddraget lutar vi mot bedömningen att FSU:s verksamhet inte ser ut att bra leva upp till de fem förtämlnda ambitionerna medan man nog har en hel del egen projektverksamhet.

Om den senare ikattagelsen stämmer så blir den än mer viktig då vi ser till FSU:s roll som den aktör som, hittills ganska ensam, handhaft relationerna till den statliga myndighet, UKM som fördelar de för ungdomsrörelsen närapå livsviktiga statsbidragen. De bidrag vars relativa andel vi sett minska under perioden vi granskat. I det följande mer kring denna problematik.

Då vi ovan presenterade målsättningarna som FSU stadgar om i sin syftesparagraf så kunde vi konstatera att dessa var ytterst vällovliga. Det är intressant och spännande att även om formuleringarna stundom kan te sig lite ålderdomliga så äger de en stor relevans för ungdomsarbetet även i dagens förändrade och för ungdomen utmanande värld. För att tydliggöra detta så har vi speglat de stadgade syftena mot de trafikljus, mätare som UKM idag använder som grund då det gäller att dela ut bidrag till organisationer av den art FSU hör till.

Här frågar vi alltså oss hur väl FSU:s stadgar och UKM:s mätare möter varandra.

FSU:s stadgar i §3 (målsättning) och §4 (hur syftet förverkligas) innehåller flera delar som i grunden stämmer väl överens med de sex mätare som UKM använder för statsunderstöd. Nedan relaterar vi FSU:s olika stadganden till UKM:s trafikljus, mätare och ger kommentarer om relationen och vad FSU kunde tänka på för att trimma sina ansökningar.

Man kan även konstatera att:

1. FSU:S MÅL om delaktighet, trivsel, påverkan och samhällsansvar matchar UKM:s mätare för ungdomsarbete mycket väl på idéplanet.

2. FSU:S §4 visar att man vill jobba med utbildning, projekt, samordning och påverkan – det är just sådana verksamhetsformer som UKM efterfrågar.

3. MÄTARNA VISAR att strukturen finns, men utföran, uppföljningen och dokumentationen behöver stärkas.

TABELL 18.

Stadgar	UMK-mätare	Kommentar
TRIVSEL, TRYGGHET, ANDLIG OCH SOCIAL UTVECKLING	Mätare 1: Kvalitet och påverkan	Syftena stämmer överens – men behöver konkretiseras i dokumenterad påverkan på unga.
MEDBORGARFOSTRAN OCH SAMHÄLLSANSVAR	Mätare 6: Betydelse och påverkan	Här finns tydlig koppling – FSU:s arbete i samhällsfrågor kan förstärkas i rapporteringen.
LEDARUTBILDNING OCH MEDLEMSSERVICE	Mätare 5: Volym, mångsidighet och tillgänglighet	Omfattningen och tillgången till utbildningar stöder mätarens kriterier.
PROJEKTVERKSAMHET OCH UTVECKLING	Mätare 4: Målstyrning och uppföljning	Stämmer – men kräver regelbunden, spårbar uppföljning av projektresultat.
JÄMLIKHET, HUMANITÄRA STRÄVANDEN	Mätare 3: Likabehandling och jämställdhet	Här är kopplingen god – men arbetet med målstyrning och uppföljning behöver fördjupas.
SAMLANDE OCH REPRESENTATIV ROLL	Mätare 2: Verksamhetens omfattning	FSU:s roll som centralorganisation kan stärka denna mätare om den lyfts bättre i ansökningar.
EKONOMISKT ANSVAR OCH STRUKTUR	Mätare 6: Förvaltning och ekonomi	FSU har rutiner men behöver visa tydligare riskhantering och utvecklingsplaner.

Vi ser även att det är viktigt att uppmärksamma följande utmaningar och deras möjliga effekter:

TABELL 19.

Utmaning	Effekt
Stadgarnas mål är breda och abstrakta	Svårt att direkt koppla till UKM:s resultatorienterade mätare
För få indikatorer för ungas faktiska påverkan	Mätare 5 och 6 får lägre poäng – påverkar stödnivån
Jämlikhetsarbetet beskrivs i stadgarna – men inte implementerat systematiskt	Mätare 3 ger låg poäng (rosa nivå)
Samlande roll framkommer inte tillräckligt starkt nationellt	UKM bedömer organisationens relevans svagare

En allmän slutsats blir att FSU:s stadgar si teorin förefaller stödja UKM:s mätare, men för att man skall bli framgångsrikare i sina ansökningar så krävs:

EN STRATEGISK

översättning från värdegrund till mätbara indikatorer

EN FÖRBÄTTRAD

resultatuppföljning och dokumentation

EN TYDLIGARE

synliggörande av FSU:s roll som centralorganisation för att matcha UKM:s fokus på nationell påverkan

7.10 Sammanfattning

SAMMANFATTNINGSVIS kan vi konstatera att vi hos endel förbund kunnat notera en viss obalans mellan dels syftesformuleringar och skrivningarna om vägar framåt, dels mellan stadganden och den konkreta verksamheten.

FÖR att komma till rätta med denna obalans kan förbunden överväga att ändra i sina stadgar så att de bättre stämmer överens med den verksamhet man bedriver eller så kan man överväga att se över verksamheten så att den bättre motsvarar det stadgarna föreskriver. I bägge fallen handlar det om viktiga strategiska överväganden och linjedragningar; detta såväl för de enskilda förbunden som för ungdomsrörelsens organisationer som helhet. De sammanhang, kontexter i vilka de regionala förbunden verkar kan skilja sig på många punkter från vaandra varför det är möjligt, även fruktbart att deras strategiska överväganden kan se lite olika ut. Detta behöver i sig inte vara ett problem; men lever och verkar utifrån de omgivningsmässiga och organisationella förutsättningar man har i de olika regionerna. För samtliga regioner, var för sig och tillsammans är dock centralförbundet och strategiarbetet kring detta mycket viktigt.

FÖR FSU:s vidkommande har vi noterat att de syften man har i sina stadgar rimligt väl möter de trafikljus ministeriet har som grund för sin fördelningspolitik. Samtidigt lyfter vi fram att FSU har en del arbete framför sig för att åt ministeriet kunna påvisa att FSU:s verksamhet de facto har de egenskaper, den kvalitet som UKM:s kriterier kräver. En hel del av sådan verksamhet som UKM efterlyser bedrivs i dag inom de regionala förbunden, lokalförbunden och enskilda lokala föreningar. Av denna anledning är det ytterst viktigt att alla dessa parter i framtiden aktivt involveras i såväl alla processer som berör ansökningarna om statsunderstöd, som andra slag av relationer till ministeriet och andra statliga och offentliga myndigheter.

8. UNGDOMSRÖRELSEN PÅ GRÄSROTSNIVÅ

8.1 Vår enkät; svarsaktivitet och representativitet

Dagens verklighet för, såväl elektroniska som postenkäter är att det är ytterst utmanande att nå en bra svarsprocent. Det vanliga börjar vara att svarsprocenten efter det första utskicket ligger lågt, kring 20 - 25 % och ytterligare påminnelser lyckas sällan höja den totala svarsprocenten i en avsevärd grad. Ofta får man nöja sig med svarsprocenter klart under eller i bästa fall kring 40 %. Det svenska SOM-institutet kan i detta hänseende vara i det närmaste världsledande med svarsprocenter uppemot 60 %. Men då skall man beakta att deras mängd av påminnelser, av olika slag, kan uppgå till hela 6 - 7 stycken.

Som en konsekvens av denna problematik har analysen av enkäters representativitet och bortfall blivit allt viktigare. Finns det, och i så fall vilken typ av, skevheter som kännetecknar svarspopulationen i förhållande till bortfallspopulationen? Denna genomlysningens enkät har lyckats riktigt – överraskande – bra vad gäller svarsaktivi-

teten då hela 132 av totalantalet 282 föreningar besvarat vår enkät. Svarsprocenten är därmed hela 46,8 %. Trots detta är det viktigt att vi ägnar en del arbete åt att granska vår enkäts representativitet. Föreligger det kort sagt någon systematik i vilket slag av föreningar (regionalt, beträffande verksamhetsprofil mm) som besvarat respektive låtit bli att besvara vår enkät.

Vi har nu för de fyra regionala förbunden granskat deras förenings deltagande i enkäten. Tidigare har vi för varje förbund granskat och klassat deras medlemsföreningar i olika kategorier (exempelvis ungdomsföreningar, hembygdsföreningar, etc). Denna klassifikation byggde på föreningens namn - i vissa fall såg vi lite närmare på föreningarnas verksamhet - och då ungdoms- och hembygdsföreningar ofta kan ha en synnerligen likartad verksamhet oberoende av sina namn så skall denna uppdelning inte speciellt understrykas.

I de två följande tabellerna anges skilt för varje regionalt ungdomsförbund, dels antalet föreningar av olika slag, dels antalet och andelen av föreningarna vilka besvarat enkäten. Efter tabellen för respektive förbund kommer vi även med några korta kommentarer om representativitet och bortfall.

Vi kan här notera att svarsprocenten överlag är klart tillfredsställande. Därtill att svarsbenägenheten är lite överraskande låg bland de föreningar som är inriktade på musik och teater. Här kan vi beakta att teaterverksamheten är skäligen intensiv i den verksamhet som det regionala förbundet bedriver i egen regi. Noterbart är även att de föreningar som kan te sig aningens udda i en ungdomsförbundscontext (DUV, Brage) valt att inte inkomma med svar.

TABELL 20. NSU; SVARSAKTIVITET I FÖRENINGSENKÄTEN

TYP AV FÖRENING	ANTAL INOM FÖRBUNDET	SVAR N	SVAR %
UNGDOMSFÖRENINGAR	67	35	52
HEMBYGDSFÖRENINGAR	26	11	42
SKÄRGÅRDS- ELLER ALLMOGEFÖRENINGAR	7	2	29
KULTUR- O/EL KONSTFÖRENINGAR	7	5	71
MUSIK-,BALETT	1	-	-
TEATERFÖRENINGAR	4	1	25
ARBETETS VÄNNER	2	2	100
KÖRER	1	1	100
FÖRENINGEN BRAGE	1	-	-
IDROTT	1	-	-
DUV	1	-	-
BYGDEHEMMET	1	-	-
TOTALT	119	57	48 %

Över till läget rörande Österbotten...

TABELL 21. SÖU; SVARSAKTIVITET I FÖRENINGSENKÄTEN

TYP AV FÖRENING	ANTAL INOM FÖRBUNDET	SVAR N	SVAR %
UNGDOMSFÖRENINGAR	77	36	47
HEMBYGDSFÖRENINGAR	17	2	12
TEATER	8	5	63
MUSIK	2	2	100
HUS	3	3	100
FOLKPARK	3	1	33
BIBLIOTEKSFÖRENING	1	1	100
REHABILITERING	1	1	100
FÖRENINGEN BRAHEGÅRDEN	-	-	-
FILM I ÖSTERBOTTEN	-	-	-
KABOOM	-	-	-
LAN-FÖRENINGEN	-	-	-
OMSTÄLLNING I ÖSTERBOTTEN	-	-	-
IT-FÖRENING	-	-	-
VASA BRIDGEKLUBB	-	-	-
ART IN MALAKTA	-	-	-
IDROTT, LOPPIS, DANSFÖRENING	-	-	-
ROLLSPELSFÖRENING	-	-	-
TOTALT	112	51	46 %

Även för SÖU:s del är svarsprocenten generellt sett acceptabel, för att inte säga mycket bra. De för detta förbund så att säga mer traditionella medlemsföreningarna har svarat aktivt med undantag för hembygdsföreningarna vilkas svarsaktivitet är skäligen låg. Samtidigt noterar vi att föreningar vilkas verksamhet är temamässigt mer fokuserad, smal valt att inte besvara vår enkät.

Över till Åboland...

TABELL 22. ÅUF; SVARSAKTIVITET I FÖRENINGSENKÄTEN

TYP AV FÖRENING	ANTAL INOM FÖRBUNDET	SVAR N	SVAR %
UNGDOMSFÖRENINGAR	13	6	46
HEMBYGDSFÖRENINGAR	6	3	50
SKÄRGÅRDSFÖRENING	4	3	75
TEATER	3	1	33
ÄMNESFÖRENINGEN STADGA , ÅA	1	1	100
KOMMUNALSTUGAN I NAGU	1	1	100
PARGAS GAMING COMMUNITY	1	1	100
ÅBO AKADEMIS STUDENTKÅR	1	-	-
ÅBOLANDS BRANDKÅRSFÖRBUND	1	-	-
TOP RADIO CLUB	1	-	-
FÖRENINGEN MÅKA RF	1	-	-
TOTALT	33	16	48 %

Även för Åboland ligger den generella svarsprocenten på en ytterst acceptabel nivå. De mer traditionella medlemsföreningarna är också här aktiva svarare medan de lite mer smalt fokuserade föreningarna inte i riktigt samma utsträckning svarat på enkäten. En omständighet som för ÅUF:s del är central och som vi bör beakta är att tyngdpunkten i ÅUF:s verksamhet långt kretsar kring två enheter som lyder och verkar direkt under förbundet; de är inte heller medlemmar i förbundet. Detta handlar om Åbolands Teaterskola samt Åbolands Bildkonstskola. Förvisso har även de övriga regionala förbunden en hel del verksamhet i egen regi men situationen för Åbolands del är nog speciell och lite unik.

Över till Åland...

TABELL 23. ÅLUF; SVARSAKTIVITET I FÖRENINGSENKÄTEN

TYP AV FÖRENING	ANTAL INOM FÖRBUNDET	SVAR N	SVAR %
UNGDOMSFÖRENINGAR	11	6	55
HEMBYGDSFÖRENINGAR	7	2	29
TOTALT	18	8	44 %

För Ålands del finns det inte så mycket mer att säga än att även här håller svarsprocenten en riktigt bra nivå. Mängden medlemsföreningar är ganska liten och de varierar inte nämnvärt till sin karaktär. Vi kan kanske notera att här, såsom i ett tidigare förbund, så uppvisar hembygdsföreningarna ett ganska svalt intresse för vår enkät. Ryggmärgsmässigt kunde man kasta ut antagandet att detta kanske handlar om denna typ av förenings verksamhetsprofil och om åldersstruktur för deras medlemskår.

Helhetsintrycket av genomgången av svarsaktiviteten för vår enkät är, för det första, tveklöst att materialet vi

fått in är tillräckligt och därmed håller för analyser av svaren. Rent generellt kan svarspopulationen sägas hålla en god nivå av representativitet i förhållande till moderpopulationen, det vill säga alla ungdomsförbundens medlemsföreningar. Samtidigt för det andra, ser vi det som intressant att det trots allt tycks existera en liten, om än marginell snedvridning som framför allt manifesterar sig i medlemsföreningar vilka till sin profil inte ligger i huvudfåran av traditionella ungdomsföreningar, utan har en verksamhets- och temamässigt smalare profil inte deltagit särskilt aktivt i enkäten. Något förenklat kunde man säga att svarspopulationen mycket väl representerar de mer traditionella medlemmarna i ungdomsförbunden.

8.2 Föreningarnas syn på nuläget och framtiden

Föreningarnas syn kartlades via digitala enkäter som sändes ut till föreningarnas ordförande i november 2024. Svarstiden på enkäterna var två veckor.

Varje region (SÖU, NSU, ÅUF och ÅLUF) fick en egen enkät, dels för att underlätta analysen av svaren och dels för att strukturen på de olika förbunden skiljer sig från varandra. Exempelvis fick föreningarna inom SÖU och NSU även ta ställning till de lokala förbund och ringar som finns i Österbotten och Nyland, men som inte finns i Åboland och på Åland.

Totalt svarade 132 föreningar på enkäterna. Vi redogör närmare för svarsprocenten, bortfallet och representativiteten på sidorna 73-77, men generellt kan konstateras att svarsprocenten var hög och representativiteten god. Enkäterna var anonyma, det betyder att exempelvis de öppna kommentarer som föreningarna kom med redovisas utan namn.

I **bilaga 1** presenterar vi bakgrundsinformation om de föreningar som besvarade enkäterna, till exempel statistik på medlemsantal och föreningarnas ålder.

8.2.1 Aktivitet och nya medlemmar

Graden av aktivitet i föreningarna varierar stort. Föreningarna fick bedöma hur ofta de under det senaste året har ordnat någon typ av aktivitet i sina föreningar. Föreningarna fick välja mellan olika alternativ från "varje vecka" till "inga aktiviteter". De föreningar som uppgav att de ordnar aktiviteter "varje vecka" eller "en till två gånger i månaden" kan anses vara aktiva föreningar. I diagram 1 kan vi se att det också förekommer stora skillnader mellan regionerna i aktivitetsgraden. Föreningarna på Åland och i Nyland är aktivast på veckobasis, medan föreningarna i Österbotten uppvisar störst aktivitet på månadsbasis. Aktiviteten i de åboländska föreningarna är lägst på båda mätarna.

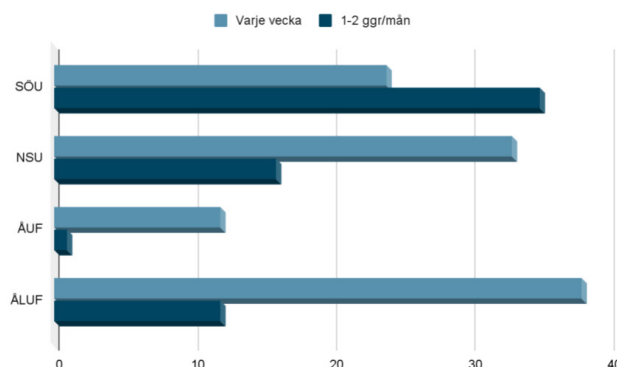

Diagram 1: Ge oss en bedömning av hur ofta er förening under de senaste åren har ordnat någon typ av aktiviteter. Svaren ges i procent.

Ett annat sätt att närma sig frågan om aktivitet i föreningarna är att undersöka hur stor andel av medlemmarna som deltar i föreningens aktiviteter. Föreningarna fick uppskatta i procent den ungefärliga andelen av deras medlemmar som flera gånger per år deltar i föreningens verksamhet. Om andelen överstiger 30 procent kan man bedöma att en förening överlag har aktiva medlemmar. I diagram 2 kan vi se att föreningarna på Åland, i Nyland och Österbotten har i det närmaste lika aktiva medlemmar. Ungefär varannan medlem kan anses vara aktiv i sina föreningar på Åland, i Nyland och Österbotten, medan aktiviteten är lägre bland medlemmarna i Åboland.

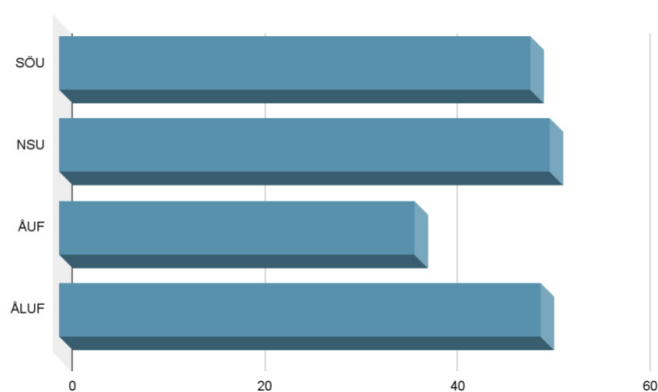

Diagram 2: Gör en bedömning av den ungefärliga andelen av era medlemmar (uppskattning i procent) som flera gånger per år deltar i möten eller andra aktiviteter som föreningen arrangerar. Andelen över 30 procents aktivitet.

Föreningarna fick också svara på frågan om de under det senaste året har fått nya medlemmar under det senaste året. Alternativen var från "tiotal" nya medlemmar till "inga" nya medlemmar. I tabell 3 kan vi se att de flesta föreningar har antingen fått några nya medlemmar eller tiotal nya medlemmar under det senaste året. Det mest frekventa svaret är att föreningarna har fått "några" nya medlemmar under det senaste året. Trots att samplet från Åland är litet kan man notera att flera föreningar har lyckats locka tiotal nya medlemmar under det senaste året.

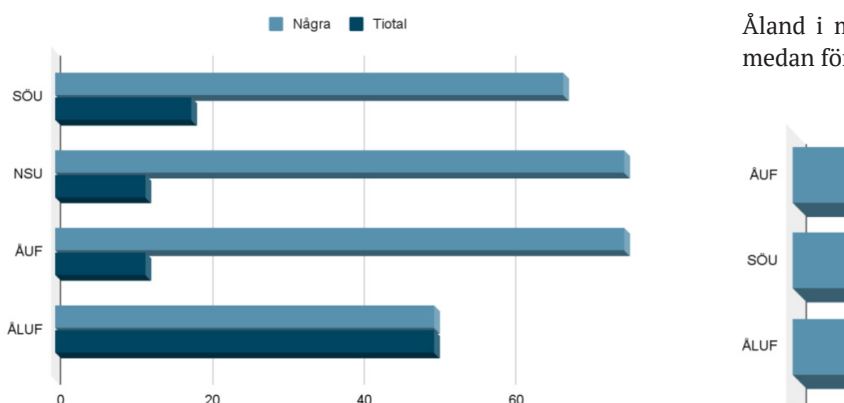

Diagram 3: Har ni under det senaste året fått nya medlemmar till er förening? Svaren ges i procent.

Ytterligare ett mått på aktiviteten är frågan om föreningarna skapar nya verksamhetsformer. Föreningarna fick svara på frågan om de under det senaste året har skapat någon ny verksamhetsform. Svartalternativen var "ja", "nej" eller "jag vet inte". I diagram 4 redovisas för andelen föreningar som svarade jakande på frågan. Man kan se att föreningarna på Åland har varit flitigast med att skapa nya aktiviteter, medan föreningarna i Åboland överlag inte lika frekvent har förnyat sin verksamhet under det senaste året.

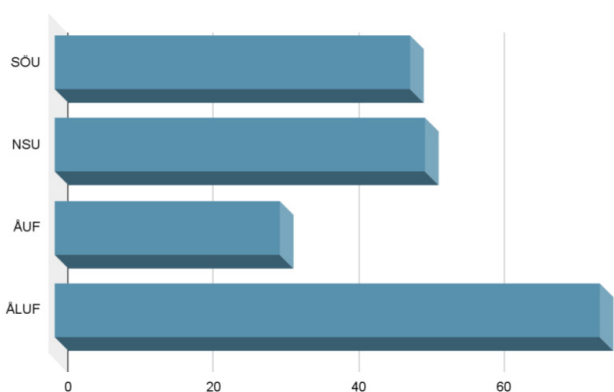

Diagram 4: Har ni under det senaste året skapat någon ny verksamhetsform i er förening? Andelen som besvarade frågan jakande, i procent per region.

8.2.2 Relationen till det egna förbundet

En del av frågorna i enkäterna handlade om föreningarnas relation till det egna regionala förbundet. Föreningarna i Österbotten fick bedöma SÖU, föreningarna i Nyland NSU, föreningarna i Åboland ÅUF och föreningarna på Åland ÅLUF.

Föreningarna fick bland annat svara på frågan hur väl de tycker att det regionala förbundet uppfyller sitt uppdrag som helhet. Svarsskalan var från 1 (mycket dåligt) till 5 (mycket bra). I diagram 5 ser vi att föreningarna i Åboland, Österbotten och på

Åland i medeltal ger vitsordet 4 eller något högre, medan föreningarna i Nyland ger NSU vitsordet 3,16.

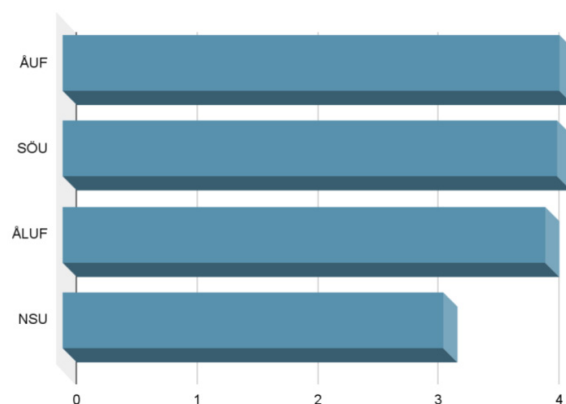

Diagram 5: Hur väl uppfyller det regionala förbundet (SÖU, NSU, ÅUF, ÅLUF) som helhet sitt uppdrag som regionalt förbund, sett ur er förenings perspektiv? Skalan 1 (mycket dåligt) till 5 (mycket bra).

För att förstå variationerna i svaren filtrerade vi även fram ungdomsföreningarna från materialet. När man synar hur ungdomsföreningarna svarade på samma fråga, det vill säga hur väl de tycker att det regionala förbundet uppfyller sitt uppdrag som helhet, kan man se samma mönster som bland samtliga föreningar. Ungdomsföreningarna på Åland, i Österbotten och i Åboland ger vitsordet 4 - 4,1, medan ungdomsföreningarna i Nyland ger NSU vitsordet 3 (se diagram 6).

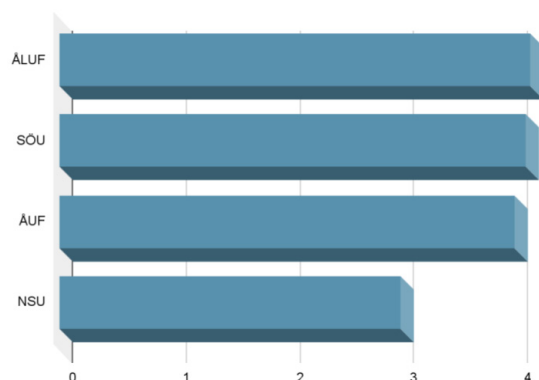

Diagram 6: Hur väl uppfyller det regionala förbundet (SÖU, NSU, ÅUF, ÅLUF) som helhet sitt uppdrag som regionalt förbund, sett ur er förenings perspektiv? Skalan 1 (mycket dåligt) till 5 (mycket bra). Enbart ungdomsföreningarna svarar.

En del av uppdraget för de regionala förbunden är att informera om aktuella saker som berör föreningarna. Föreningarna fick därför även bedöma hur väl de tycker att kommunikationen mellan föreningen och det regionala förbundet fungerar. Skalan var från 1 (mycket dålig) till 5 (mycket bra). Föreningarna i

Åboland, på Åland och i Österbotten ger sina förbund vitsordet 4 (3,92 - 4,12), medan föreningarna i Nyland ger NSU vitsordet 3,23 för kommunikationen (se diagram 7).

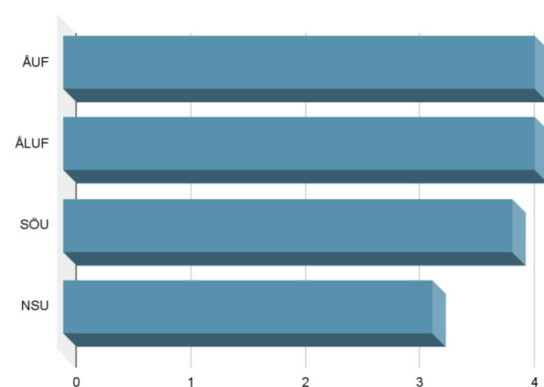

Diagram 7: Bedöm hur väl kommunikationen mellan er förening och ert regionala förbund (SÖU, NSU, ÅUF, ÅLUF) fungerar. Skalan 1 (mycket dåligt) till 5 (mycket bra).

Föreningarna fick också bedöma hurdan relation de har till sitt regionala förbund. Svarsalternativen var formell ("en huvudsakligen formell relation. Vår verksamhet står och faller med våra egna medlemmars aktiviteter och insatser"), fungerande ("en fungerande relation men kontakterna till och stödet från förbundet har inte särskilt stor betydelse för vår verksamhet") och nära ("en nära relation som på många olika sätt stöder vår verksamhet").

I diagram 8 kan vi se en viss variation hur föreningarna bedömer relationen till sina regionala förbund. Föreningarna på Åland beskriver relationen till ÅLUF som nära, medan föreningarna i Nyland beskriver relationen till NSU som formell.

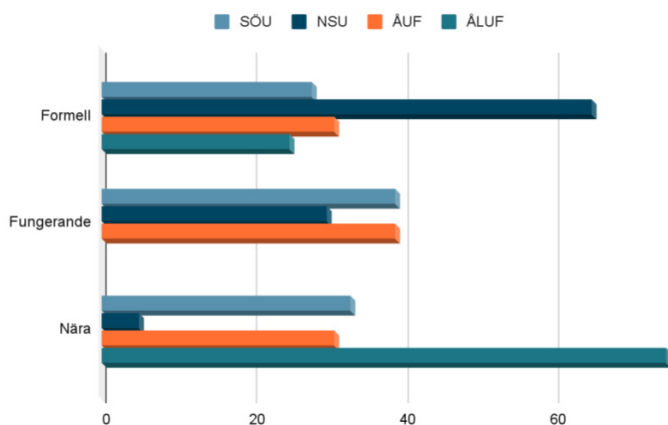

Diagram 8: Hur skulle du beskriva relationen mellan er förening och ert regionala förbund? Svaren anges i procent.

Organisationsstrukturen skiljer sig som skrivet i de olika regionerna. I Nyland finns förutom det regionala förbundet NSU även sju stycken lokala förbund. I Österbotten finns det åtta olika ungdomsringar som föreningarna kan höra till. Motsvarande struktur saknas i Åboland och på Åland. Därför fick enbart föreningarna i Nyland och i Österbotten även beskriva relationen till sina lokala förbund (i Nyland) och till ungdomsringarna (i Österbotten). Svarsalternativen var desamma, det vill säga formell, fungerande eller nära. Man kan även notera att en av föreningarna i Nyland svarade att de inte är medlem i något av de lokala förbunden. Utifrån svaren kan man konstatera att föreningarnas relation till ungdomsringarna i Österbotten mestadels är formell, medan andelen föreningar i Nyland i högre utsträckning bedömer relationen till det lokala förbundet som fungerande. Varken i Österbotten eller i Nyland beskriver föreningarna i särskilt hög utsträckning relationen till det lokala förbundet eller till ungdomsringarna som nära (se diagram 9).

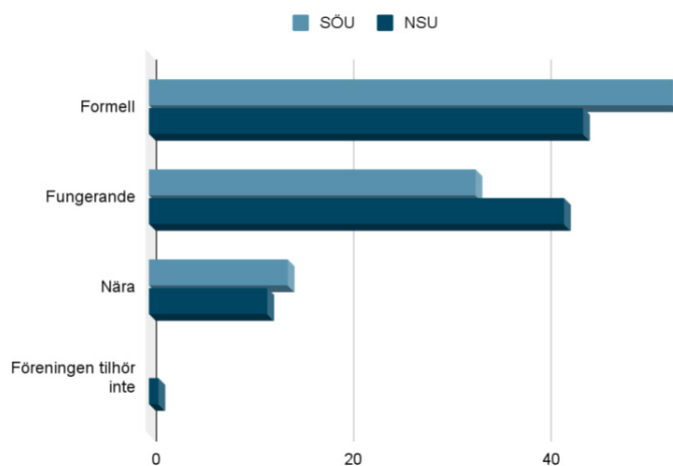

Diagram 9: Hur skulle du beskriva relationen mellan er förening och ert lokala förbund (Nyland) eller ungdomsring (Österbotten)? Svaren anges i procent.

8.2.3 Föreningarnas syn på FSU

En del av frågorna i enkäterna handlade om FSU. Föreningarna fick bland annat bedöma hur väl de tycker att kommunikationen mellan FSU och deras förening fungerar. Svarsskalan var från 1 (mycket dålig) till 5 (mycket bra). Det sammantagna resultatet bland de 132 föreningar som svarade på enkäten är 2,55. Det finns dock regionala variationer bland svaren. Föreningarna i Åboland ger det högsta vitsordet (3,12), medan föreningarna på Åland ger vitsordet 2,12 (se diagram 10).

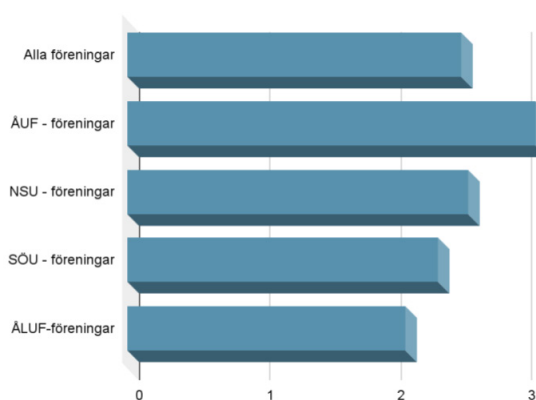

Diagram 10: Bedöm hur väl kommunikationen mellan FSU och er förening fungerar. Skalan är från 1 (mycket dåligt) till 5 (mycket bra).

Föreningarna fick också ta ställning till FSU:s olika roller och verksamheter. Respondenterna fick bedöma hur viktiga tre av FSU:s olika roller är: Rollen som nationell intressebevakare och påtryckningsorganisation i frågor som berör ungdomsverksamhet, rollen som koordinator och stöd för de regionala förbunden och deras medlemsföreningar samt rollen att arrangera och bedriva egen verksamhet. Föreningarna fick bedöma hur viktiga de anser att de här rollerna är på en skala från 1 (oviktig) till 5 (mycket viktig). När samtliga 132 föreningar gör bedömningen når ingen av rollerna över vitsordet 3 (se diagram 11). Det förekom en del variation mellan hur föreningarna i de olika regionerna svarade, exempelvis bedömde de åländska föreningarna rollen som intressebevakare lägre och de åboländska föreningarna rollen som koordinator något högre, men överlag var föreningarnas bedömning tämligen samstämmig oberoende av region.

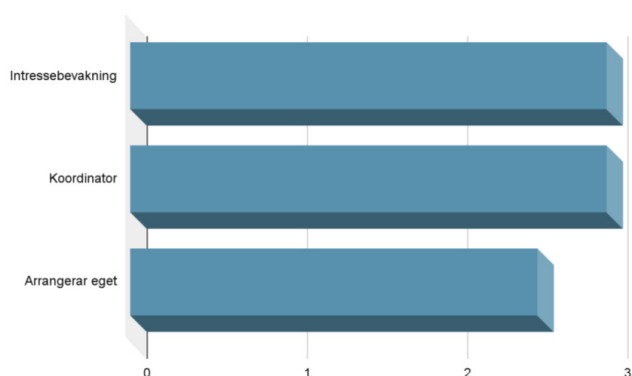

Diagram 11: Hur viktig är FSU inom det här området sett ur er förenings synvinkel? Samtliga föreningar fick ta ställning till rollen som nationell intressebevakare och påtryckningsorganisation i frågor som berör ungdomsverksamhet, rollen som koordinator och stöd för de regionala förbunden och deras medlemsföreningar samt rollen att arrangera och bedriva egen verksamhet. Föreningarna fick bedöma hur viktiga de anser att de här rollerna är på en skala från 1 (oviktig) till 5 (mycket viktig).

8.3. Öppna svar om samarbetet med förbunden

Föreningarna fick också öppna upp sina tankar om relationen till, och samarbetet med, det regionala förbundet och FSU via öppna svar i enkäten. Frågan till föreningarna löd: Hur skulle du vilja utveckla samarbetet mellan din förening och förbunden (både det regionala förbundet och FSU). Finns det exempelvis områden där er förening önskar mera stöd och hjälp av förbunden?

I det följande sammanfattar vi kommentarerna per region.

8.3.1 Föreningarna i Österbotten

Många föreningar vill att förbunden ska vara mer tillgängliga för att svara på frågor och ge stöd så att frivilliga inte känner sig ensamma. Direkt information via e-post om vad förbunden gör skulle också uppskattas.

Önskemål om öppnare nätverk där föreningsaktiva kan få kontakt med andra, antingen genom fysiska träffar eller digitala möten (t.ex. informationskvällar, kurser eller kaffeträffar via Teams).

En önskan finns om att förbunden, speciellt SÖU, ska synas mer regionalt och stötta med marknadsföring och synlighet. Vissa känner att de saknar kontakt med FSU och är osäkra på deras roll.

Många föreningar uttrycker behov av vägledning vid nya regeländringar, som laddstationer för elbilar eller tillståndskrav för evenemang. Här förväntas förbunden lobba mot beslutsfattare för förenklade direktiv och ge tydlig information.

Föreningarna ser fördelar med gemensamma utbildningar, nationell information, och en kanal där exempelvis ordförande från olika föreningar kan kommunicera (t.ex. en WhatsApp-grupp).

Trots kritik mot bristande hjälp och bemötande från vissa förbund, uppmanas de att fortsätta på inslagen väg, men med förbättringar i lyhördhet och stöd i byråkratiska frågor.

CITAT FRÅN DE ÖSTERBOTTNISKA FÖRENINGARNA:

Jag vet inte, men att bara finnas och svara på frågor är ganska viktigt så att man som frivillig inte känner sig helt ensam.

FSU har jag helt ärligt aldrig varit i kontakt med, vad jag minns aldrig heller har de kontaktat oss och deras verksamhet är inte så bekant för oss heller vilket tyder på att vi nog inte riktigt vet tillräckligt om dem med tanke på att de borde vara en rätt så viktig aktör inom området.

SÖU finns där som en hjälpan- de hand när den behövs.

Vi tar kontakt ifall det behövs och ifall problem uppstår, desto mer begär vi inte.

8.3.2 Föreningarna i Nyland

Stöd för att rekrytera och aktivera fler medlemmar, särskilt yngre, efterlyses.

Mer fokus på evenemang och aktiviteter som engagerar och lockar människor önskas.

Föreningarna önskar mer än bara råd – hjälp med bidragsansökningar, juridiska frågor, ekonomisk planering, och praktiska föreningsfrågor. Fler seminarier och utbildningar kring ekonomi, renovering och föreningsadministration efterfrågas.

Föreningarna vill ha bättre nätverksmöjligheter och samarbete mellan olika regioner, exempelvis gemensamma evenemang eller marknadsföring av band och evenemang för att optimera kostnader. Förslag om ett gemensamt seminarieveckoslut, där idéer och erfarenheter kan utbytas.

Önskemål om tydligare information kring stödmöjligheter, samt att förbun-

dens representanter besöker föreningarna för att presentera stöd och tjänster.

Föreningarna vill veta vilka tjänster och hjälpmedel förbunden kan erbjuda.

CITAT FRÅN DE NYLÄNDSKA FÖRENINGARNA:

Svår fråga. Arbets- och beslutsrättsfördelningen mellan KNUF, NSU och FSU överlappar varandra och blir diffust.

Vi har alltid fått allt stöd snabbt och smidigt när vi behövt nån form av stöd och info.

Både NSU och FSU fungerar i Helsingfors, så för vår del är nog VNUR en bra kontakt och fungerar i Raseborg.

En utmaning är att dagens människor har så mycket på gång och saknar traditionen för föreningsarbete/ansvar för en gemensam sak. Det "egna" är viktigare.

Vi behöver mer aktiva medlemmar. NSU har vissa bra service som vi utnyttjar.

Satsa mer på evenemang, händelser som människor kan delta i. Engagera folk.

8.3.3 Föreningarna i Åboland

Föreningarna ser stor potential i sina föreningshus och engagerade medlemmar men står inför utmaningar med att rekrytera yngre aktiva medlemmar, hantera ekonomiska svårigheter, och underhålla äldre lokaler.

Många kämpar med att upprätthålla engagemang och frivilligt arbete, medan dagens breda utbud av aktiviteter minskar intresset för traditionellt föreningsliv. För att möta dessa utmaningar önskar föreningarna mer konkret stöd från ÅUF och FSU i form av hjälp med bidragssök-

ningar, utbildningar, och samarbete med andra föreningar.

De vill också förnya verksamheten med lågtröskelaktiviteter som lockar nya generationer och skapa nätverksmöjligheter för att utvecklas tillsammans.

CITAT FRÅN DE ÅBOLÄNDSKA FÖRENINGARNA:

Vår förening kunde bli bättre på att kommunicera med ÅUF och/eller FSU. I nuläget har vi inte jättemycket att göra med dem. Tidigare har vi haft hjälp av ÅUF och tagit del av ordningsvaktsskurser och andra kurser. Vår förening kunde till exempel delta och utveckla olika evenemang i som ÅUF brukar hålla i, till exempel lilla talkodagen och så vidare.

Mera stöd och idéer för att utveckla styrelsearbetet. Hur lockar vi nya styrelsemedlemmar. Finns det exempel på en välfungerande förening. Vilken typ av verksamhet drar folk. Hur marknadsföra vår verksamhet.

Ibland kunde kanske konkret hjälp med genomförande av evenemang eller t.ex. koordinering av samarbeten mellan medlemsföreningar vara bra.

8.3.4 Föreningarna på Åland

Föreningarna efterfrågar mer information om FSU:s uppdrag och hur förbundet kan stötta deras verksamhet. Många känner knappt till FSU:s roll och erbjudanden. Konkreta exempel på FSU:s stöd och arbetsområden skulle vara värdefulla.

För att lokaler ska kunna bevaras och renoveras behövs mer ekonomiskt stöd, särskilt för materialkostnader. Utan detta riskerar lokaler att

förfalla, vilket hotar föreningarnas överlevnad.

Föreningarna önskar en tydligare översikt över vilka typer av stöd FSU erbjuder, för att kunna utnyttja dessa bättre.

Vissa föreningar har redan regelbunden kontakt med ÅLUF och är nöjda med stödet de får, men ingen ytterligare hjälp efterfrågas för närvarande.

Föreningarna ser att ökat stöd för renoveringskostnader och förbättrad kommunikation om FSU:s arbete skulle bidra till ett mer produktivt samarbete och ökad föreningsaktivitet.

CITAT FRÅN DE ÅLÄNDSKA FÖRENINGARNA:

Från vår sida vet vi knappt att FSU finns, konkret information om hur FSU jobbar/kan jobba för att hjälpa oss skulle uppskattas.

Vi tar kontakt när vi behöver hjälp, vi får även regelbundet frågan om vi önskar hjälp med något. För närvarande saknas områden där vår förening önskar mera stöd och hjälp av ÅLUF.

8.4 Föreningarnas syn på sin framtid

En väsentlig fråga i enkäterna handlade om föreningarnas syn på framtiden. Föreningarna fick svara på frågan: Som helhet, hur ljus/mörkt ser du på framtiden för er förening? Skalan gick från 1 (mycket mörkt) till 5 (mycket ljus). När samtliga 132 föreningar bedömer framtiden som helhet landar medeltalet på 3,45 (se diagram 12), men det förekommer variation mellan de olika regionerna. Föreningarna på Åland (3,75) och i Österbotten (3,69) ser överlag ljusare på framtiden än föreningarna i Nyland (3,26) och i Åboland (3,25).

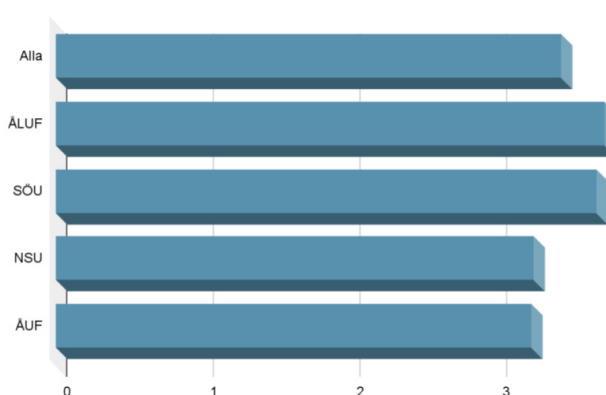

Diagram 12: Som helhet, hur ljus/mörkt ser du på framtiden för er förening? Skalan är 1 (mycket mörkt) till 5 (mycket ljus).

När man filtrerar fram ungdomsföreningarna ur materialet förtydligas bilden ytterligare (se diagram 13). Ungdomsföreningarna i Österbotten (3,73) och på Åland (3,57) ser ljusare på framtiden än ungdomsföreningarna i Nyland (3,12) och i Åboland (2,75).

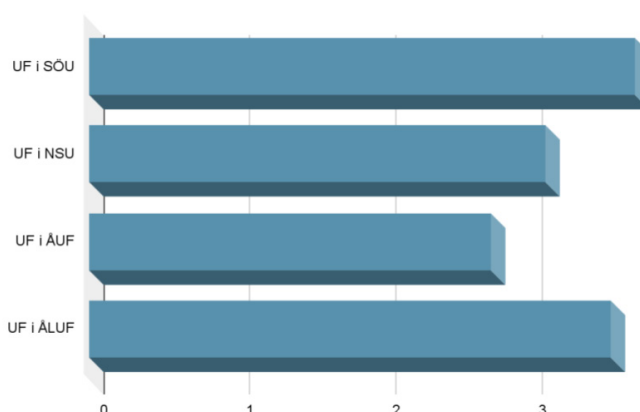

Diagram 13: Som helhet, hur ljus/mörkt ser du på framtiden för er förening? Skalan är 1 (mycket mörkt) till 5 (mycket ljus). Ungdomsföreningarna svarar.

Ett annat sätt att jämföra svaren om framtidstron är att syna de föreningar som ansvarar för ett föreningshus med de föreningar som inte ansvarar för ett föreningshus. Man kan se en relativt

tydlig skillnad mellan de här föreningarna. De föreningar som uppger att de inte ansvarar för ett föreningshus har en klart ljusare syn (3,94) på framtiden än de föreningar som uppger att de ansvarar för ett föreningshus (3,38).

En del av synen på framtiden handlar om ekonomin och de ekonomiska utsikterna för föreningarna. I enkäterna fick föreningarna besvara frågan: Om du ser 5-10 år in i framtiden. Hur stor är utmaningen med ekonomin för er förening då? Föreningarna fick bedöma de framtida ekonomiska utmaningarna på skalan 1 (ingen stor utmaning) till 5 (en mycket stor utmaning). Det sammantagna medeltalet för samtliga föreningar blev 3,55 (se diagram 14). Många ser alltså ekonomin som en stor utmaning i framtiden. Den största oron för ekonomin finns bland föreningarna i Åboland (3,94) och den minsta oron för ekonomin finns bland föreningarna i Österbotten (3,39)

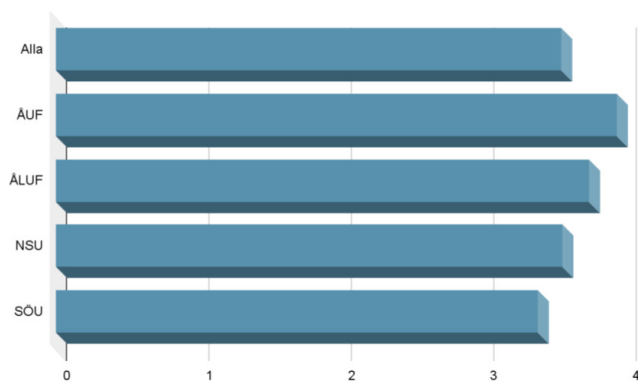

Diagram 14: Om du ser 5-10 år in i framtiden. Hur stor är utmaningen med ekonomin för er förening då? Skalan går från 1 (ingen stor utmaning) till 5 (mycket stor utmaning).

På en följdfråga får föreningarna också bedöma hur viktiga bidrag från offentliga medel och bidrag från finlands-svenska fonder och stiftelser kommer att vara i framtiden för verksamheten. På en skala från 1 (inte alls viktiga) till 5 (mycket viktiga) blir medeltalet för samtliga föreningar 4,59 för stöd från offentliga medel, och 4,71 för stöd från finlandssvenska stiftelser och fonder.

En annan aspekt på framtidstron handlar om återväxten i föreningarna. I enkäterna löd frågan: Om du ser 5-10 år in i framtiden. Hur stor är utmaningen med återväxten bland era medlemmar då? Skalen var igen 1-5, där 1 betyder ingen stor utmaning och 5 betyder en mycket stor utmaning. Medeltalet bland samtliga föreningar landade på 3,83 (se diagram 15). På den här frågan sticker de österbottniska föreningarna ut. Bland föreningarna i Österbotten ser man en mindre utmaning med återväxten (3,45) än bland föreningarna i Nyland, i Åboland och på Åland.

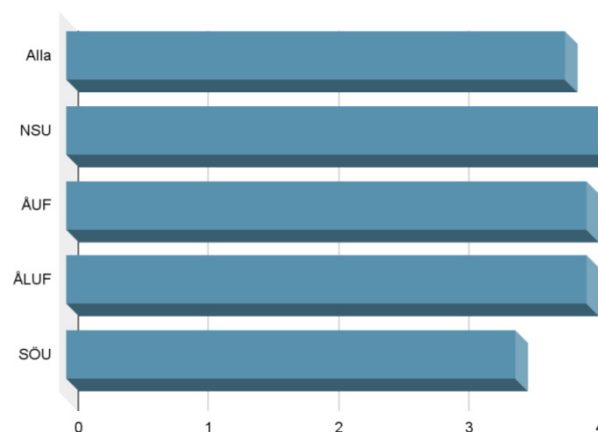

Diagram 15: Om du ser 5-10 år in i framtiden. Hur stor är utmaningen med återväxten bland era medlemmar då? Skalan är från 1 (ingen stor utmaning) till 5 (mycket stor utmaning).

Som bakgrund till frågan om återväxten kan man nämna en av grundfrågorna föreningarna fick besvara om nuläget. Den frågan löd: Hur stor andel (ungefärlig procent) av era medlemmar är 18 år eller yngre? Som vi kan se i diagram 16 är det mest frekventa svaret 0-10 % (47 % av föreningarna svarar så) och det näst mest frekventa svaret är 11-30 % (34 % av föreningarna svarar så). Bland föreningarna sticker de åboländska föreningarna ut. Bland föreningarna i Åboland uppger 62 % att andelen medlemmar under 18 år ligger mellan 0 och 10 %.

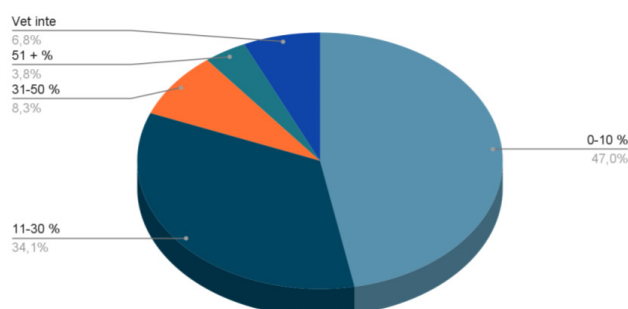

Diagram 16: Hur stor andel (ungefärlig procent) av era medlemmar är 18 år eller yngre? Samtliga 132 föreningar svarar. Svaren anges i procent.

På en följdfråga om återväxten fick föreningarna ta ställning till påståendet: Om 5-10 år har vår förening lockat med fler ungdomar än idag? Skalen för svaren var från 1 (det tror jag inte alls) till 5 (det tror jag på helt och hållet). Medeltalet för svaren blev 2,99 (se diagram 17). På den här punkten kan man se skillnad mellan regionerna. Föreningarna på Åland (3,5) och i Österbotten (3,39) tror i högre utsträckning att de i framtiden har lockat med fler ungdomar i verksamheten än föreningarna i Åboland (2,88) och i Nyland (2,6).

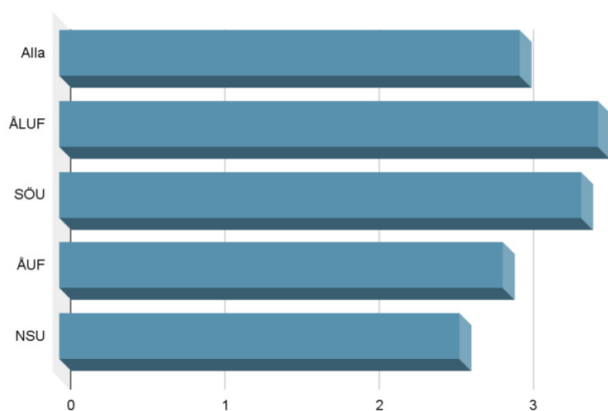

Diagram 17: Om 5-10 år har vår förening lockat med fler ungdomar än idag? Skalan är från 1 (det tror jag inte alls) till 5 (det tror jag på helt och hållet).

När man enbart synar ungdomsföreningarnas svar om framtiden framkommer relativt tydliga skillnader mellan regionerna (se diagram 18). Speciellt ungdomsföreningarna i Österbotten ser mindre utmaningar med ekonomin och återväxten än ungdomsföreningarna i de övriga regionerna. Utmaningarna upplevs överlag vara störst bland ungdomsföreningarna i Åboland. Sammantaget bedömer ungdomsföreningarna att återväxten är en större utmaning än ekonomin i framtiden.

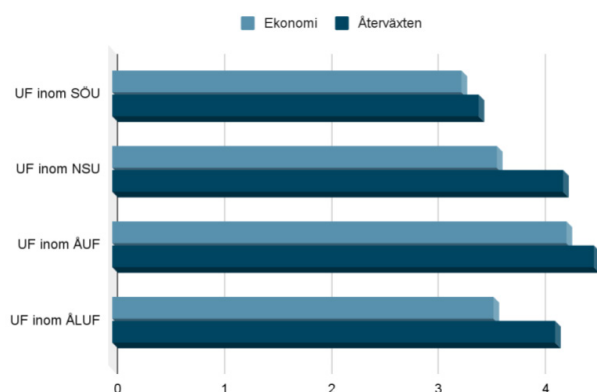

Diagram 18: Om du ser 5-10 år in i framtiden. Hur stor är utmaningen med ekonomin och med återväxten bland era medlemmar då? Skalan är från 1 (ingen stor utmaning) till 5 (mycket stor utmaning). Endast ungdomsföreningarnas svar.

8.5 Föreningarnas öppna svar om utmaningar och möjligheter

Avslutningsvis fick föreningarna via öppna svar kommentera frågan: Vilka möjligheter och vilka utmaningar ser du i er förening nu och under de närmaste åren? Och hur skulle ni som förening vilja anta och möta de utmaningar och möjligheter du nämner?

Öppna svar per region.

8.5.1 Föreningarna i Österbotten

En genomgående utmaning är att få nya personer, särskilt unga, att engagera sig i styrelsearbete och talkoaktiviteter. Många föreningar har svårt att hitta nya medlemmar och ersättare till äldre aktiva, vilket riskerar föreningarnas framtid.

De flesta föreningar kämpar med ekonomin. Renoveringsbehov av föreningslokaler är ett stort problem, särskilt då bidragsmöjligheterna har minskat. Höga uppvärmningskostnader och ökade elpriser har även påverkat driften av föreningshusen.

Föreningarnas lokaler spelar en central roll, särskilt i mindre samhällen där de kan vara de enda mötesplatserna. Många ser möjligheter i att utveckla och hyra ut lokalerna, men utmanas av kostnader för underhåll och renovering.

Samhällets ökade tempo och fler aktiviteter gör det svårare att locka människor till evenemang och engagera sig. Tidigare talkoanda har minskat, och flera föreningar överväger att anställa personal för att fortsätta verksamheten.

Många föreningar ser värde i att öka sin synlighet och har börjat satsa på personlig marknadsföring för att locka fler engagerade

medlemmar. De försöker visa att föreningsengagemang kan vara givande och roligt.

Samarbeten med andra föreningar och organisationer ses som en möjlighet för att bredda målgrupper och skapa nya aktiviteter.

CITAT FRÅN DE ÖSTERBOTTNISKA FÖRENINGARNA:

Talkojobbare är en utdöende sort.

Genom att erbjuda en bra verksamhet hoppas vi på att folk ställer upp på talko och vill stöda föreningen på olika sätt.

Men framtiden är ljus för folkparken, med i vårt gäng har vi allt från 12-60 som kommer på talko och bidrar till verksamheten på ett eller annat sätt, alltid ser man ett nytt ansikte när vi bjuder in till talko eller när vi behöver funktionärer till våra evenemang.

Vi har genomfört ett gediget strategiarbete för hur vi vill utveckla X (anonymiserat) de närmaste 5 åren och om vi följer den lyckas vi. Utmaningen är att upprätthålla en professionell ledning som har den rätta kompetensen + hur kompensera minskade talkoresurser.

Möjligheter: att vi verkar på en liten ort som förlorat all basservice. Föreningen fyller en funktion i form av att det är det enda stället där folk nu som då kan träffas.

Vi har nu lyckats involvera byns barn i verksamheten de senaste 6 åren, vilket märks då de som nu är 18 också börjar dyka upp på kulturkvällar och andra mer "vuxna" tillställningar där man stöder föreningen med sitt deltagande på ett annat sätt än barn & ung-

domsverksamheten gör (där är det ju föräldrarna som stöder). Vi tror på att denna utveckling fortsätter och det märks även med att vi tidigare lyckades locka bara lågstadiebarnen men nu även högstadiet pga de är vana med vår verksamheten och ser lokalen som ett ställe att umgås vid. Problemet är att vi inte hade samma verksamhet och inte lyckats intressera de som nu är i 20-30-årsåldern – det innebär för oss att vi har en hög medelålder i styrelsen.

8.5.2 Föreningarna i Nyland

Föreningshuset erbjuder oändliga möjligheter för aktiviteter, särskilt på landsbygden där det fungerar som en samlingspunkt.

Föreningar med engagerade medlemmar och styrelser kan utveckla verksamheten vidare.

Att samverka med närliggande föreningar kan öka evenemangens attraktionskraft och bidra till ekonomisk hållbarhet.

Regelbundna, kostnadsfria aktiviteter kan locka invånare och skapa större delaktighet och engagemang.

Det finns potential att rekrytera yngre medlemmar och styrelseledamöter, vilket kan tillföra nya perspektiv och idéer.

Många föreningar har svårt att rekrytera yngre aktiva medlemmar och hitta nya styrelseledamöter. Frivilligt engagemang minskar generellt, vilket påverkar föreningens verksamhet.

Stigande kostnader, minskande stöd och dyrare underhåll av lokaler är en ekonomisk utmaning för många föreningar.

Äldre föreningshus kräver omfattande underhåll och reparationer. Det är en tung arbetsbörda att arrangera evenemang för att finansiera dessa.

Många föreningar har svårt att förnya sin verksamhet och locka medlemmar, särskilt när dagens utbud av aktiviteter och hobbies är bredare.

Större fokus på individuella intressen, vilket minskar intresset för föreningsarbete.

Genom att erbjuda ungdomar möjlighet att ta ansvar för aktiviteter kan föreningen locka nya engagerade medlemmar.

Önskemål om att öka samarbetet med NSU och FSU, exempelvis genom gemensamma seminarier eller marknadsföringsstöd.

Förnya aktiviteter och öka tillgängligheten: Anordna fler lågtröskelaktiviteter som lockar alla åldrar och skapar större delaktighet i bygemenskapen.

Effektivisera ekonomin och söka stöd: Föreningarna behöver hjälp med att söka stöd och bidrag för att kunna upprätthålla lokaler och utveckla verksamheten.

Utbildningar och stöd för administration och underhåll: Utbildningar inom ekonomi, bokföring, renovering och juridiska frågor kan stötta föreningarna i deras vardagliga arbete.

Föreningarna uttrycker ett behov av mer samordnat stöd och konkreta verktyg från förbunden för att möta både de kortsiktiga och långsiktiga utmaningarna.

CITAT FRÅN DE NYLÄNDSKA FÖRENINGARNA:

Vår styrka ligger i potentialen att konstant locka med nya styrelsemedlemmar via daghemsverksamheten i vårt hus. Jag tror att en förening behöver en balansgång av gamla ravar och nya vindar i styrelsen. Styrkan ligger i att en stor del av byn har en anknytning till huset och verksamheten. Utmaningen är troligtvis att aktivera dessa bybor även i framtiden och att upprätthålla den gemensamma viljan att bevara föreningsgemenskapen i byn till den grad, att krafterna även räcker för talkoarbete och engagemang i verksamheten. Det tar en hel del, men det ger ännu mer. Den andra utmaningen ligger i att genuint engagera ungdomarna i byn. Jag tror vi behöver ge ansvar och frihet till ungdomarna att själva ordna verksamhet, för att engagera dem.

8.5.3 Föreningarna i Åboland

Intresse för föreningens evenemang finns, särskilt bland både fastboende och delårsboende.

Att satsa på verksamhet för barn och unga ses som en väg för att engagera nästa generation och skapa kontinuitet.

Möjlighet att dela resurser och erfarenheter mellan föreningar, exempelvis genom gemensamma projekt, kunskapsutbyte, och användning av praktikanter och volontärer.

Många föreningar kämpar med höga kostnader för värme, fastighetsskatt och renovering, samtidigt som möjligheten till bidrag har minskat.

Svårigheter att rekrytera nya styrelsemedlemmar, särskilt yngre personer, och att hålla motivationen uppe för de få aktiva.

Styrelsearbetet är ofta arbetsdrygt och administrativt krävande, vilket gör det svårt att orka både med husunderhåll och att skapa ny verksamhet.

Föreningarna efterfrågar stöd i form av idéer, praktisk hjälp och ett effektivare sätt att hantera styrelsearbete och verksamhet.

CITAT FRÅN DE ÅBOLÄNDSKA FÖRENINGARNA:

Största utmaning är att hitta motivationen till styrelsearbetet och nya styrelsemedlemmar. Det är inte motiverande att ordna verksamhet i X (anonymiserat) då det är svårt att locka deltagare ut till byn/periferin.

Genom att aktivt rikta vår verksamhet till barn och unga tror jag att det finns en stor möjlighet att engagera de unga i föreningens verksamhet. Vi bör i allt större utsträckning rikta vår verksamhet till barn och unga och inför nästa säsong sommaren 2025 kommer vi att särskilt arrangera program för denna målgrupp.

Vi har en stor utmaning med en husrenovering som vi börjat förbereda oss på. Har granskat huset, gör nu kartläggningar och sen är det att få in pengarna. Sen göra.. hoppas på att det inte tar energin av styrelsen.

8.5.4 Föreningarna på Åland

Den fåtaliga befolkningen på mindre orter gör det svårt att rekrytera nya medlemmar.

Gamla föreningshus kräver omfattande renoveringar och underhåll, vilket är en stor ekonomisk belastning.

Nya lagkrav försvårar föreningsdriften och gör det mer kostsamt och tidskrävande.

Föreningarna har få aktiva medlemmar som får bära en tung börda, särskilt i styrelsearbetet och administrationen.

Utmanande att locka ungdomar till föreningen, då konkurrensen från andra aktiviteter är stor.

CITAT FRÅN DE ÅLÄNDSKA FÖRENINGARNA:

Vår förening behöver hitta en marknad och intressenter för frivilligarbete inom den egna kommunen.

Med enbart ett 10-tal ungdomar i kommunen är föreningens kärnverksamhet mer att skapa gemenskap mellan generationer och genom föreningshuset ge invånarna och övriga föreningar i kommunen möjlighet att utöva olika typer av verksamheter. Det vi skulle behöva är fler aktiva inom föreningen. Lasset som de fåtalet aktiva föreningen har nu bär är för stort.

Arbeta för att skapa en positiv syn på frivilligarbete inom föreningen och motivera fler att bidra till föreningens framtid.

8.6 Är glaset halvfullt eller halvtomt? Optimistiska och pessimistiska ungdomsföreningars syn på sig själva och sin framtid.

Den enkät vi sände till alla lokala föreningar inom FSU lyckades långt över förväntan. Svarsprocenten var ypperlig, representativiteten var högst tillfredsställande och föreningarna levererade genomtänkta svar; de skall därför ha ett stort tack för att de markant bidragit till denna genomlysning av ungdomsrörelsen.

Vid vår genomgång av svaren blev det dock uppenbart att det ännu fanns vissa aspekter på föreningarnas verksamhet som kunde vinna på att ytterligare belysas. Detta motiverade oss till att genomföra en fördjupad enkät kring dessa aspekter. Uppläggningsen blev här den följande:

UTIFRÅN frågor som kartlade föreningarnas syn på sin egen situation och sin framtid så kunde vi finna fram till föreningar vilka hade en positiv, respektive föreningar vilka hade en mer negativ syn rörande dessa frågor. För enkelhetens skull väljer vi att kalla dessa för optimisterna respektive pessimisterna.

TILL FÖLJANDE valde vi ut fyra föreningar vi klassat som optimister och fyra som klassats som pessimister. Vi gjorde dessa val så att vi även fick en rimlig regional spridning av föreningarna i bägge grupperna och att det även fanns en rimlig motsvarighet i de kontexter föreningarna i respektive grupp verkade i.

DET FRÅGEFORMULÄR som vi sände dessa föreningar bestod dels av frågor som var gemensamma för samtliga föreningar, dels av frågor som var specifika för respektive grupp.

I SYFTE att ge föreningarna möjlighet att inkomma med så direkta, kanske stundom obekväma, svar som möjligt så garanterade vi föreningarnas och svarens anonymitet. I vår redovisning av resultat kommer vi sålunda inte att namnge föreningar.

**Även denna gång var
responsen från förningarna
mycket glädjande; samtliga,
utom en, föreningar inkom med
genomtänkta och
konstruktiva svar på våra
frågor. Enkätens frågor
redovisas separat i en bilaga.**

(Bilaga 2)

**Vilka iakttagelser flöt då upp till ytan
i denna fördjupade enkät?**

Vad gäller föreningarnas syn på vad som man upplevt som de största utmaningarna under de senaste 10 – 15 åren så verkar det finnas en viss skillnad i hur grupperna ser på saken. Flera bland optimisterna pekar på föreningens ekonomi, ofta anknuten till föreningshuset, som en utmaning som varit stor. Därtill lyfter en förening även fram något som är en tydlig akilleshäla för frivilliga, små föreningar, sjukdomsfall hos nyckelpersoner.

En utmaning som alldeles tydligt förenar de mer pessimistiska – men inte alls på samma sätt de optimistiska – föreningarna, är att man upplever att det varit, och är ytterst svårt att rekrytera nya medlem-

mar, krafter till föreningen. Speciellt betonar man att det varit vanskligt, inte bara att få nya yngre medlemmar, utan speciellt att få folk att axla ansvar för verksamheten i exempelvis föreningens styrelse. Dessa bekymmer uttrycks på bland annat följande sätt:

De största utmaningarna har varit att hitta folk som orkar engagera sig i verksamheten och driva den framåt.

Rekrytera nya personer till styrelseposter är utmanande, speciellt yngre. Ibland är det t.o.m. svårt att få till en styrelse för att kunna fortsätta med verksamheten.

Den största utmaningen under de senaste 10 åren har varit att få nya unga medlemmar engagerade i ungdomsföreningens verksamhet..... Unga har deltagit i dessa evenemang, men att få dem aktiva i styrelsen är trots inval svårt.

Ytterst grovt kunde man kanske säga att de optimistiska föreningarna har brottats med mer handgripliga utmaningar medan de pessimistiska tampats med utmaningar kring rekrytering av nya medlemmar och framför allt ansvarsbärande personer; utmaningar som kan kopplas till föreningarna fortsatta existens som livskraftiga aktörer.

En naturlig följdfråga blev varför man i föreningen menar att man lyckats, respektive inte så bra lyckats att omhänderta de utmaningar man upplevt.

Här kunde man måhända säga att de optimistiska föreningarna sjunger i en nog så gemensam tonart. Bland skälen till att man överkommit utmaningar lyfter en förening fram glädjen och nyttan för byn att man bedriver ungdomsföreningsverksamhet, en annan förening betonar att en ny styrelse förnyat tillvägagångssätt och lyckats trygga ekonomin vilket medfört att ledamöterna kunnat sätta tid på viktigt arbete. Man lyfter bland dessa föreningar även fram att ortens yngre generationer engagerat sig i både föreningens och andra aktörers evenemang på orten.

Bland föreningarna som ser mörkare på nutid och framtid ser man mer varierande skäl till att utmaningarna stundom blivit väl stora. Här ser vi även tydliga tecken på att föreningarnas verksamhetsförutsättningar varierar till följd av den kontext de existerar i; skillnaderna mellan mer rurala kontra, mer urbana miljöer kommer här till ytan. Föreningar som verkar i en mer rural miljö betonar att bristen på medlemmar långt är kopplad till miljön som föreningens verkar i.

Vi är en liten kommun med enbart drygt 350 invånare. De som bor här ska fördelas mellan olika typer av verksamheter. Många är med i en, men vill inte vara med i flera. Därtill verkar vi i en miljö med kraftigt minskande antal barn & ungdomar.

Samtidigt, lite kopplat till ovanstående, lyfter man fram svårigheterna att få folk att axla mer ansvarstungda positioner

Speciellt yngre personer verkar ha svårt att vilja ta ansvar och syssla med styrelsearbete som i mångt och mycket kan vara väldigt administrativt. Det administrativa intresserar inte. Det praktiska arbetet är det lättare att folk att vara med och hjälpa till med.

Att verka i en större, mer urban och även mer tvåspråkig miljö ser ut att lyfta fram andra svårigheter då det gäller att tampas med utmaningar rörande bland annat nyrekrytering av speciellt yngre medlemmar. Detta uttrycks på bland annat följande sätt:

Orsakerna till situationen kan tänkas vara den långa pausen i verksamheten fram till 2016 då barnen och de ungainte fått inblick i ungdomsföreningsverksamhet, stadsmiljön erbjuder också mångahanda hobbymöjligheter som konkurrerar och ett mindre antal barn föds i familjerna eller inga alls. Tvåspråkigheten binder inte till svensk-språkig ungdomsföreningsverksamhet.

Samtidigt som vi här lyfter fram kontextens betydelse för föreningarnas verksamhet så vill vi understryka att kontexten ingalunda ensamt eller ens nödvändigtvis starkt förklarar varför vissa föreningar lyckas bättre, andra sämre att tampas med dagens utmaningar. Ett tydligt tecken på föreningarnas mående har att göra med andra, troligen viktiga, faktorer är att vi bland våra optimister har föreningar vilka verkar i kontexter som mycket motsvaras av kontexterna för våra mer pessimistiska föreningar.

Då det kommer till huruvida och hur föreningarna möter upp unga och deras intressen samt i vilken utsträckning man också lockat unga med i föreningen och dess verksamhet så är skillnaderna mellan de optimistiska och de mer pessimistiska föreningarna märkbara.

En förening som ser ljust på sin situation lyfter bland annat följande:

Vi har försökt att inkludera dom i allt vad vi gör vid föreningshuset direkt för att de ska få en

meningsfull uppgift i vår "föreningsfamilj" så en balans mellan att de får vistas i ungdomslokal på egen hand på kvällar och helger, men också ordna mini disco och andra evenemang åt lågstadieskolorna, de tror jag är en av orsakerna varför vi för tillfället har många aktiva ungdomar.

En annan optimistisk förening betonar att man lyckas i sitt arbete med barn och samarbete med den lokala lågstadieskolan och andra föreningar samt att föräldraföreningen börjat använda föreningshuset. En tredje förening framhåller att de unga på orten på senare år allt mer uppskattat och börjat delta i olika lokala evenemang. Man betonar också följande, - vilket markant skiljer sig från en lång rad kommentarer från de mer pessimistiska föreningarna:

Vi har lyckats få unga vuxna med i föreningens styrelse och också lockat unga vuxna med i fastighetsbolagets styrelse, somger dem möjlighet att lära sig styrelsearbete.

Bland föreningarna som ser mörkare på sin situation och framtid är tongångarna nog så annorlunda. Här framkommer även att utmaningarna gällande verksamhet för barn respektive ungdom kan se olika ut, man säger sålunda:

Vad gäller barnverksamheten har vi haft en någorlunda nivå på verksamheten, delvis tack vare stöd av ÅUFs aktiviteter som vi aktivt tagit del i. Men vad gäller ungdomar har vi inte lyckats överhuvudtaget.

En annan förening menar att man nog över åren lyckats bra med att locka med unga i verksamheten men att det nu verkar gå nedåt igen. Som ett slag av förklaring till den aktuella situationen säger man:

Byn är liten och ifall att många ungdomar inte är så aktiva eller umgås på annan ort ett tag så får man snabbt ett hål i tidslinjen när inga ungdomar använder våra lokaler eller kommer på våra evenemang.

Ett läge som säkerligen inte är alldeles ovanligt bland föreningar illustreras av en förening som rörande ungdomsverksamhet bara konstaterar:

Vi har inte någon speciell verksamhet för ungdomar utan erbjuder istället traditionella aktiviteter för alla åldrar (bingokvällar, midsommarkransbinding). Vi försökte tidigare ordna mer ungdomsverksamhet, men när det finns ca 5-10 ungdomar är

det kommunens ungdomsledare som erbjuder dem en bättre miljö.

Man kunde, på basen av ovanstående citat förledas tro att skillnaderna mellan de optimistiska och pessimistiska föreningarna kommer sig av att man verkar i klart olika kontext vilka till bland annat invånarantal klart skiljer sig åt. Som vi nämnt tidigare är detta inte fallet; på det hela taget liknar våra två grupper varandra rimligt mycket.

Men ger då svaren hittills någon fingervisning om vilka omständigheter som ser ut att leda i riktning mot en mer positiv, respektive mer negaativ utvecklingsspiral då det gäller föreningarnas arbete och deras arbetet med barn och speciellt ungdom? Utifrån sett får vi bilden att det det lite ser ut som en "hönan – ägget" situation; leder ett inflöde av ungdomar i en förenings verksamhet till att man även mer allmänt ser sin situation och verksamhet i ljusare färger eller är det så att en förening som, av olika skäl, ser ljust på sin situation även lyckas med utmaningen att finna verksamheten som bidrar till att man lyckas enrollera mer ungdomar? Det korrekta svaret torde vara att dessa fenomen så att säga korsbefruktar varandra i de optimistiska föreningarna medan ingendera fenomenet i de pessimistiska är tillräckligt starkt för att en sådan korsbefruktnings skulle kunna ske..

Beträffande behovet av och faktiskt samarbete med övriga aktörer i föreningens omgivning, såsom kommunen, näringslivet, andra föreningar och förbund inom ungdomsrörelsen, så framträder det åter skillnader mellan optimisterna och pessimisterna. De förra beskriver i positiva termer olika existerande samarbeten; detta illustreras väl då företrädare för en förening konstaterar att

.... nya idéer får man nästan alltid när man ser hur andra jobbar.

För de mer mörksynta föreningarna gäller att man nog betonar att samarbete med andra aktörer är önskvärt och något man gärna strävar efter. Någon förening beskriver även i positiva ordalag de samarbetsrelationer som man har. Samtidigt lyfter föreningarna olika utmaningar; man konstaterar bland annat att

... vi söker samarbete med andra lokala föreningar men min uppfattning är att de flesta har svårt med personresurser.

En förening ger även uttryck för en viss, lätt defaitistisk syn på samarbete med kommunen då man konstaterar

Kommunen som samarbetspartner har säkert blivit aktivt bortglömd då vi som svenskspråkiga är en liten minoritet.

Denna kommentar leder åter lätt till att man kan misstänka att samarbetsmönstren långt är beroende av den kontext en förening befinner sig i. I ett visst slag av kontext är det lättare att skapa samarbetsmönster än i en annan. Detta kan säkert äga en viss riktighet men samtidigt kan vi konstatera att föreningar som verkar i nog så liknande sammanhang uppvisar olika slag av samarbetsmönster utåt. Detta i sin tur pekar på att samarbetsambitionerna långt även kan vara avhängiga av hur väl en förening mår och verkar i olika avseenden.

Vi ställde optimisterna även frågan om de utifrån sina egna erfarenheter har tankar som föreningar som inte mår så bra kunde reflektera över. Här lyfter föreningarna ganska enstämmigt upp att föreningens verksamhet skall kännas rolig och meningsfull att ta del av. En förening uttrycker detta på följande sätt

Man borde hitta verksamhet som drar människor med något gemensamt intresse och som har roligt tillsammans.

Samtidigt framhåller man behovet av, eller kanske mer en förhoppning om intern dynamik i föreningen då man säger

Att få aktiva med för att sköta vardagens administrativa praktiska arbete är nog jobbigt. Det är viktigt att funktionärer byts ut så att inte samma personer drar föreningen i totalt år.

Avslutningsvis undrade vi om föreningarna har frågor som de anser att det vore viktigt att denna genomlysning av ungdomsrörelsens organisering och verksamhet skulle granska. Här pekar svaren inte så mycket på frågor som borde, eller kunde granskas. Snarare lyfter föreningarna fram frågor och omständigheter där de skulle vara betjänta av att så att säga få hjälp. Man är intresserad av att veta hur övriga föreningar sköter sina ekonomiärenden, kassörsjobb och bokföring och vilka uppgifter som man avdelat ordföranden, viceordföranden och kassörer. Ävenså är man intresserad av hur styrelsesammansättningen och åldersfördelningen ser ut i ungdomsföreningarna över lag. Man efterfrågar även vägledning för hur man kunde underlätta det administrativa arbetet i föreningarna för att kunna locka fler att delta i styrelsearbetet. Slutligen efterlyser man att det skulle skapas en idébank

med verksamheter för folk i olika åldrar samt noterar att det finns ett behov för föreningarnas marknadsföring av sina verksamheter.

Ovanstående kommentarer förefaller tydligt peka på att det bland lokalföreningarna - oberoende om man så att säga ser ljus eller mörkt på framtiden - finns ett genuint intresse att få mer kunskap om hur man har det och verkar i andra lokalföreningar. Uttalandena om olika slag av information och stöd rörande bland annat styrelsearbete och tips och råd om verksamheter kunde ses som önskemål som både de regionala ungdomsförbunden och centralförbundet har skäl att reflektera kring.

Vår fördjupade enkät pekar klart på att nya stödåtgärder av detta slag kunde tjäna inte bara de föreningar som för en kamp för fortsatt verksamhet utan även de som idag ser ljusare på sin framtid.

8.7 Case Gerby UF

I jakten på föreningar som utmärker sig och som tänker annorlunda, återfinns Gerby UF i Vasa, Österbotten. Det är en förening som har starka anor och traditioner men som året 2022 genomgick en verksamhetskris där aktiva och engagemang saknades. Det var dags för en förändring och den kom med besked.

Så här såg det ut 2022 i media:

Gerby UF har under året genomgått stora förändringar. På årsmötet i tisdags meddelades att flera styrelsemedlemmar lämnar föreningen efter lång och trogen tjänst, och om inte nya styrelsemedlemmar engagerar sig snabbt, riskerar föreningens framtid att vara hotad. Ove Wiklund, ordförande för Gerby UF, berättar att föreningen just nu inte har tillräckligt med aktiva medlemmar för att kunna fortsätta verksamheten som tidigare.

Så som situationen ser ut nu får vi inte ihop en styrelse för kommande verksamhetsår. Alternativen är att lägga föreningen på is eller att avsluta den. Det är i princip de två alternativ vi har.

Föreningens arbete är annars relativt enkelt: att hyra ut lokalen och ta hand om den. Ändå finns hopp, och föreningen har kallat till ett extrainsatt möte den 26 april i hopp om att hitta nya styrelsemedlemmar.

Gerby ungdomsförening grundades 1928 och har haft en lång historia av verksamhet för ungdomar och andra i samhället. Trots utmaningarna har föreningen under de senaste åren fortsatt att hyra ut sin lokal och hållit ekonomin under kontroll, men bristen på nya medlemmar för att driva verksamheten framåt är en fortsatt utmaning.

Så här 2025:

Gerby UF har genomgått en förändring med sin nya styrelse, som innebär ett nytt sätt att arbeta. Därmed har fokus flyttats från traditionella strukturer till en mer flexibel och behovsorienterad approach. Här handlar det inte längre om fasta traditioner, utan om att skapa en känsla av gemenskap och engagemang där ungdomar kan mötas och umgås. De äldre generationerna är fortsatt en dominerande grupp, men de skapar nu fler möjligheter för de unga att vara med och bidra.

Föreningen organiserar en rad nya projekt som loppar, samkväm och andra aktiviteter som lockar och engagerar. Istället för att driva storskaliga eller traditionella teaterprojekt, prioriterar de gemenskapsprojekt som skapar en avslappnad atmosfär där deltagarna kan umgås och ha roligt utan krav. Det är en plats för de unga att utvecklas, jobba tillsammans och känna sig delaktiga i vad som händer, men utan att behöva följa strikta regler eller förväntningar.

Det här är en positiv förändring som bjuder in ungdomar att aktivt delta i skapandet av sin egen fritid och föreningsliv.

Exempel på Gerby Ufs nya verksamhet: Rainy Day Café

Målet med Rainy Day Café är att skapa en naturlig samlingspunkt i Gerby, där till exempel barn eller personer som är ute på promenad kan ta en glasspaus. Under våren delades glasspass ut till ungdomarna i området, bland annat som belöning för deras slutbetyg i skolan. Detta är ett sätt att sprida budskapet om glassbaren och ge ungdomarna möjlighet att komma och bekanta sig med stället. Rainy Day Café har snabbt blivit en plats där ungdomar kan träffas, umgås och ta en paus i en trivsamt och avslappnad miljö, och ger Gerby en ny dynamik under sommarmånaderna.

8.8 Sammanfattning

132 föreningar besvarade enkäten

GOD nivå på representativiteten i enkäten

ÖVERLAG utgör ungdomar en förbluffande låg andel av medlemmarna i föreningarna

FÖRENINGARNA i Åboland, Österbotten och på Åland upplever att de regionala förbunden som helhet uppfyller sitt uppdrag väl. I Nyland är föreningarna mer kritiska

KOMMUNIKATIONEN mellan förbundet och föreningarna i Nyland upplevs vara sämre än på andra håll i Svenskfinland

FÖRENINGARNA ger svaga betyg till FSU på samtliga delområden. Bland annat intressebevakningen, stödet till fältet och FSU:s egen verksamhet får klena vitsord av föreningarna

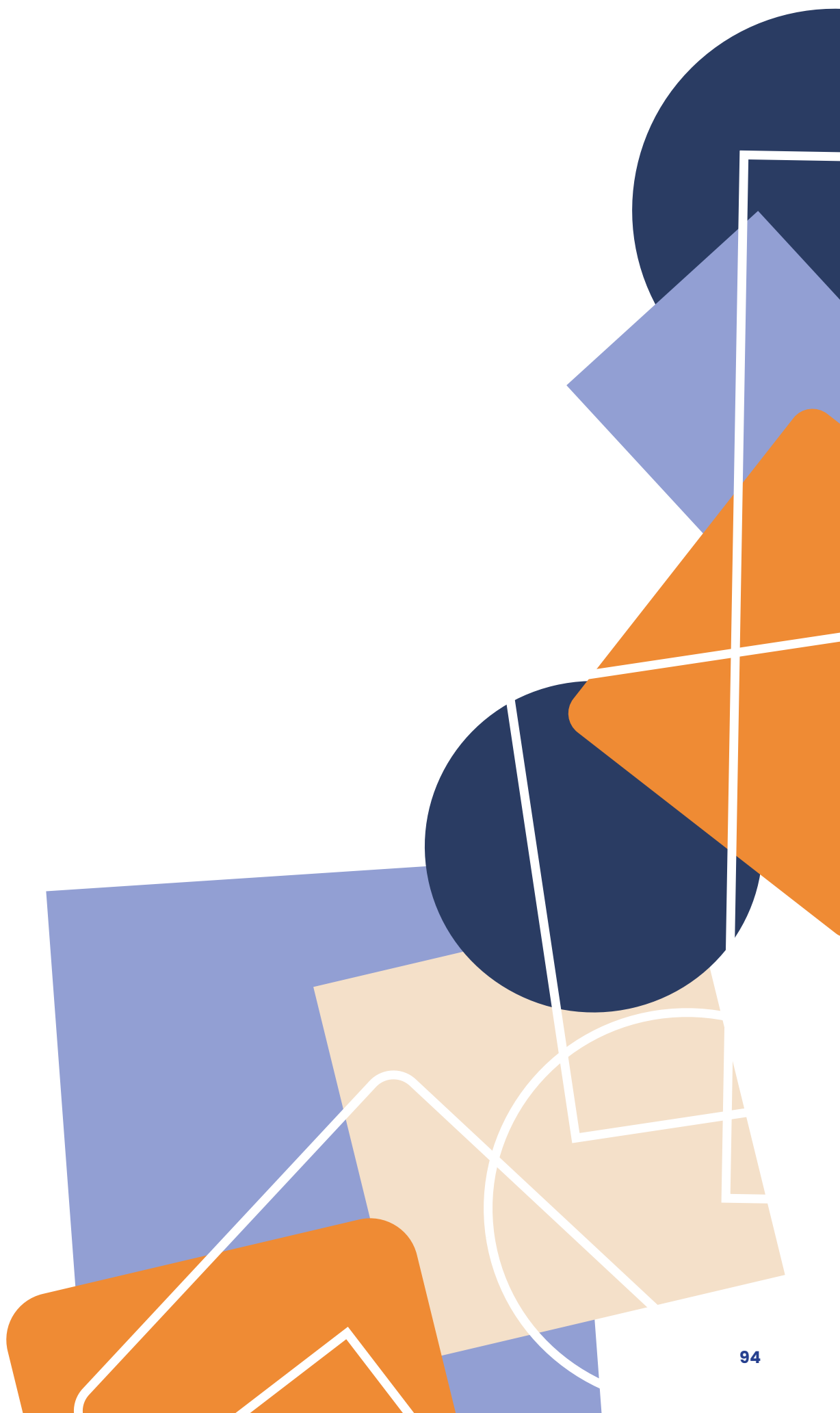
FÖRENINGARNA i Österbotten och på Åland ser överlag ljusare på framtiden än föreningarna i Nyland och i Åboland

FÖRENINGAR som inte ansvarar för föreningshus ser ljusare på framtiden är föreningar som ansvarar för föreningshus

FÖRENINGARNA i Österbotten ser överlag ljusast på framtiden beträffande ekonomi och återväxten

FÖRENINGARNA i Nyland har sämst tro på att man har lyckats med fler ungdomar om 5-10 år

FÖRENINGARNA signalerar ett genuint intresse för att få veta mera om hur verksamheten bedrivs i andra föreningar

9. SLUTSATSER OCH VÄGAR FRAMÅT

Vi har nu kommit så långt i denna genomlysning av ungdomsrörelsen att det är skäl att anlägga ett helhetsperspektiv. Här kommer vi alltså med mer generella slutsatser om situationen för ungdomsrörelsen och därtill levererar vi vår syn på hur ungdomsrörelsen kunde navigera framåt i ett starkt föränderligt samhälle. De mer generella slutsatserna ges i form av en SWOT-analys (styrkor – svagheter – möjligheter – hot). Därefter dryftar vi den starkt föränderliga omvärlden och hur FSU kunde och borde positionera sig och verka i denna. Avslutningsvis skisserar vi i form av tre olika scenarier alternativa vägar framåt för ungdomsrörelsen.

9.1 SWOT

I det här kapitlet görs en klassisk SWOT-analys, som bygger på det material som tidigare har redovisats för i den här rapporten. En SWOT-analys är ett hjälpmedel där man benär ut styrkor, svagheter, möjligheter och hot för att få en strategisk överblick av en utmaning. I det här fallet är utmaningen den organiserade ungdomsrörelsens nuläge och framtid i Svenskfinland. SWOT är en engelsk akronym av orden Strengths, Weaknesses, Opportunities och Threats.

STYRKOR

ÄVEN OM VARIATIONEN ÄR STOR så förekommer det på vissa håll, både inom förbunden och föreningarna mycket engagerade ledare och även anställd personal.

DEN STYRKA SOM FINNS HOS PERSONALEN är kompetensen - flera är utbildade inom området kring ungdomsarbete och kultursektorn och besitter en grundkunskap som på ett bra sätt betjänar fältet och kan bidra till att ny verksamhet uppstår.

INOM FLERA AV DE REGIONALA FÖRBUNDEN sker ett nytänk om förbundens framtida roll i förhållande till både föreningarna och till övriga aktörer i regionen.

DEN NUVARANDE RESURSERINGEN av ungdomsrörelsen via statsbidrag och bidrag från privata fonder och stiftelser - ligger, i sig, på en hyfsat bra nivå.

MÅNGA FÖRENINGAR (och delvis förbund) förfogar över värdefulla markfastigheter på sin ort. Fastigheterna är ofta belägna på de mest centrala platserna på orten.

RÖRELSEN HAR TRADITIONELLT FUNGERAT, och fungerar delvis fortfarande, som en plantskola för finlandssvenska ungdomar att förkovra sig i de aktiviteter föreningarna erbjuder.

VERKSAMHETERNA TAR SIG I UTTRYCK på nya sätt - i en del miljöer finns välfungerande samarbete även med det offentliga - t.ex. ungdomsarbete med kommuner.

DET UPPSTÅR NYA FORMER AV GEMENSKAP även i stadsmiljöer, där kopplingen till UF-rörelsen inte är traditionell eller typisk.

TVÄRSEKTORIELLA SAMARBETEN FINNS och är omtänkta - UF-rörelsen har ett på många sätt starkt varumärke, men det beror givetvis på region, kommun och aktör. Förväntningarna på UF-rörelsen har varit gemenskap och aktivitet och på många ställen uppfylls detta.

SVAGHETER

HELA UNGDOMSRÖRELSEN – ALLA NIVÅER; centralförbund, regionala och lokala förbund samt medlemsföreningar – kännetecknas av en markant brist på ungdomar.

SITUATIONEN UNDERSTRYKES av att man på ytterst många håll, i intervjuer och enkäter, lyfter fram att rekryteringen av unga är en ytterst stor och problematisk utmaning som man har ytterst svårt att lyckas med.

GEMENSAMT FÖR PARTERNA inom ungdomsrörelsen är att ekonomin är en stor utmaning. På gräsrotsnivå handlar det långt om att de - oftast gamla - föreningshusen och deras behov av renoveringar utgör en massiv ekonomisk börda. På nivån av förbund förefaller det mer handla om att de löpande utgifterna, för personal mm, generellt har en stigande trend samtidigt som inkomsterna har svårt att hålla samma tillväxttakt.

ÖVER EN LÄNGRE TIDSPERIOD, typ senaste 15 åren, har statsbidragens andel av ungdomsrörelsens intäkter stadigt sjunkit på de privata bidragens (fonder, stiftelser) bekostnad.

UNGDOMSRÖRELSEN, närmare bestämt FSU har över åren – komparativt sett – varit föga framgångsrik i sina ansökningar om olika slag av statligt stöd.

UNGDOMSRÖRELSEN HAR en till synes hierarkisk organisationsmodell med ett centralförbund, fyra regionala förbund, ett antal lokala förbund samt lokala föreningar. Den faktiska verksamhetslogiken är dock att organen, aktörerna på de olika nivåerna lever sina egna liv, bedriver sina egna verksamheter utan desto mer kommunikation eller koordinering nivåerna emellan. Inom rörelsen som helhet finns nu 30 månadsanställda medarbetare, varav nio har titeln verksamhetsledare och sex har titeln koordinator. Följder som kan uppstå ur detta är bland annat dubbelarbete, behov av ytterligare mer personal.

MÄTARNA VISAR OCKSÅ TYDLIGT att det finns röda trafikljus man måste reagera snabbt på. Samtidigt syns tydligt att kopplingen till ungdomssektorns medel behöver flera aktiva under 29.

CENTRALFÖRBUNDET FSU:S verksamhetsprofil ter sig något otydlig och måhända även olycklig. Man saknar en synlig, proaktiv ungdomspolitisk intressebevakning samtidigt som FSU bedriver en hel del egen ungdomsrelaterad verksamhet av olika slag.

TILL DETTA KAN LÄGGAS till de skäligen svaga resultaten i ansökningarna av statsbidrag av olika slag. Här noterar man med häpnad att FSU här inte i nämnvärd grad i detta ansökningsförfarande involverat och tagit hjälp av de regionala förbunden och de kompetenser dessa besitter.

ORGANISATIONSSTRUKTUREN I NYLAND ter sig särdeles svårgenomtränglig både internt och externt. Strukturen med fyra organisatoriska lager (förening, lokalt förbund, regionalt förbund och centralförbund) kan svårigen försvaras varken ur ett resursmässigt eller organisatoriskt perspektiv.

STYRELSEMEDLEMMARNA INOM FSU är tillsatta utifrån regionala meriter. Resultatet blir att vissa styrelsemedlemmar främst ser till egna regionala intressen framom helheten inom FSU.

DET SAKNAS MANDATPERIODER för medlemmarna i förbundens styrelser. Detta leder till att omsättningen på styrelsemedlemmar i många fall är mager. I förlängningen innebär detta ett hinder i en förnyingsprocess av rörelsen.

SÅVÄL INOM FSU:S STYRELSE som mellan verksamhetsledarna råder en regional splittring. Dragkampen om resurserna har lett till en osund tävlan, med ansträngda relationer som följd.

VERKSAMHETEN INOM RÖRELSEN vilar nu i huvudsak endast på ett ben: teater. Visserligen bedriver föreningarna en bred verksamhet, men totalt sett kan man fråga sig om inte rörelsen i sin nuvarande skrud i första hand är ett teaterförbund?

GIVET OVAN FÖRTECKNADE UTMANINGAR är avsaknaden av ett kontinuerligt och långsiktigt strategiskt arbete inom FSU lika överraskande som illavarslande.

MÖJLIGHETER

GENOM ATT I ANSÖKNINGSPROCESSERNA rörande olika slag av statsbidrag involvera erfarenhet och kunskap från förbunds- och lokal nivå så kunde dessa bidrag potentiellt växa i en märkbar mån.

PÅ CENTRALSFÖRBUNDSNIVÅ kunde en hel del stå att vinna genom ett närmare och mer systematiskt samarbete med andra aktörer, exempelvis Finlands Svenska Skolungdomsförbund, vilka arbetar med frågor i anknytning till barn och unga.

SER MAN TILL UNGDOMARS BETEENDEN minskar visserligen lojaliteten men intresset för samhällsfrågor ökar samtidigt. Det ger möjligheter att tänka om. Bredden de söker kan en UF-rörelse erbjuda på många plan och där är det bra att inte se för snävt på verksamhet.

NÄR KOMMUNERNAS FÖREBYGGANDE arbete ökar i samhället fyller UF-rörelsen en funktion om man är beredd att axla den. Där behöver både FSU och de regionala förbunden beakta det sin egen intressebevakning och utveckling - det är inte endast på nationell nivå som en intressebevakning sker.

FÖRNYELSE AV ORGANISATIONEN

– helheten eller dess delar – kunde dels skapa rationaliseringar av verksamheten, dels fungera som en nödvändig nystart för en organisation vars struktur kanske närmar sig sitt bäst före datum.

FÖRNYELSE AV ORGANISATIONSFORMER

stöds även av, i det närmaste kräver, förändringar av den anställda personalens verksamhetsprofiler. Här skall man inte heller utesluta förändringar i själva bemanningen och nya samarbeten över regiongränserna.

DET FINNS FLERA GODA EXEMPEL på föreningar som har lyckats förnya sig, bland annat genom att ha lockat med unga styrelsemedlemmar, skapat nischade verksamheter och vågat gå över språkgränsen. De här är exemplen kan fungera som inspiration och modeller för de föreningar/förbund som nu tampas med ovan listade utmaningar.

EN KONCENTRATION på grunduppgiften för FSU: att stödja fältet, inte styra det för mycket.

HOT

DET MEST AKTUELLA HOTET består i den uppenbara risken att statsmakten kommer att dra ner bidragen även till den grupp av föreningar som ungdomsrörelsen tillhör. Detta har redan skett i en viss utsträckning men det är mycket möjligt att det kommer ytterligare nedskärningar under 2025-2030. Nedskärningarna behöver beaktas i tid och på ett brett plan.

GIVET ATT STATSBIIDRAGEN ser ut att skäras ner så blir ungdomsrörelsen än mer beroende av stöd och bidrag från privat sida; närmare bestämt, i första hand från de finlandssvenska stiftelserna och fonderna. Då dessa redan idag står för merparten av de externa bidragen så finns det absolut inga garantier för att dessa aktörer har beredskap att ytterligare höja sina bidrag.

DE EKONOMISKA UTMANINGARNA kan leda till att den regionala splittringen och de interna stridigheterna inom rörelsen förstärks. Om de regionala förbunden inte längre får en särskilt stor del av sin budget från statliga medel kan man fråga sig vilka motiv som då kvarstår att höra till FSU?

DET MÅHÄNDA MEST EXISTENTIELLA HOTET mot ungdomsrörelse som en rörelse för just "ungdom" består i rörelsens uppenbara svårigheter i att överlag rekrytera ungdomar och speciellt att lyckas få ungdomar att inta ledande positioner i rörelsen. Utan en ständig omvärldsanalys och känsla för hur UF-rörelsen rör sig med strömningarna, är det svårt att klara av att uppnå de statliga måtarna. Mer än någonsin måste man ha en förändringsbenägenhet.

EN STÖRRE DELAKTIGHET bland unga behövs, på alla plan. Utan att denna grupp aktiveras på högsta plan som delaktig i beslut (inte endast som konsument av tjänster på fältet) kommer framtiden inte att te sig ljus. Ungdomars föreningsaktivitet "ärvs" inte på samma sätt längre utan kontakten mellan fältet och närsamhället behöver aktiveras.

ATT STYRA FÖR MYCKET via olika projekt som berör främst musik och teater blir för snävt framåt - för många aktörer inom det området gör det för utmanande.

9.2 Omvärldsanalys och möjligheter

För att möta en snabbt föränderlig omvärld och ett ungdomsfält i rörelse behöver FSU ta ett strategiskt kliv framåt. Genom att formulera tydliga och mätbara mål, stärka sin utvärderingskultur och arbeta transparent med jämställdhet, hållbarhet och ungas delaktighet, kan förbundet öka både kvaliteten och relevansen i sin verksamhet. Ett målmedvetet effektarbete – där varje insats följs upp och kopplas till faktiska resultat – ger dessutom en stabil grund för dialog med finansiärer och samarbetsparter.

Samtidigt finns det stora möjligheter i att möta ungdomars skiftande behov med ett flexibelt och målgruppsnära tillvägagångssätt. En fragmenterad ungdomsgeneration kräver nya samlingspunkter där både trygghet och självuttryck får plats. FSU kan bli den brobyggare som länkar stad och landsbygd, olika bakgrunder och perspektiv, samt generationer – genom att skapa inkluderande kulturhubbar, kreativa mötesplatser och lågtröskelaktiviteter som är formade av unga själva.

I en tid då psykisk ohälsa ökar och framtidsoron växer är det särskilt viktigt att erbjuda prestationsfria, kreativa sammanhang där unga får uttrycka sig själva och hitta mening. Genom att kombinera fysiska och digitala mötesformer, stärka ledarskapsutbildning och använda sociala medier som verktyg för engagemang, kan FSU förbli relevant i en digital tidsålder – men också erbjuda utrymme för den motrörelse som efterfrågar verklig gemenskap och delaktighet offline.

Ungas tillit till samhällsinstitutioner sjunker, men engagemanget för lokala och konkreta frågor består. Här har FSU en unik möjlighet att fungera som katalysator för påverkan – genom att skapa utrymme för inflytande, bygga demokratiprojekt, lyfta lokala frågor och visa på verklig förändringskraft. Genom att arbeta långsiktigt, målmedvetet och med unga i centrum kan FSU inte bara svara på dagens behov – utan också forma en starkare, mer inkluderande ungdomsrörelse för framtiden.

Nedan identifieras några möjligheter som baserar sig på trender och drivkrafter som identifierats.

A. EN FRAGMENTERAD MÅLGRUPP: BEHOVET AV SAMHÖRIGHET OCH INKLUDERING

Den svenskspråkiga ungdomsgruppen i Finland är socioekonomiskt och geografiskt rätt splittrad, med olika behov och värderingar beroende på om de bor i urbana eller rurala miljöer. Medan unga i städer ofta uttrycker mer värdeliberala åsikter, tenderar ungdomar på landsbygden att vara mer värdekonservativa. Denna polarisering utmanar ungdomsrörelsens traditionella metoder att skapa enighet, men ger också en möjlighet för FSU att fungera som en brobyggare mellan olika grupper.

En stark trend är unga människors önskan om lokala och trygga samlingsplatser där de kan mötas och dela erfarenheter. Generation Z, den dominerande ungdomsgruppen idag, söker sig till miljöer som både erbjuder trygghet och möjligheter till självuttryck. Samtidigt rapporterar ungdomar en nedgång i livstillfredsställelse och ökad oro för framtiden, särskilt när det gäller frågor om klimatet, ekonomisk trygghet och psykisk hälsa. Här har FSU en unik möjlighet att skapa inkluderande plattformar som stärker känslan av samhörighet och välbefinnande. Märk även här mottrenden i den nya "cafétrenden" där unga i huvudstadsregionen möts kring samtal som fokuserar på samhällsutmaningar. Det bevisar att det finns en ny möjlighet att följa med på

B. PSYKISK HÄLSA SOM EN FORTSATT UTMANING

En av de mest framträdande utmaningarna för ungdomar idag är den ökande psykiska ohälsan, särskilt bland unga kvinnor. Enligt Ungdomsbarometern 2024 rapporterar flickor högre nivåer av stress, ensamhet och framtidsoro än sina manliga jämnåriga. Samtidigt möter unga män en annan form av polarisering och utanförskap. Den höga kravbilden från samhället, skolan och sociala medier bidrar till denna negativa trend.

Följande hållpunkter kunde vara viktiga:

ERBJUDA PRESTATIONSFRIA AKTIVITETER:

Fortsätt fokus på kreativa workshops, konst och musik som uppmuntrar till att "bara vara" snarare än att prestera.

SKAPA LÅGTRÖSKELRESURSER

i samarbete med kommunernas ungdomsverksamhet.

BLI EN STÖRRE OCH AKTIVARE

samarbetspart till kommunerna. Win-win.

SAMARBETA MED VÄLFÄRDSOMRÅDEN:

Bidra till att psykisk hälsa integreras i ungdomsverksamheten genom exempelvis riktade insatser i skolor och fritidsaktiviteter.

C. DIGITALISERING OCH SOCIALA MEDIER - EN MÖJLIGHET TILL TILLVÄXT

Den digitala världen är både en möjlighet och en utmaning. Ungdomar är idag hyper-digitaliserade och deras identitetsbyggande sker ofta online. Det medför givetvis många utmaningar. Samtidigt vittnar en trend om att det finns ett större behov till offlinegemenskap. Plattformar som TikTok, Instagram och YouTube är centrala för att nå målgruppen, men de bidrar också till ökad stress och press på jämförelse. Samtidigt är unga vana vid att konsumera information snabbt och visuellt, vilket kräver nya kommunikationsstrategier.

FSU:s möjligheter:

UTÖKA SIN DIGITALA NÄRVARO:

Använda sociala medier på nya sätt för att skapa innehåll som är relevant och engagerande. Här är det frågan om att skapa en inkörsport till gemenskapen. Vågar man nischa målgrupper mera smalt?

FORTSÄTTA ERBJUDA HYBRIDLÖSNINGAR:

Kombinera digitala evenemang, som livestreamade konserter och workshops, med fysiska mötesplatser.

STÄRKA DIGITALT DELTAGANDE:

Ge unga möjlighet att delta i diskussioner och evenemang direkt från sina digitala enheter med avsikt att närma sig UF-rörelsen.

D. SAMHÄLSENGAGEMANG OCH DEMOKRATISK TILLTRO BEHÖVS FORTSÄTTNINGSVIS (kanske mer än tidigare)

Unga visar en minskad tilltro till politiska institutioner men ett fortsatt högt engagemang för lokala och konkreta samhällsfrågor. Här kan FSU spela en avgörande roll genom att stärka ungas röst i samhällsfrågor och skapa plattformar för verkligt inflytande. En viktig utmaning är att undvika "youth-washing", där unga endast används symboliskt i beslutsfattande processer.

FSU kan stärka ungas engagemang genom att:

ERBJUDA LEDARSKAPSUTBILDNINGAR

(kopplat till ungdomsrörelsens grunder) Ge ungdomar verktygen att påverka på riktigt. Framför allt ge dem tron och viljan att försöka.

LYFTA LOKALA FRÅGOR:

Genom kulturprojekt och samhällsdialog fokusera på konkreta, nära frågor som trygghet och hållbarhet. Tänk lokalt.

TA FASTA PÅ TRENDEN MED "ATT MÖTAS KRING SAMHÄLLSFRÅGOR"

- det kan vara en signal på att behovet av kollektiva sammanhang som också berör påverkan i olika former tilltar.

E. KULTUR INKLUDERAR - LÅT UNGA DRIVA DEN

Ungdomsbarometern visar också att tillgången till kultur och utbildning är avgörande för att skapa meningsfullhet i ungas liv. I synnerhet på landsbygden är tillgången till kulturutrymmen och utbildningar begränsad. Att etablera kulturhubbar och kreativa verkstäder kan skapa nya möjligheter för unga att delta i kulturlivet och bygga framtida karriärvägar. Men då måste de skapas i samarbete och med stöd av unga själva. De tenderar vara mindre "lojala" sina föreningar än tidigare och de behöver inkluderas starkt.

FSU kan stärka inkluderande kultur genom:

FLERA UNGDOMSDRIVNA KULTURINITIATIV:

Skapa möjligheter för unga att själva planera och genomföra kulturella aktiviteter.

UF-RÖRELSEN - ETT INNOVATIONSCENTER FÖR KULTUR OCH ENTREPRENÖRSKAP:

Ge unga verktygen att bedriva egna projekt eller starta företag inom kultursektorn.

TILLGÅNG TILL MÅNGKULTURELLA OCH INKLUDERANDE AKTIVITETER:

Säkerställa att även nya invånare och minoritetsgrupper känner sig välkomna och representerade i verksamheten. Här kan UF spela en stor roll i integreringsprocessen.

Kultur är en kraftfull motor för ungdomars utveckling och självförverkligande. På landsbygden, där tillgången till kultur ofta är begränsad, kan FSU spela en viktig roll genom att skapa kulturhubbar och mötesplatser. Dessa platser kan fungera som nav för konstnärliga och kreativa aktiviteter, samt som rum för gemenskap och innovation. Genom att lyfta ungas egna initiativ och stödja deras idéer kan FSU bidra till att skapa en dynamisk och inkluderande kulturmiljö. Mångfald och mångkultur bör vara centrala aspekter, vilket skapar en känsla av tillhörighet även för nya invånare och minoritetsgrupper.

Psykisk hälsa har blivit ett centralt fokusområde för dagens unga. Ungdomsbarometern rapporterar en oroande ökning av psykisk ohälsa, särskilt bland flickor, som

känner höga krav på prestation både från samhället och sig själva. Förväntningar från sociala medier och utbildningssystemet bidrar ytterligare till denna press. Samtidigt finns ett starkt behov av avslappning och självuttryck genom kreativa aktiviteter.

FSU kan möta detta genom att erbjuda prestationsfria miljöer och skapa aktiviteter där fokus ligger på gemenskap och välmående snarare än resultat. Exempelvis kan konst- och musikverkstäder, samtalsgrupper och avslappnade kulturevenemang ge unga en trygg plats för självuttryck och reflektion. Genom att aktivt samarbeta med skolor och vårdinstitutioner kan rörelsen också integrera psykiskt stöd i sina aktiviteter.

Möjligheter för FSU

ÖKAD SYNlighet OCH KOMMUNIKATION:

FSU kan förbättra sin kommunikation genom tydligare information om vad de erbjuder och använda sociala medier för att nå ungdomarna där de befinner sig.

DEMOKRATIPROJEKT OCH PÅVERKAN:

Skapa program och workshops som stärker ungdomars inflytande i kommunerna och föreningslivet. Tydliggöra hur ungdomar kan påverka sin närmiljö och lyfta deras idéer till beslutsfattare.

STÖRRE OCH MER ATTRAKTIVA EVENEMANG:

Arrangera konserter och andra evenemang inom musik och kultur som tilltalar unga. Samverka med föreningar för att skapa mer "action" i kommunen, i linje med ungdomarnas önskemål.

9.3 Scenarier

I det föregående har vi med hjälp av en SWOT-analys sammanfattat vår syn på nuläget inom den organiserade finlandssvenska ungdomsrörelsen. Vi är medvetna om att vi utmålade en bild där penseldragen långt gått i ganska dova färger med mer enstaka ljusglimtar. Vi vill dock starkt betona att vi trots detta ingalunda ser negativt på ungdomsrörelsens framtid. Tvärtom menar vi att givet osäkerheten både globalt och nationellt så kan och bör ungdomens och ungdomsrörelsens framtida roll och betydelse ses som mycket viktig. Vilka vägar man kunde vandra för att befrämja detta är en öppen och inte särdeles lätt besvarad fråga.

I det följande är vår ambition att i form av tre scenarier peka på sinsemellan lite olika, möjliga vägar framåt för ungdomsrörelsen. Att vi inte lanserar en väg, utan tre alternativa vägar framåt har att göra med att vi inte ser det som vår uppgift att så att säga peka med hela handen. Det är ungdomsrörelsen och alla olika aktörer inom den samma vilka tillsammans måste komma fram till vilken väg framåt som man ser som den mest framkomliga och fruktbara. Låt oss ännu tillägga att trots att de tre scenarierna kan ses som alternativ till varandra så är det fullt möjligt att ungdomsrörelsen kombinerar element ur de tre scenarierna till en helt egen vägkarta mot framtiden.

Varför har vi då stannat för att skapa just tre scenarier? Vår bedömning är att antalet tre är fruktbart då det ger möjlighet till ett första scenario som i huvudsak utgår från att det som behövs är mer marginella justeringar av verksamhet, strukturer och processer. Men med motivering till att så mycket inte behöver eller skall göras. Ett andra scenario som något, men inte särskilt radikalt, går in och föreslår förnyelse gällande vissa specifika strukturer och processer. Slutligen ett tredje scenario som lyfter fram förslag till mer genomgripande förnyelser.

Vårt framtagande av scenarier vilar på följande logik:

VI PRECISERAR VILKA

egenskaper/omständigheter hos ungdomsrörelsen som vi kommer att ta fasta på.

VI SER TILL ATT

alla dessa egenskaper/omständigheter beaktas och behandlas i samtliga scenarier vi tar fram.

VI GER I OLIKA SCENARIER

olika – kan även delvis vara lika – förslag till hur dessa egenskaper/omständigheter skall handhas i framtiden.

Poängen är kort sagt att de som tar del av scenarierna inte skall kunna konstatera att scenarierna skiljer sig sålunda att någon omständighet som tas upp i scenario 1 inte alls behandlas i scenario 2 eller scenario 3. Detta är nödvändigt för att säkerställa att vårt scenariobygge äger konsekvens och trovärdighet. Alla omständigheter skall därför belysas i alla scenarier men de kan ges olika framtida utfall. På akademiskt språk: Alla scenarier behandlar samma variabler men variablerna kan ges olika eller delvis samma värden i olika scenarier.

Då vi fastställt vilka egenskaper som våra scenarier skall ta fasta på så har vi utgått från den tidigare, sammanfattande SWOT-analysen av ungdomsrörelsen. Alltså de egenskaper och utfall i rörelsen som vi kunnat se som

dess styrkor, svagheter, möjligheter och hot. Självfallet varierar dessa egenskaper mellan olika delar av ungdomsrörelsen men i och med att vår SWOT-analys betraktat rörelsen som en helhet så håller vi fast vid detta helhetsperspektiv även då det gäller scenarierna.

Ergo; för helheten som består av centralorganisationen FSU, de regionala förbunden NSU, SÖU, ÅUF och ÅLUF samt för de lokala förbunden (Nyland) blir egenskaperna, byggstenarna i scenarierna de följande:

1. VERKSAMHETSPROFIL;

vad allt ingår, kunde ingå, respektive ingår inte eller borde inte ingå i ett organs, en aktörs verksamhet.

2. RELATIONER;

uppåt (UKM, andra offentliga aktörer), utåt (motsvarande andra aktörer, samarbetsparter, privata finansiärer), nedåt; regionala förbund/lokala förbund/lokala föreningar).

3. ORGAN, AKTÖRER;

vilka organ, aktörer finns, borde finnas, vilka är, eller borde deras uppgifter vara, vilken är, eller borde deras sammansättning vara i olika avseenden.

4. STAB;

stabens omfattning, dess verksamhetsprofil hos olika organ, aktörer.

5. EKONOMI, FINANSIERING;

aspekter på offentlig, privat, projektbetonad samt övriga slag av finansiering.

6. KOMMUNIKATION;

hur ser och hur kunde kommunikationen ut både inom ungdomsrörelsen och från rörelsen utåt mot andra parter, samhället i stort.

9.3.1 Scenario 1. FINSLIPA

INLEDNINGSVIS VILL VI PÅPEKA att merparten av de justeringar, finslipningar som detta scenario lyfter fram berör processer och verksamhet på centralförbunds-nivån. Vi har tidigare konstaterat att de mål FSU stadgar om i sin syftesparagraf är ytterst vällovliga och att de står i en nog så bra balans med UKM:s trafikljus, kriterier för statsstöd. Vi vill därför uppmuntra FSU att förstärka sina strävanden att i praktiken alltmer främja dessa mål samt de mål man fastslagit i sitt strategidokument för åren 2024 – 2029.

UNDER ARBETET MED DENNA GENOMLYSNING

har vi allt starkare övertygats om att det inom ungdomsrörelsen som helhet, på regional och lokal nivå existerar en hel del verksamhet som är av just den natur som UKM:s bidragskriterier efterlyser. Ett problem eller en utmaning förefaller därmed vara att kunna införliva dokumentation av all denna verksamhet i ansökningarna till ministeriet.

FÖR ATT KUNNA FÖRBÄTTRA detta arbete menar vi att man inom FSU bör överväga att man i arbetet med att förbereda ansökningarna till UKM kontinuerligt och starkt involverar representation för de regionala förbunden samt via dessa representanter för sådana lokala föreningar som varit framgångsrika i avseenden som är relevanta för UKM-kriterierna.

RELATIONERNA TILL UKM borde även, bland annat med tanke på bevakning av framtida initiativ och policyförändringar bli mer intensiva och kontinuerliga. Dessa kontakter kan koordineras av FSU men behöver inte enbart inbegripa personal från centralförbundet. Ställvis kan det vara viktigt att i kontakterna ingår sådana företrädare för ungdomsrörelsen från regioner och lokal nivå vars verksamheter har stor relevans för enskilda initiativ och strävanden inom ministeriet. I syfte att förbättra framgången i ansökningarna om statsbidrag – att få rätt ljus i UKM:s trafiksignaler – kunde FSU även arbeta med att benchmarka sig mot motsvarande, liknande förbund och föreningar vilka haft en större framgång i sina UKM-ansökningar. För att de ovanstående förslagen skall kunna förverkligas och få positiva resultat krävs dock att man skapar en tydligare arbetsfördelning för staben inom FSU. Detta torde förutsätta nya arbets-

beskrivningar för personalen. Det bör sålunda bli tydligt vem i staben som bär ansvar vad; för processerna rörande ansökningar om statsstöd, för förbundets proaktiva intressebevakning, inbegripet kontakt till ministeriet samt besläktade organisationer, för förbundets kommunikation både inom ungdomsrörelsen och den externa kommunikationen.

BETRÄFFANDE KOMMUNIKATIONEN finns det mycket att göra i att bättre använda nuvarande men även nya digitala kanaler. En sådan förnyelse som vi efterlyser är att man från FSU:s håll skapar en praxis för att tydligare lyfta fram och åt hela ungdomsrörelsen kommunicera exempel på föreningar och förbund vilka lyckats bra i att utveckla sin verksamhet. En möjlighet är att man här skapar och upprätthåller olika digitala plattformar för kommunikation mellan lokala föreningar och aktörer över regionala och andra gränser.

EFTERSOM ALLT VI OVAN FÖRESLÅR kan tänkas medföra lite nya arbetsuppgifter och ansvar för staben inom FSU så kan det vara skäl att noga överväga i vilken utsträckning FSU skall eftersträva att bedriva projekt i egen regi. Om man finner fog för detta så bör projekten tydligt gagna hela den samlade ungdomsrörelsen och upprättas och bedrivs i samarbete med någon part eller några parter inom rörelsen.

EN YTTERLIGARE ÅTGÄRD som kunde tänkas effektivisera arbetet inom både FSU och de regionala förbunden är man skulle sträva efter att finna och ta i bruk gemensamma krafter, personal för utförandet av vissa mer rutinartade arbetsuppgifter inom förbunden. På den centrala förbunds-nivån menar vi att två ytterligare förnyelser är påkallade. I flertalet intervjuer framgick det tankar, för att inte säga ett visst missnöje, kring de interna processerna gällande fördelningen av statsbidraget.

DETTA BÅDE RÖRANDE FÖRDELNINGEN de regionala förbunden emellan och gällande FSU:s andel av statsbidraget. En utvärdering av fördelningsgrunderna och olika alternativs konsekvenser vore därmed på sin plats. Vi ser detta som en uppgift för centralförbundets styrelse vilken, om möjlighet finns, till hjälp i arbetet gärna kunde använda sig av en utomstående part. Den andra förnyelsen handlar om centralförbundets styrelse. Väl medvetna om att

det stundtals är svårt att rekrytera styrelsemedlemmar och att vissa ledamöter därför kommer att sitta oskäligt länge så föreslår vi dock att man går in för att en styrelseledamot kan sitta högst två mandatperioder. Detta torde förbättra kontakterna mellan styrelsen och fältet och hämta mer nya perspektiv på verksamheten.

EN ANNAN FÖRNYELSE rörande förbundsstyrelsen är att vi rekommenderar att man går in för att införa en ungdomskvot; - att ungdomar utgör en rimlig andel av ungdomsrörelsens högsta beslutande organ ter sig högst rimligt. Vilken kvoten skall vara och vilken åldersgräns man fastställer kommer an på ungdomsrörelsen själv; våra tankar går mot att minst en tredjedel av styrelseplatserna skulle innehas av personer under 30 år.

GENOMLYSNINGEN HAR VISAT att flera regional- och lokalförbund bedriver en stundtals till och med nog så omfattande verksamhet i egen regi. Vi tar inte här ställning till om detta är ett positivt eller negativt fenomen. Men i detta scenario föreslår vi att de aktuella förbunden startar upp en process där de seriöst med sina medlemsföreningar gör en gemensam bedömning och plan rörande vilken mängd av och vilken karaktär hor förbundens projektverksamhet som gagnar regionens ungdomsrörelse som helhet. De lokala förbunden i Nyland uppvisar en stor variation gällande sin verksamhets omfattning; vissa förbund har en mycket stor verksamhet medan vissa för en relativt tynande tillvaro. Vårt förslag är därför att man inom NSU minskar på antalet lokalförbund genom att förbund med ringa verksamhet läggs ned eller uppgår i något annat närliggande lokalförbund.

PÅ DEN LOKALA, GRÄSROTSNIVÅN varierar föreningarnas karaktär i flera avseenden och nog så mycket. Detta har mestadels sina naturliga historiska och kontextuella skäl och det ter sig vare sig möjligt, eller fruktbart att komma med rekommendationer rörande denna nivå. Den berörs dock av förslag i detta scenario. Detta genom att de rådgivnings- och kommunikationsplattformar som vi föreslår att FSU skall skapa kan betjäna de lokala föreningarnas utveckling på många sätt.

9.3.2 Scenario 2. OMFORMA

I DET HÄR SCENARIOT renodlas FSU:s roll till: aktiv intressebevakning, stöd till fältet och till att ansvara för strategiska framtidsfrågor utifrån intressebevakningen. FSU bedriver i det här scenariot inte egen verksamhet i form av projekt. FSU höjer sin ambitionsnivå på samhällsnivå och går från att vara en passiv intressebevakare till en aktiv och proaktiv påverkare i ungdomsrelaterade frågor.

EN TYDLIG SATSNING på kommunikationstjänster görs. Exempelvis skapas ett gemensamt visuellt utseende och olika mallar, som kan nyttjas av hela rörelsen. Samma tanke från scenario 1 finns om en omformad tjänst som kommunikatör, men utöver den tjänsten samlar man den kompetens som finns på olika ställen i rörelsen till ett virtuellt team som ansvarar för både den interna och externa kommunikationen. FSU axlar rollen som den strategiska kommunikatören som proaktivt tar ställning i ungdomsrelaterade frågor. Inom kommunikationen med målgruppen är det självklart att den sker på de mest relevanta plattformarna för ungdomar. Rörelsen personifierar sitt budskap via unga eldsjälarna som är aktiva i verksamheten.

FSU:S STYRELSE BESTÅR i det här scenariot, förutom av en styrelseordförande, av de regionala förbundens ordföranden och viceordföranden. Detta garanterar förutom den regionala representationen även en styrelse med större insikt i frågor som är aktuella nu och i framtiden.

DEN OPERATIVA VERKSAMHETEN (med ungdomar som målgrupp) bedrivs i detta scenario enbart på två nivåer (de regionala förbunden och i föreningarna). Organisationsmodellen är med andra ord plattare med mer renodlade roller för de olika aktörerna.

SVENSKA KULTURFONDEN STYR sin finansiering allt tydligare till så kallade förbundspaket. Pengarna styrs till de regionala förbunden, som utifrån föreningarnas ansökningar fördelar pengarna till föreningarna. Kriterierna för bidrag till föreningarna byggs upp utifrån samma mätare som UKM använder i sin bedömning av ansökningar. På detta vis skapas en röd tråd från gräsrotter till förbunden och vidare till ansökningarna om statliga medel. I bästa fall kan detta fungera som en modell med dubbla effekter: föreningarna får mera pengar för att bedriva verksamhet för ungdomar och rörelsen får resultat som kan förbättra de mätare som nu lyser på rött för den offentliga finansieringen. I detta sammanhang är det

också nödvändigt att påpeka att en tydlig morot för föreningarna bör vara att skapa den typ av aktiviteter som lockar med de unga, det vill säga kortare projekt, evenemang och nischad verksamhet. Denna verksamhet kan med fördel bedrivas av föreningarna, men verksamheten kan även ha en lösare koppling till den traditionella föreningen. Detta kräver också en betydligt aktivare roll av FSU i kommunikationen och kontakten med ministeriet i och med att själva verksamheten i det här scenariot sker i andra delar av organisationen.

I regionerna och föreningarna

I DET HÄR SCENARIOT SAMLAS NYLAND i ett förbund, vilket i klartext betyder att organisationen i Nyland följer samma modell som i övriga delar av Svenskfinland. Detta betyder inte att de personer som skulle jobba för "det allnyländska förbundet" geografiskt skall finnas på en och samma ort. Närvaro i de olika delarna av Nyland är en förutsättning, detta bland annat för att garantera lokalt stöd och engagemang för de saker de lokala förbunden i Nyland bedriver idag.

DET HÄR SCENARIOT KAN få konsekvenser för dimensioneringen av personalstyrkan, speciellt i Nyland och på FSU-nivå. Kompetenserna kartläggs, med nya arbetsbilder, lediganslagningar och ett bredare ansvar som sannolika konsekvenser.

FSU KOORDINERAR ÄVEN i detta scenario teaterverksamheten, men med ett tydligare fokus på de teatrar som verkar i Svenskfinland. Ansvaret för att koordinera och stödja teaterverksamheten i Nyland får en större betydelse i detta scenario. FSU upphör med sin internationella verksamhet inom teatervärlden.

I DET HÄR SCENARIOT är UF-rörelsen inte en aktör inom den grundläggande konstutbildningen. Denna uppgift skall bekostas med offentliga medel och inte drivas i ungdomsrörelsens regi.

SAMTIDIGT UPPMUNTRAS SAMARBETET mellan föreningar över gamla organisationsgränser, bland annat genom att skapa morötter för detta (förslagsvis som ett kriterium i bedömningen av föreningarnas ansökningar i modellen med förbundspaket). I klartext betyder detta att föreningar som tampas med stora utmaningar på en ort uppmuntras att gå samman med andra föreningar. Detta kan gälla föreningar som nu hör till olika förbund/organisationer, men också föreningar på en ort/kommun som i dagsläget hör till UF-rörelsen.

9.3.3 Scenario 3. OMSTART

ÅR 2030 LEVER UNGA i en värld som formats av flera starka megatrender: fortsatt urbanisering, en alltmer digital vardag, ökande klimatoro, låg nativitet och minskad tillit till traditionella institutioner. Samtidigt ser vi att ungas tilltro till sina egna nätverk och gemenskaper är starkare än någonsin. Deras engagemang är högt, men sker i nya former – ofta selektivt, i tillfälliga eller värderingsdrivna sammanhang snarare än i traditionella föreningar.

I DENNA NYA VERKLIGHET blir ungdomens relation till plats, gemenskap och påverkan avgörande. På ena sidan finns en stark individualisering – unga söker mening och trygghet utifrån egna behov, värderingar och drömmar. På andra sidan växer också ett behov av samhörighet. Den digitala världen har skapat globala nätverk och identiteter, men också en längtan efter lokala möten och fysiska rum där unga känner sig hemma. Ungdomsrörelser som FSU står här inför stora möjligheter, men också krav på förnyelse.

SCENARIO 3 HANDLAR OM att skapa en ny organisation där FSU är den huvudsakliga aktören. Här är det centralorganisationen som blir ett tak och en aktör, med regionala enheter under sig - i det här fallet skapas skilda enheter för kommunikation och stödtjänster, för hembygdsrörelsen och för regionerna - men regionerna är direkt underställda FSU och personalen är enhetliga. Här agerar man innan man reagerar, förbundet genomgår en ombranding där unga sätts i centrum. Organisationen UNG växer fram, det gör att strategin behöver förnyas och strukturen omformas. Regionerna och föreningar försvinner ingenstans, -de regionala ansvarspersonerna koordinerar och driver projekt, evenemang som involverar flera föreningar i regionen. Resurserna styrs allt tydligare till att driva nya verksamhetsformer för unga i föreningarna.

URBANISERINGEN SKAPAR demografiska utmaningar för mindre orter. Kommuner med vikande befolkningsunderlag tvingas tänka nytt för att attrahera och engagera unga. Här kan ungdomsorganisationer spela en roll – som brobyggare, mötesplatser och kanaler för ungas röst. Föreningshus och ungdomslokaler kan omformas till kreativa nav, där både socialt stöd, kulturellt skapande och lokal påverkan får ta plats.

SAMTIDIGT FÖRÄNDRAS FORMEN för engagemang. Unga vill delta på sina villkor. De lockas inte av långa mandat eller mötestunga strukturer, utan av tydlig påverkan, snabb återkoppling och konkret mening. De vill se att deras idéer blir verklighet. Här kan FSU utveckla nya modeller – som hybridverksamhet, digitala ungdomsråd, kampanjer i sociala medier och möjlighet till mikroengagemang där även mindre tidinsats gör skillnad.

KOMMUNIKATIONEN BEHÖVER OCKSÅ förändras. Det räcker inte att informera – FSU behöver inspirera. Storytelling, synliga resultat och unga förebilder blir viktiga verktyg. Unga vill känna sig sedda, hörda och förstådda. Därför behöver kommunikationen vara värderingsdriven och bygga på teman som inkludering, klimat, jämlikhet och trygghet – frågor som unga bryr sig om och där de vill vara med och påverka.

SAMTIDIGT FINNS OCKSÅ RISKER. Polariseringen mellan stad och landsbygd kan fördjupas, särskilt om resurserna för lokal närvaro minskar. Ungas engagemang kan bli kortsiktigt om inte strukturerna anpassas. Organisationer som håller fast vid föråldrade modeller riskerar att tappa kontakten med nästa generation. Därför måste ungdomsrörelsen vara både förnyelsebenägen och lyhörd.

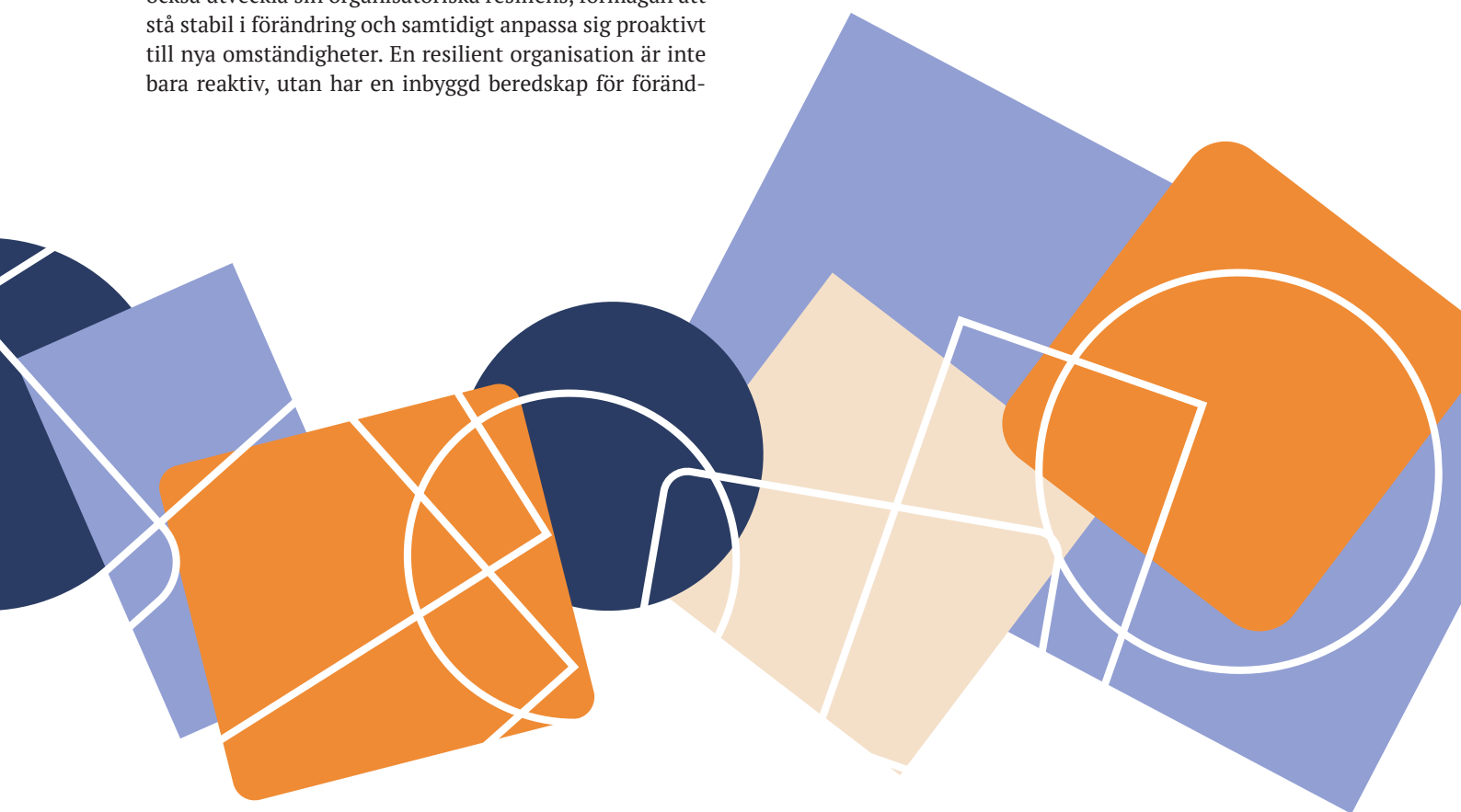
FSU HAR ALLA FÖRUTSÄTTNINGAR att leda denna utveckling. Genom att sätta unga i centrum, möta dem på deras villkor och erbjuda plattformar för både självförverkligande och gemenskap kan organisationen stärka sin relevans i en föränderlig omvärld. Ungas behov och förväntningar förändras snabbt – men behovet av att bli inkluderad, hörd och inspirerad består. Det är där framtidens ungdomsrörelse formas.

10. Slutanalys och rekommendationer

Den finlandssvenska ungdomsrörelsen befinner sig vid ett vägskäl. SWOT-analysen och de tre scenarierna visar med stor tydlighet att även om engagemang, kompetens och verksamhetsvilja finns i delar av rörelsen, krävs det nu ett mer samlat, strategiskt och modigt ledarskap för att säkra relevans och bärkraft in i framtiden.

För att kunna möta framtidens utmaningar behöver FSU också utveckla sin organisatoriska resiliens, förmågan att stå stabil i förändring och samtidigt anpassa sig proaktivt till nya omständigheter. En resilient organisation är inte bara reaktiv, utan har en inbyggd beredskap för föränd-

ring. I FSU:s fall handlar det om att skapa flexibla strukturer, säkra kontinuitet i ledarskapet, bygga upp kunskap och nätverk som möjliggör snabb omställning, samt att ständigt lyssna in medlemmarnas behov och signaler från omvärlden. Genom att investera i internt lärande, utveckla processer för snabb utvärdering och stärka det tvärssektoriella samarbetet, kan FSU bli ännu bättre rustat att agera snabbt, hållbart och med förtroende – även i osäkra tider. Resiliens är inte frånvaro av risk, utan förmågan att hantera den klokt.

Är FSU beredda att ta nästa steg mot en modell som håller på längre sikt? Kan och vill man reagera snabbt och hur får man ett stort föreningsfält att fungera med motståndskraft, inspiration och ork? Kommer behovet av gemenskap att förändras och igen samla föreningar till en ny era av aktivitet, event, verksamhet och framtidsgrepp?

Tecken på att det är möjligt finns redan, nu gäller det för ett förbund att våga ta nästa steg för att föreningslivet lokalt ska leva vidare på bästa sätt och utvecklas, inte bara i nuet utan med sikte på framtiden.

På kort sikt (0–4/ års sikt år) behöver FSU fokusera på att renodla sin roll och tydliggöra sin profil. Centralförbundet bör avstå från att bedriva projektverksamhet som överlappar regionernas uppdrag, och istället koncentrera sina resurser till strategisk intressebevakning, kommunikation och stöd till fältet. En uppdatering av arbetsbeskrivningar inom staben behövs för att skapa tydliga processansvar inom nyckelområden som statsbidragsansökningar, proaktiv och strategisk opinionsbildning, partnerskap och samordning av kommunikation. Mandatperioder kunde införas i styrelsen för att skapa rotation och vitalitet i ledarskapet. Eftersom det uttalat och uttryckligen handlar om en ungdomsorganisation bör man även tillse att det i styrelsen ingår en skälig andel ungdomar; sker inte detta naturligt så kunde man överväga en kvot för personer under 29 år. Samtidigt bör samordningen mellan centralförbund och regioner förbättras genom gemensamma plattformar och rutiner för kunskapsdelning.

FSU kunde förslagsgivis förändra någon av nuvarande tjänster och inrätta en kommunikatorstjänst och samtidigt mobilisera kompetensen i rörelsen till ett gemensamt kommunikationsteam, som arbetar både internt och externt med en ton och ett uttryck som når fram till dagens unga. Kommunikationsinsatserna behöver utgå från ungas verklighet, drivkrafter och kanaler – vilket innebär större närvaro på sociala medier, visuellt innehåll och unga röster som bär budskapet.

Samtidigt bör FSU, redan idag, förbättra sin dialog med UKM och andra finansiärer, och utveckla en strategi för ansökningar där regional kompetens tas tillvara. De regionala förbunden bör också involveras systematiskt i beredningen av ansökningar, och bidragssystemet utvärderas för att bättre svara mot dagens krav och indikatorer. På lång sikt (4–5 år) är det nödvändigt att se över hela den organisatoriska strukturen.

Nylands struktur bör på sikt anpassas till övriga regioners modell, samtidigt som den lokala närvaron bibehålls. Kompetenskartläggning och nybemanning kan krävas, och en öppenhet inför att skapa nya arbetsbilder och ansvarsfördelningar är avgörande. Parallellt med strukturella reformer behöver FSU utveckla sitt erbjudande till unga. Det handlar om att ta tillvara på trender som mikroengagemang, digitala ungdomsråd, hybridverksamhet och lokala kulturhubbar. Föreningsformerna kan förändras, men behovet av gemenskap, påverkan och kreativitet består. Här har FSU möjlighet att skapa plattformar där unga själva styr innehåll, tempo och uttryck.

Kulturens roll är fortsatt central, men teaterverksamheten kan med fördel omplaceras till ett annat kulturförbund. FSU:s roll bör vara att samordna och möjliggöra kulturverksamhet som skapas av och med unga – gärna i gränssnittet mellan konst, identitet och samhällsengagemang.

För att säkerställa relevans behöver FSU även investera i organisatorisk resiliens: förmågan att stå stabil i förändring, agera proaktivt och anpassa strukturer efter omvärldens krav. Det innebär att bygga lärandeprocesser, utvärderingskultur och strategiska nätverk – men framför allt att sätta unga i centrum på riktigt, inte bara som mottagare utan som medskapare.

Slutligen ställs FSU inför en avgörande fråga: är man beredd att ta steget från bevarande till utveckling? Att modernisera strukturen, fördjupa relationerna till målgruppen och agera i takt med tiden – utan att tappa sitt syfte eller sin själ? Tecknen på att det är möjligt finns redan. Nu gäller det att våga samla hela rörelsen för en ny era av aktivitet, framtidstro och relevans.

Bilagor:

BILAGA 1

Om enkäterna

BILAGA 2

Följebrev och enkät till föreningarna

BILAGA 3

Workshop – På uppdrag av ungdomsrörelsen

Bilagor

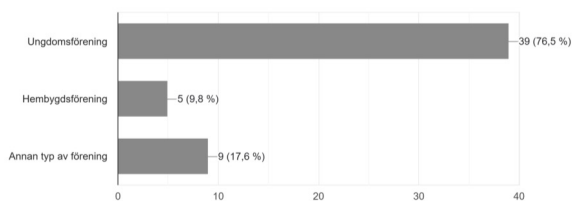
FORTS. BILAGA I:

Om enkäterna

Österbotten - 51 svar

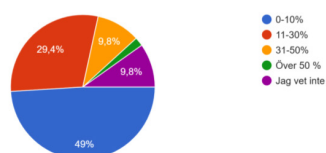
1. Vilken typ av förening representerar du?

51 svar

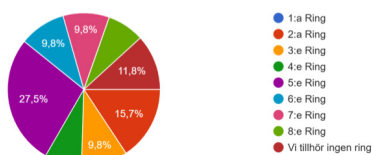
7. Hur stor andel (ungefärlig procent) av era medlemmar är 18 år eller yngre?

51 svar

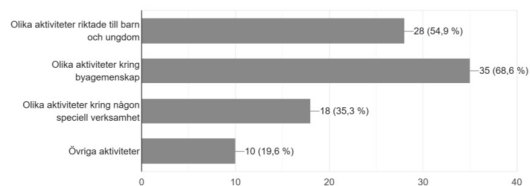
2. Vilken ring hör er förening till?

51 svar

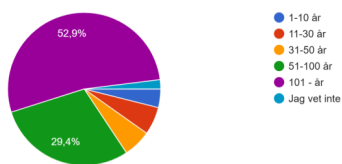
10. Hur skulle du beskriva kärnan av er förenings verksamhet?

51 svar

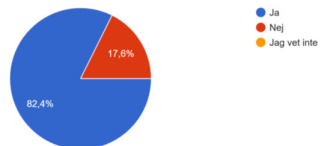
4. Hur många år har er förening existerat?

51 svar

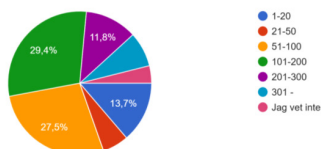
11. Ansvarar er förening för ett föreningshus?

51 svar

5. Hur många medlemmar har er förening?

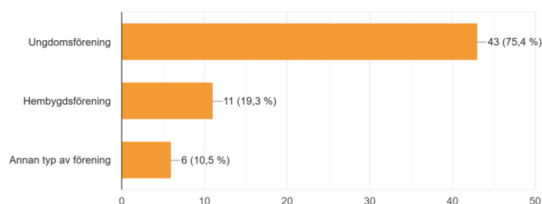
51 svar

Nyland - 57 svar

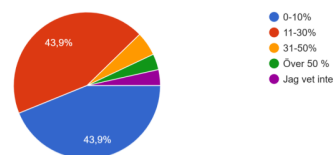
1. Vilken typ av förening representerar du?

57 svar

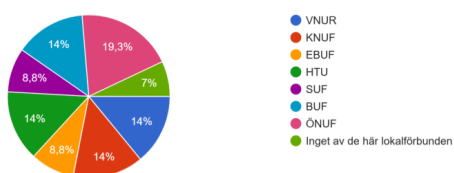
7. Hur stor andel (ungefärlig procent) av era medlemmar är 18 år eller yngre?

57 svar

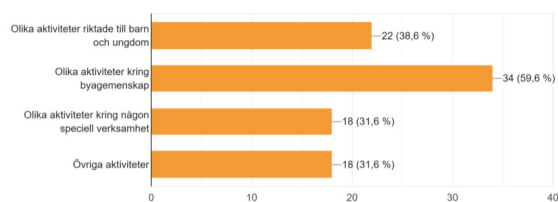
2. Vilket lokalt förbund hör din förening till?

57 svar

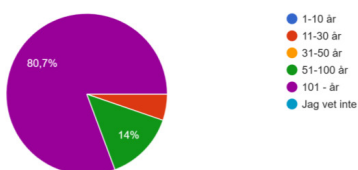
10. Hur skulle du beskriva kärnan av er förenings verksamhet?

57 svar

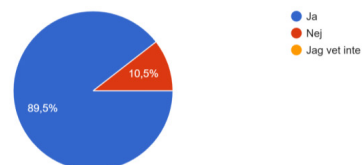
4. Hur många år har er förening existerat?

57 svar

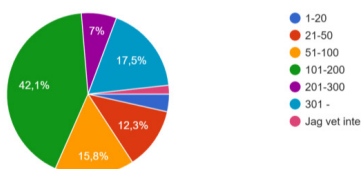
11. Ansvarar er förening för ett föreningshus?

57 svar

5. Hur många medlemmar har er förening?

57 svar

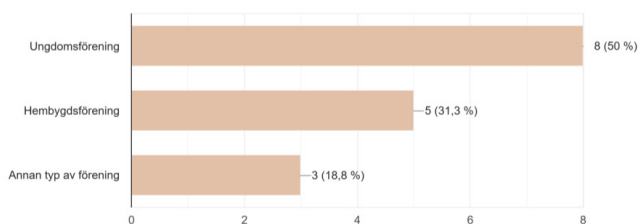
BILAGA 1 forts.

Om enkäterna

Åboland - 16 svar

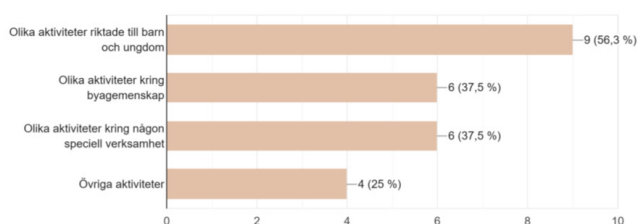
1. Vilken typ av förening representerar du?

16 svar

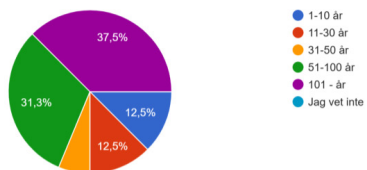
9. Hur skulle du beskriva kärnan av er förenings verksamhet?

16 svar

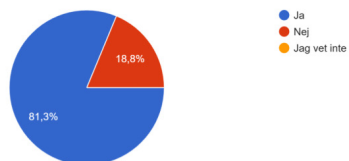
3. Hur många år har er förening existerat?

16 svar

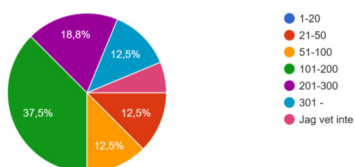
10. Ansvarar er förening för ett föreningshus?

16 svar

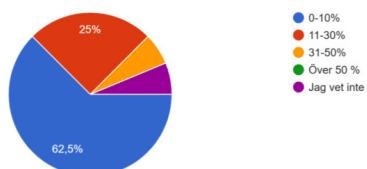
4. Hur många medlemmar har er förening?

16 svar

6. Hur stor andel (ungefärlig procent) av era medlemmar är 18 år eller yngre?

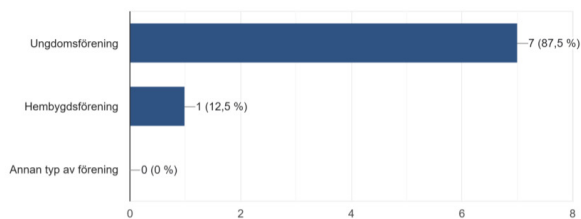
16 svar

Åland - 8 svar

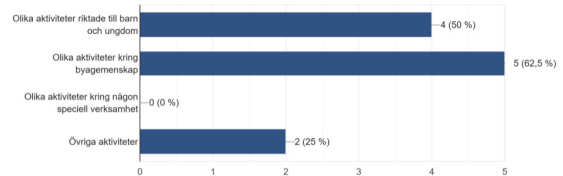
1. Vilken typ av förening representerar du?

8 svar

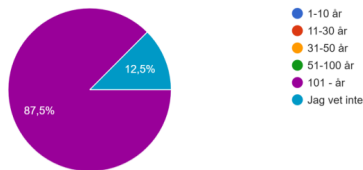
9. Hur skulle du beskriva kärnan av er förenings verksamhet?

8 svar

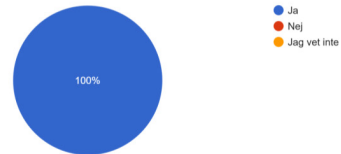
3. Hur många år har er förening existerat?

8 svar

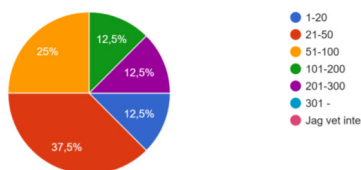
10. Ansvarar er förening för ett föreningshus?

8 svar

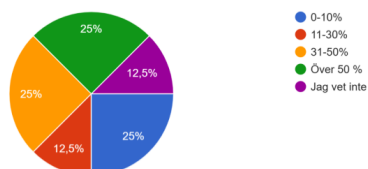
4. Hur många medlemmar har er förening?

8 svar

6. Hur stor andel (ungefärlig procent) av era medlemmar är 18 år eller yngre?

8 svar

BILAGA 2:

Följebrev och enkät till föreningar

Bästa förening,

För det första vill vi tacka så mycket för att ni besvarat den enkät vi sände ut till föreningarna som är medlemmar i NSU. Dryga hälften av föreningarna kom in med svar och detta underlättar stort vår genomlysning av ungdomsförbunden och deras verksamhet.

Likt så många andra föreningar förefaller ni inte vara särdeles optimistiska rörande er förenings verksamhet. Utmaningarna rörande ekonomin, rekrytering av nya, speciellt unga medlemmar, att få folk att axla ansvar i stil med bland annat styrelseuppdrag ser ut att vara mer regel än undantag bland ungdomsförbundens medlemsföreningar.

Enkätsvaren gav oss en översiktlig bild av dessa utmaningar men nu skulle vi vara tacksamma om ni kunde hjälpa oss att lite fördjupa och bredda denna bild genom att komma med era tankar kring några frågeställningar. Formulera er helt fritt och vi vill betona att vi i all vår rapportering är strikt konfidentiella; inga åsikter, uttalanden kan föras tillbaka till den som kommit med dessa.

Kunde ni inledningsvis kort beskriva vilka som under de senaste 10–15 åren varit de största utmaningarna för just er förening?

.....
.....

Vilka omständigheter/faktorer skulle ni peka på som de främsta orsakerna till att ni inte fullt ut lyckats tampas med dessa utmaningar?

.....
.....

Upplever ni att det finns potentiella samarbetsparter, typ kommunen, ert regionala ungdomsförbund, andra föreningar, det lokala näringslivet, som bättre än vad som varit fallet kunde ha stött er verksamhet?

.....
.....

Hur upplever ni att föreningens verksamhet möter upp unga och deras intressen?
Och, har er verksamhet också lockat med ungdomar lokalt?

.....

.....

I vår finlandssvenska ungdomsrörelse har vi en hel del föreningar som tampas med stora utmaningar och som inte förmår se så positivt på sin framtid. Har ni idéer, tankar som du tycker att dylika föreningar kunde reflektera över för att kunna se mer ljus vid horisonten?

.....

.....

Har ni slutligen synpunkter på frågor som det vore viktigt för oss att granska i vår genomlysning av vår finlandssvenska ungdomsrörelses organisation och verksamheter?

.....

.....

Vi är mycket tacksamma för att ni och er förening lagt ned tid på att medverka i vårt arbete, - era synpunkter är ytterst värdefulla!

BILAGA 3:

Workshop – På uppdrag av ungdomsrörelsen

17 DEC Anna Bertills

PÅ UPPDRAG AV UNGDOMSRÖRELSEN

Religionens återkomst och sökandet efter mening

Vi vill veta vad ni tycker!

”Starta eget företag. Ganska trendigt just nu.”

– Kille, 17 år

En ung person - hur gammal är man då?
(ungdomslagen)

”Träning och framförallt konditionsträning som löpning. Gymma har varit en trend ganska länge som nu börjar dö ut.”

– Tjej, 19 år

TikTok - generationen

Vad ser unga fram emot 2025?

- Efterlängtade GTA6 släpps (förhoppningsvis...)
- Filmen A Minecraft movie har premiär
- Säsong två av den sydkoreanska gameshowen Squid game släpps
- Femte och sista säsongen av Stranger Things släpps
- Stora konserter/spelningar (Billie Eilish, Kent, Oasis)

”Jag tror att akne kommer att slå snart! Senaste åren har man väl sett att det som tidigare uppfattats som fult/avvikande/estetiskt normbrytande blivit coolt. Typ fräknar och imperfekta tänder och lite ”shaggy” frisyrrer. Allt ska inte vara så rent och perfekt som det var typ 2016-2019. Så nästa grej tror jag är akne och akneärr”

– Tjej, 23 år

Vilka frågor är viktiga för er?

Hur kan ni påverka?

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

Vad är FSU och SÖU?

Vet ni vad kommunens ungdomsförening gör som bäst?

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

Vad skulle ni göra om ni kunde förändra något i din kommun?

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

*Vad betyder en förening för er?
Är ni aktiv redan i förening?*

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

Uppgift: Låt grupperna brainstorma en idé.

1. Vad vill ni förändra?
2. Hur skulle ni börja?
3. Vilka personer eller resurser skulle ni behöva?

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

• Sant eller falskt, motivera!

- a) Offline är det nya online
- b) Nostalg är inne 2025
- c) Digitala spår - inget man gillar?
- d) Fokus på Grindset: tjäna pengar / företagslivet
- e) SLOW-life inne igen?

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

Varför jobba för unga?

BERTELIS & JUNG
METH • FRIENDS

• Var kan ni göra skillnad?

Layout och grafik
Linda Påhls, Bertills & Jung

